

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Besluit van .....houdende regels voor de aanbesteding van overheidsopdrachten, het sluiten van raamovereenkomsten en concessieovereenkomsten en voor het uitschrijven van prijsvragen (Besluit aanbestedingen)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Economische Zaken van ....., nr. WJZ .....

Gelet op richtlijn nr. 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten en de artikelen 12, vierde lid, 14, tweede lid, 15, tweede lid, en 17, 18, 19, eerste tot en met vierde, zevende en achtste lid, 20 en 21 van de Aanbestedingswet en artikel 1, onderdeel a, en 39, tweede lid, van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens;

De Raad van State gehoord (advies van .....nr. W.....);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Economische Zaken van ....., nr. WJZ .....

Hebben goedgevonden en verstaan:

HOOFDSTUK 1. BEGRIPSBEPALINGEN

Artikel 1

In dit besluit wordt ten aanzien van organisaties en personen verstaan onder:

a. Onze Minister: Onze Minister van Economische Zaken;

b. de Commissie: de Commissie van de Europese Gemeenschappen;

c. aankoopcentrale: een aanbestedende dienst die voor aanbestedende diensten bestemde leveringen of diensten verwerft, overheidsopdrachten gunt of raamovereenkomsten sluit met betrekking tot voor aanbestedende diensten bestemde werken, leveringen of diensten;

d. erkende organisatie: een testlaboratorium, een ijklaboratorium of inspectie- of certificatieorganisatie, die voldoet aan de toepasselijke Europese normen;

e. verbonden onderneming: een onderneming:

1° waarop een concessiehouder direct of indirect een overheersende invloed kan uitoefenen,

2° die een overheersende invloed kan uitoefenen op de concessiehouder, of

3° die, tezamen met de concessiehouder, onderworpen is aan de overheersende invloed van een andere onderneming uit hoofde van eigendom, financiële deelneming of op haar van toepassing zijnde voorschriften;

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

- f. gegadigde: een ondernemer die bij toepassing van procedures, bedoeld in artikel 31, eerste lid, onder a, c, d en e, heeft verzocht om een uitnodiging tot deelneming;
- g. inschrijver: een ondernemer die een inschrijving heeft ingediend;
- h. TenderNed: het elektronisch systeem voor het aankondigen van opdrachten, bedoeld in artikel 64, eerste lid.

Artikel 2

In dit besluit wordt ten aanzien van de drempel, procedures, communicatiemiddelen en telecommunicatie verstaan onder:

- a. drempel: de voor de betrokken aanbestedende dienst of subsidie-ontvanger in het concrete geval volgens de voorschriften van hoofdstuk 4 geldende drempel;
- b. niet-openbare procedure: de procedure waaraan ondernemers mogen verzoeken deel te nemen, maar waarbij alleen de door de aanbestedende dienst aangezochte ondernemers mogen inschrijven;
- c. openbare procedure: de procedure waarbij alle ondernemers mogen inschrijven;
- d. procedure van de concurrentiegerichte dialoog: de procedure waaraan alle ondernemers mogen verzoeken deel te nemen en waarbij de aanbestedende dienst een dialoog voert met de tot de procedure toegelaten ondernemers, ten einde een of meer oplossingen te zoeken die aan de behoeften van de aanbestedende dienst beantwoorden en op grond waarvan de geselecteerde ondernemers zullen worden uitgenodigd om in te schrijven;
- e. onderhandelingsprocedure: een procedure waarbij de aanbestedende dienst met door hem gekozen ondernemers overleg pleegt en door onderhandelingen met een of meer van hen de voorwaarden van de overheidsopdracht vaststelt;
- f. meervoudige onderhandse procedure: de procedure waarbij de aanbestedende dienst tenminste drie ondernemers uitnodigt om een offerte in te dienen op basis van een door hem vervaardigd bestek;
- h. aanbestedingsstukken: alle documenten in een aanbestedingsprocedure die door de aanbestedende dienst in de procedure zijn gebracht;
- i. bestek: een document waarin de overheidsopdracht, de aanbestedende dienst, de te volgen aanbestedingsprocedure, en de selectie- en gunningscriteria worden beschreven en toegelicht;
- j. elektronische handtekening: een handtekening als bedoeld in artikel 15a, vierde lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek;
- k. geavanceerde elektronische handtekening: een handtekening die voldoet aan de eisen van artikel 15a, tweede lid, onderdelen a tot en met f, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek;
- l. elektronische veiling: een zich herhalend elektronisch proces voor de presentatie van nieuwe, verlaagde prijzen of van nieuwe waarden voor bepaalde elementen van de inschrijvingen, dat plaatsvindt na de eerste volledige beoordeling van de inschrijvingen en dat klassering op basis van elektronische verwerking mogelijk maakt;

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

m. elektronisch middel: een middel waarbij gebruik wordt gemaakt van elektronische apparatuur voor gegevensverwerking, met inbegrip van digitale compressie, en gegevensopslag, en van verspreiding, overbrenging en ontvangst door middel van draden, straalverbindingen, optische middelen of andere elektromagnetische middelen;

n. geraamde waarde: de geraamde waarde, bedoeld in artikel 15;

o. gunningsbeslissing: de keuze van de aanbestedende dienst voor de ondernemer aan wie hij een overheidsopdracht wil gunnen of met wie hij een raamovereenkomst wil sluiten;

p. schriftelijk: elk uit woorden of cijfers bestaand geheel dat kan worden gelezen, gereproduceerd, en vervolgens medegedeeld, dat met elektronische middelen overgebrachte of opgeslagen informatie kan bevatten;

q. openbare telecommunicatiedienst: een telecommunicatiedienst waarvan het aanbod aan een of meer telecommunicatieorganisaties specifiek is opgedragen;

r. openbaar telecommunicatienet: de openbare telecommunicatie -infrastructuur waarmee signalen tussen bepaalde eindstations van het net kunnen worden overgebracht door middel van draden, straalverbindingen, optische middelen of andere elektromagnetische middelen;

s. eindstation van het net: het geheel van materiële verbindingen en van technische toegangsspecificaties die deel uitmaken van het openbare telecommunicatienet en die nodig zijn om toegang tot dit openbare net te krijgen en met behulp daarvan doeltreffend te communiceren;

t. telecommunicatiedienst: de dienst die geheel of gedeeltelijk bestaat in het overbrengen en doorgeven van signalen op het openbare telecommunicatienet door middel van telecommunicatieprocédés, met uitzondering van radio-omroep en televisie.

Artikel 3

In dit besluit wordt ten aanzien van nomenclatuur verstaan onder:

a. CPC: de nomenclatuur van de centrale productclassificatie (gemeenschappelijke indeling van de produkten) van de Verenigde Naties, de voorlopige versie;

b. CPV: de Gemeenschappelijke Woordenlijst Overheidsopdrachten, vastgesteld bij verordening (EG) nr. 2195/2002 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 5 november 2002 betreffende de gemeenschappelijke woordenlijst overheidsopdrachten (CPV) (PbEG L 340);

c. NACE: de statistische nomenclatuur van economische activiteiten in de Europese Gemeenschappen, vastgesteld bij verordening (EEG) nr. 3037/90 van de Raad van de Europese gemeenschappen van 9 oktober 1990 betreffende de statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap (PbEG L 293).

Artikel 4

In dit besluit wordt ten aanzien van normen en specificaties verstaan onder:

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

a. technische specificatie: in geval van

1°. overheidsopdrachten voor werken: een technisch voorschrift dat een omschrijving geeft van de vereiste kenmerken van een werk, een materiaal, een product of een levering en aan de hand waarvan op objectieve wijze een werk, een materiaal, een product of een levering zodanig kan worden omschreven dat dit beantwoordt aan het gebruik waarvoor het door de aanbestedende dienst is bestemd;

2°. overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten: een specificatie die voorkomt in het bestek;

b. norm: een technische specificatie die door een erkende normalisatie -instelling voor herhaalde of voortdurende toepassing is goedgekeurd, waarvan de inachtneming niet verplicht is en die tot een van de normen, bedoeld in onderdelen c tot en met e behoort;

c. internationale norm: een norm die door een internationale normalisatie -instelling wordt aangenomen en ter beschikking van het publiek wordt gesteld;

d. Europese norm: een norm die door een Europese normalisatie -instelling wordt aangenomen en ter beschikking van het publiek wordt gesteld;

e. nationale norm: een norm die door een nationale normalisatie -instelling wordt aangenomen en ter beschikking van het publiek wordt gesteld;

f. gemeenschappelijke technische specificatie: een technische specificatie die is opgesteld volgens een door de lidstaten van de Europese Unie erkende procedure die in het Publicatieblad van de Europese Unie wordt bekendgemaakt;

g. technisch referentiekader: een ander product dan de officiële normen, dat door de Europese normalisatie -instellingen is opgesteld volgens procedures die aan de ontwikkeling van de marktbehoeften zijn aangepast;

h. Europese technische goedkeuring: een op de bevinding dat aan de essentiële eisen wordt voldaan, gebaseerde, gunstig uitgevallen technische beoordeling waarbij een product, gezien zijn intrinsieke eigenschappen en de voor de toepassing en het gebruik ervan vastgestelde voorwaarden, geschikt wordt verklaard voor het gebruik voor bouwdoeleinden door een te dien einde door de lidstaat erkende instelling.

Artikel 5

In dit besluit wordt ten aanzien van verwijzingen naar regelgeving verstaan onder:

a. wet: de Aanbestedingswet;

b. richtlijn nr. 89/665/EEG: richtlijn nr. 89/665/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 december 1989 houdende de coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toepassing van de beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen en voor de uitvoering van werken (PbEG L 395);

c. richtlijn nr. 2004/18/EG: richtlijn nr. 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten (PbEG L 134);

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

HOOFDSTUK 2. REIKWIJDTE BESLUIT

§ 2.1. Toepassingsbereik

Artikel 6

1. Dit besluit is van toepassing op:

- a. overheidsopdrachten en raamovereenkomsten voor werken waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan €150 000, exclusief BTW;
- b. overheidsopdrachten en raamovereenkomsten voor leveringen of diensten waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan €50 000, exclusief BTW;
- c. overeenkomsten voor werken die voor meer dan 50 procent rechtstreeks door één of meer aanbestedende diensten worden gesubsidieerd en bestaan uit:
  - 1°. civieltechnische werkzaamheden als bedoeld in Bijlage I van richtlijn nr. 2004/18/EG waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan de drempel, of
  - 2°. bouwwerken voor ziekenhuizen, inrichtingen voor sportbeoefening, recreatie en vrijetijdsbesteding, school- en universiteitsgebouwen en gebouwen met een administratieve bestemming waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan de drempel;
- d. overeenkomsten voor diensten die voor meer dan 50 procent rechtstreeks door één of meer aanbestedende diensten worden gesubsidieerd, verband houden met een overeenkomst voor werken als bedoeld onder b en waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan de drempel.

2. Een subsidie-ontvanger die een subsidie als bedoeld in het eerste lid, onder b en c, heeft ontvangen, past dit besluit toe voordat hij een overeenkomst als bedoeld in het eerste lid, onder b of c, aangaat.

Artikel 7

1. Dit besluit is van toepassing op:

- a. concessieovereenkomsten voor openbare werken waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan de drempel, of
  - b. concessieovereenkomsten voor diensten waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan de drempel.
2. Dit besluit is van toepassing op prijsvragen waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan €50 000, exclusief BTW.

§ 2.2. Uitgezonderde overheidsopdrachten

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Artikel 8

In afwijking van artikel 6 en artikel 7 is dit besluit niet van toepassing op:

- a. de gunning van opdrachten of op prijsvragen door speciale-sectorbedrijven in het kader van de bij ministeriële regeling aangewezen activiteiten;
- b. de gunning van opdrachten die op grond van artikelen 5, tweede lid en 26 van richtlijn nr. 2004/17/EG van het toepassingsbereik van deze richtlijn zijn uitgesloten en
- c. de gunning van opdrachten die op grond van artikel 16 en 25 van het Besluit aanbestedingen speciale sectoren van het toepassingsbereik zijn uitgesloten.

Artikel 9

1. In afwijking van artikel 6 en artikel 7 is dit besluit niet van toepassing op overheidsopdrachten, concessieovereenkomsten of prijsvragen:

- a. die door aanbestedende diensten op het gebied van defensie worden geplaatst en die vallen onder de reikwijdte van artikel 296 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;
- b. die geheim zijn verklaard of waarvan de uitvoering overeenkomstig de geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen met bijzondere veiligheidsmaatregelen gepaard moet gaan of wanneer de bescherming van de wezenlijke belangen van het land zulks vereist;
- c. die in hoofdzaak tot doel hebben de aanbestedende diensten in staat te stellen openbare telecommunicatienetten beschikbaar te stellen, te exploiteren of aan het publiek telecommunicatiediensten te verlenen;
- d. waarvoor andere procedurevoorschriften gelden en die worden gegund op grond van een internationale overeenkomst, gesloten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en een of meer derde landen, overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, betreffende:
  - 1°. leveringen of werken die bestemd zijn voor de gemeenschappelijke verwezenlijking of exploitatie van een werk, of
  - 2°. diensten die bestemd zijn voor de gemeenschappelijke verwezenlijking of exploitatie van een project;
- e. waarvoor andere procedurevoorschriften gelden en die worden gegund op grond van een internationale overeenkomst betreffende de legering van strijdkrachten en activiteiten dienaangaande;
- f. waarvan de geraamde waarde lager is dan de drempel en die worden geplaatst door aanbestedende diensten of onderdelen van aanbestedende diensten, die niet gevestigd zijn in de lidstaten van de Europese Unie en daar worden uitgevoerd;
- g. waarvoor andere procedurevoorschriften gelden en die worden gegund volgens de specifieke procedure van een internationale organisatie.

2. De aanbestedende dienst brengt een internationale overeenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, ter kennis van de Commissie.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Artikel 10

In afwijking van artikel 6 en artikel 7 is dit besluit niet van toepassing op overheidsopdrachten voor diensten, of concessieovereenkomsten:

- a. die door een aanbestedende dienst worden gegund aan een andere aanbestedende dienst of aan een samenwerkingsverband van aanbestedende diensten, op basis van een uitsluitend recht dat deze aanbestedende dienst geniet, mits dit uitsluitend recht met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap verenigbaar is;
- b. betreffende de verwerving of huur, ongeacht de financiële modaliteiten ervan, van grond, bestaande gebouwen of andere onroerende zaken of betreffende de rechten hierop, met uitzondering van de overeenkomsten betreffende financiële diensten die voorafgaand aan, gelijktijdig met of als vervolg op het koop- of huurcontract worden gesloten;
- c. betreffende de aankoop, de ontwikkeling, de productie of de coproductie van programmamateriaal bestemd voor uitzendingen door radio-omroeporganisaties en overeenkomsten betreffende zendtijd;
- d. betreffende arbitrage en bemiddeling;
- e. op financieel gebied betreffende de uitgifte, de aankoop, de verkoop en de overdracht van effecten of andere financiële instrumenten en door de centrale banken verleende diensten;
- f. inzake arbeidsovereenkomsten;
- g. betreffende onderzoek en ontwikkeling, met uitzondering van die waarvan de resultaten in hun geheel aan de aanbestedende dienst toekomen voor gebruik ervan in de uitoefening van zijn eigen werkzaamheden, mits de dienstverlening volledig door de aanbestedende dienst wordt beloond.

§ 2.3. Bijzondere bepalingen ten aanzien van het toepassingsbereik

Artikel 11

1. Een aanbestedende dienst kan via een aankoopcentrale overheidsopdrachten gunnen.
2. De aanbestedende dienst die overheidsopdrachten via een aankoopcentrale gunt, wordt geacht dit besluit te hebben nageleefd, indien de aankoopcentrale dit besluit heeft nageleefd.

Artikel 12

De aanbestedende dienst die aan een natuurlijk persoon of rechtspersoon die zelf geen aanbestedende dienst is een bijzonder recht of een uitsluitend recht verleent om openbare diensten te verlenen, bepaalt bij de verlening dat de rechtverkrijgende bij gunning aan

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

derden van overheidsopdrachten voor leveringen het beginsel van niet-discriminatie op grond van nationaliteit naleeft.

HOOFDSTUK 3. RAMING VAN DE WAARDE

§ 3.1. Algemene bepalingen ten aanzien van de raming

Artikel 13

1. De aanbestedende dienst raamt de waarde van de voorgenomen:

- 1°. overheidsopdracht,
- 2°. raamovereenkomst,
- 3°. concessieovereenkomst,
- 4°. prijsvraag,

overeenkomstig de artikelen 15 tot en met 21.

2. Het eerste lid is niet van toepassing indien de aanbestedende dienst de Europese procedure van de concurrentiegerichte dialoog op grond van artikel 35 of de onderhandelingsprocedure met aankondiging op grond van artikel 36, onder b, kan toepassen.

Artikel 14

1. De aanbestedende dienst onttrekt zich niet aan de werking van dit besluit door:

a. de voorgenomen overheidsopdracht, raamovereenkomst, concessieovereenkomst, of prijsvraag in omvang te splitsen, of

b. bijzondere regels te gebruiken voor de berekening van de geraamde waarde.

2. De aanbestedende dienst maakt de keuze van de methode van berekening van de geraamde waarde niet met de intentie om zich aan de werking van dit besluit te onttrekken.

§ 3.2. De raming van overheidsopdrachten

Artikel 15

1. De waarde wordt geraamd naar de waarde op het tijdstip van verzending van de aankondiging van de overheidsopdracht of, indien deze aankondiging niet vereist is, naar de waarde op het tijdstip waarop de procedure voor de gunning door de aanbestedende dienst wordt ingeleid.

2. De aanbestedende dienst baseert de berekening van de geraamde waarde van een overheidsopdracht op het totale bedrag, exclusief omzetbelasting, waarbij rekening wordt

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

gehouden met het geraamde totaalbedrag, met inbegrip van eventuele betalingen aan gegadigden of inschrijvers, opties en verlengingen van het contract.

Artikel 16

Bij de raming van de waarde van overheidsopdrachten voor werken houdt de aanbestedende dienst rekening met de waarde van de werken en met de geraamde totale waarde van de voor de uitvoering van het werk noodzakelijke goederen die door de aanbestedende dienst ter beschikking van de aannemer zijn gesteld.

Artikel 17

De aanbestedende dienst raamt de waarde van een overheidsopdracht:

- a. voor een verzekeringsdienst: op grondslag van de te betalen premie en andere vormen van schadeloosstelling;
- b. voor een bankdienst of andere financiële dienst: op grondslag van honoraria, provisies en rente, en andere vormen van beloning;
- c. betreffende een ontwerp: op grondslag van de te betalen honoraria, provisies en andere wijzen van bezoldiging;
- d. waarin geen totale prijs is vermeld en die een vaste looptijd heeft die gelijk is aan of korter is dan 48 maanden: op grondslag van de totale geraamde waarde voor de gehele looptijd;
- e. waarin geen totale prijs is vermeld en die voor onbepaalde duur is of een looptijd heeft die langer is dan 48 maanden: het maandelijks te betalen bedrag vermenigvuldigd met 48.

Artikel 18

1. Wanneer een voorgenomen werk of een voorgenomen aankoop van diensten leidt tot overheidsopdrachten die gelijktijdig in afzonderlijke percelen worden gegund, neemt de aanbestedende dienst de geraamde totale waarde van deze percelen als grondslag.

2. Wanneer een voorgenomen verkrijging van homogene leveringen aanleiding kan geven tot overheidsopdrachten die gelijktijdig in afzonderlijke percelen worden gegund, neemt de aanbestedende dienst de geraamde totale waarde van deze percelen als grondslag voor de raming.

Artikel 19

De aanbestedende dienst raamt de waarde van overheidsopdrachten voor leveringen die betrekking hebben op leasing, huur of huurkoop van producten op de volgende grondslag:

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

a. bij overheidsopdrachten voor leveringen met een vaste looptijd: de totale geraamde waarde voor de gehele looptijd wanneer die ten hoogste twaalf maanden bedraagt, dan wel de totale waarde wanneer de looptijd meer dan twaalf maanden bedraagt, met inbegrip van de geraamde restwaarde;

b. bij overheidsopdrachten voor leveringen voor onbepaalde duur of waarvan de looptijd niet kan worden bepaald: het maandelijks te betalen bedrag vermenigvuldigd met 48.

Artikel 20

In het geval van overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten die met een zekere regelmaat worden verleend of die bestemd zijn om gedurende een bepaalde periode te worden hernieuwd, raamt de aanbestedende dienst voor de berekening van de geraamde waarde als grondslag:

a. de totale reële waarde van de tijdens het voorafgaande boekjaar of tijdens de voorafgaande twaalf maanden gegunde soortgelijke opeenvolgende overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten, indien mogelijk gecorrigeerd voor verwachte wijzigingen in hoeveelheid of waarde gedurende de twaalf maanden volgende op de eerste opdracht, of

b. de geraamde totale waarde van de opeenvolgende overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten over de twaalf maanden volgende op de eerste levering of over het boekjaar, indien dit zich over meer dan twaalf maanden uitstrekt.

§ 3.3. De raming van raamovereenkomsten, concessieovereenkomsten en prijsvragen

Artikel 21

1. De artikelen 15 tot en met 20 zijn van overeenkomstige toepassing op de raming van de waarde van een voorgenomen raamovereenkomst, concessieovereenkomst of een uit te reiken prijs.

2. In aanvulling op het eerste lid:

a. gaat de aanbestedende dienst bij de berekening van de waarde van een raamovereenkomst uit van de geraamde maximale waarde van alle voor de totale duur van de raamovereenkomst voorgenomen overheidsopdrachten;

b. berekent de aanbestedende dienst die voorziet in prijzengeld of betalingen aan gegadigden of inschrijvers deze door in de geraamde waarde;

c. wordt, indien een aanbestedende dienst in de voorschriften van de prijsvraag niet uitsluit dat gunning van de overheidsopdracht geschiedt volgens de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging, bij de bepaling van het totale bedrag van het prijzengeld of de vergoeding aan de deelnemers de waarde meegerekend van de overheidsopdracht die later kan worden gegund.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

HOOFDSTUK 4. BEPALING VAN HET TOEPASSELIJKE DREMPELBEDRAG

§ 4.1. Toepasselijke drempel voor overheidsopdrachten

Artikel 22

Voor de aanbestedende dienst die een overheidsopdracht voor werken wil plaatsen geldt voor de toepassing van dit besluit als drempel het bedrag, genoemd in artikel 7, onder c, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

Artikel 23

1. Indien de staat een overheidsopdracht voor leveringen of voor diensten wil plaatsen, geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 7, onder a, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

2. In afwijking van het eerste lid geldt op het gebied van defensie als drempel het bedrag, genoemd in artikel 7, onder b, van richtlijn nr. 2004/18/EG, bij het plaatsen van een overheidsopdracht voor levering van een product dat niet wordt genoemd in Bijlage V van richtlijn nr. 2004/18/EG.

3. In afwijking van het eerste lid geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 7, onder b, van richtlijn nr. 2004/18/EG, indien de staat een overheidsopdracht wil plaatsen met het oog op:

a. onderzoeks- en ontwikkelingswerk als bedoeld in Bijlage IIA, categorie 8, van richtlijn nr. 2004/18/EG;

b. telecommunicatiediensten als bedoeld in Bijlage IIA, categorie 5, van richtlijn nr. 2004/18/EG waarvan de CPV-posten overeenkomen met de CPC-indelingen 7524, 7525 en 7526;

c. diensten als bedoeld in Bijlage IIB van richtlijn nr. 2004/18/EG.

Artikel 24

Voor een provincie, gemeente, waterschap, publiekrechtelijke instelling of een samenwerkingsverband van overheden of publiekrechtelijke instellingen die een overheidsopdracht voor leveringen of voor diensten wil plaatsen, geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 7, onder b, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

Artikel 25

1. Voor de toepassing van artikel 6, eerste lid, onder c, geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 8, onderdeel a, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

2. Voor de toepassing van artikel 6, eerste lid, onder d, geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 8, onderdeel b, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

§ 4.2. Toepasselijke drempel voor raamovereenkomsten, prijsvragen en concessieovereenkomsten

Artikel 26

Voor de aanbestedende dienst die een raamovereenkomst voor werken, leveringen of diensten wil sluiten, zijn de artikelen 22 tot en met 25 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 27

1. Voor de aanbestedende dienst die een concessieovereenkomst voor openbare werken wil sluiten geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 56 van richtlijn nr. 2004/18/EG.

2. Voor de aanbestedende dienst die een concessieovereenkomst voor diensten wil sluiten geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 7, onder a, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

Artikel 28

1. Indien de staat een prijsvraag uit wil schrijven, geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 67, onder a, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

2. In afwijking van het eerste lid geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 67, onder c, van richtlijn nr. 2004/18/EG voor de centrale aanbestedende dienst die een prijsvraag uit wil schrijven met het oog op:

a. onderzoeks- en ontwikkelingswerk als bedoeld in Bijlage IIA, categorie 8, van richtlijn nr. 2004/18/EG;

b. telecommunicatiediensten als bedoeld in Bijlage IIA, categorie 5, van richtlijn nr. 2004/18/EG waarvan de CPV-posten overeenkomen met de CPC-indelingen 7524, 7525 en 7526;

c. diensten als bedoeld in Bijlage IIB van richtlijn nr. 2004/18/EG.

Artikel 29

Voor een provincie, gemeente, waterschap, publiekrechtelijke instelling of een samenwerkingsverband van overheden of publiekrechtelijke instellingen die een prijsvraag uit wil schrijven geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 67, onder b, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

§ 4.3. Splitsen van een opdracht in percelen

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Artikel 29a

1. De aanbestedende dienst verdeelt de opdracht op in verschillende percelen, tenzij
  - a. in de opdracht geen separate percelen kunnen worden onderscheiden, of
  - b. het opdelen van de opdracht in percelen:
    - de mededinging beperkt;
    - de opdracht technisch moeilijker uitvoerbaar maakt;
    - tot een hogere prijs leidt door de structuur van de markt, of
    - de aanbestedende dienst niet in staat is de coördinatie, organisatie en het leidinggeven op zich te nemen.
2. De aanbestedende dienst kan het aantal percelen in een opdracht bepalen met inachtneming van:
  - a. de technische specificaties;
  - b. de structuur van de economische sector die het aangaat;
  - c. de toepasselijke regels betreffende beroepskwalificaties.

Artikel 30

1. Onverminderd artikel 14 kan een voorgenomen werk, een voorgenomen aankoop van diensten of een voorgenomen verkrijging van homogene leveringen aanleiding geven tot het gelijktijdig in afzonderlijke percelen splitsen van de overheidsopdracht.
2. Indien een voorgenomen werk of een voorgenomen aankoop van diensten gelijktijdig in afzonderlijke percelen wordt gesplitst en de geraamde, samengetelde waarde van de percelen is gelijk aan of hoger dan de toepasselijke drempel, dan volgt de aanbestedende dienst een Europese procedure.
3. De aanbestedende dienst kan van het tweede lid afwijken voor die percelen waarvan de geraamde, samengetelde waarde niet meer is dan 20 procent van de totale waarde van alle percelen en de waarde van de percelen waarvoor wordt afgeweken:
  - a. in geval van overheidsopdrachten voor diensten en homogene leveringen niet meer is dan het bedrag van €80 000, exclusief BTW;
  - b. in geval van overheidsopdrachten voor werken niet meer is dan het bedrag van €1 000 000, exclusief BTW.

HOOFDSTUK 5. BEPALING VAN DE TOE TE PASSEN PROCEDURE

§ 5.1. De aanbestedingsprocedures

Artikel 31

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

1. Er zijn acht procedures die kunnen leiden tot het gunnen van een overheidsopdracht, te weten:
  - a. niet-openbare procedure, de procedure vastgesteld in bijlage 1;
  - b. openbare procedure, de procedure vastgesteld in bijlage 2;
  - c. procedure van de concurrentiegerichte dialoog, de procedure vastgesteld in bijlage 3;
  - d. onderhandelingsprocedure met aankondiging, de procedure vastgesteld in bijlage 4;
  - e. onderhandelingsprocedure zonder aankondiging, de procedure vastgesteld in bijlage 5;
  - f. meervoudige onderhandse procedure, de procedure vastgesteld in bijlage 6;
  - g. procedure voor IIB diensten, de procedure vastgesteld in bijlage 7;
  - h. procedure voor een complex sociale woningen, de procedure vastgesteld in bijlage 8.
2. Er zijn twee vervolgpcedures, te weten:
  - a. procedure binnen een raamovereenkomst met één enkele ondernemer, de procedure vastgesteld in bijlage 10;
  - b. procedure binnen een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de procedure vastgesteld in bijlage 11.
3. Er zijn twee procedures die kunnen leiden tot een concessie overeenkomst, te weten:
  - a. procedure voor concessie overeenkomsten voor openbare werken, de procedure vastgesteld in bijlage 12;
  - b. procedure voor concessie overeenkomsten voor diensten, de procedure vastgesteld in bijlage 13.
4. De procedure voor het uitschrijven van een prijsvraag is vastgesteld in bijlage 14.
5. Indien een procedure vooraf wordt gegaan door het bijvoeglijk naamwoord Europese dan volgt de aanbestedende dienst de procedure, opgenomen in de kolom van de betreffende bijlage die is aangeduid als "Europees".
6. Indien een procedure vooraf wordt gegaan door het bijvoeglijk naamwoord nationale dan volgt de aanbestedende dienst de procedure, opgenomen in de kolom van de betreffende bijlage die is aangeduid als "Nationaal".

§ 5.2. Als hoofdregel toe te passen procedures

Artikel 32

De aanbestedende dienst past voor het gunnen van een overheidsopdracht of het sluiten van een raamovereenkomst waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan de drempel:

- a. de Europese niet-openbare procedure, of
- b. de Europese openbare procedure toe.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Artikel 33

De aanbestedende dienst past voor het gunnen van een overheidsopdracht of het sluiten van een raamovereenkomst waarvan de geraamde waarde lager is dan de drempel

- a. de Europese of nationale niet-openbare procedure,
- b. de Europese of nationale openbare procedure,
- c. de Europese of nationale onderhandelingsprocedure met aankondiging toe, of
- d. de meervoudig onderhandse procedure

Artikel 34

In afwijking van artikel 33 kan de aanbestedende dienst voor het gunnen van een overheidsopdracht voor openbare werken of het sluiten van een raamovereenkomst voor openbare werken waarvan de geraamde waarde hoger is dan, €1 500 000 exclusief BTW de meervoudige onderhandse procedure niet toepassen.

§ 5.3. In bijzondere gevallen toepasbare procedures voor het gunnen overheidsopdrachten

Artikel 35

1. In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst de Europese onderscheidenlijk de nationale procedure van de concurrentiegerichte dialoog toepassen voor een bijzonder complexe overheidsopdracht of raamovereenkomst waarvan hij van oordeel is dat toepassing van de openbare procedure of niet-openbare procedure het niet mogelijk maakt de overheidsopdracht te gunnen of de raamovereenkomst te sluiten.

2. Voor de in het eerste lid bedoelde procedure wordt een overheidsopdracht als „bijzonder complex” aangemerkt als de aanbestedende dienst objectief gezien niet in staat is de technische specificaties overeenkomstig 1.18.3, onder b, c, of d, van bijlage 1 [**PM verwijzing**] te bepalen of objectief niet in staat is de juridische of financiële voorwaarden van een project te specificeren.

Artikel 36

In afwijking van artikel 32 kan de aanbestedende dienst de Europese onderhandelingsprocedure met aankondiging toepassen:

a. indien bij toepassing van de niet-openbare procedure, de openbare procedure, of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog inschrijvingen zijn gedaan die onregelmatig zijn, of indien inschrijvingen zijn gedaan die onverminderd de artikelen [**PM artikelen**] onaanvaardbaar zijn, mits de oorspronkelijke voorwaarden van de overheidsopdracht niet wezenlijk worden gewijzigd,

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

b. in buitengewone gevallen, wanneer het werken, leveringen of diensten betreft waarvan de aard en de onzekere omstandigheden een vaststelling vooraf van de totale prijs niet mogelijk maken,

c. wanneer, in het geval van overheidsopdrachten voor diensten, vanwege de aard van de te verlenen diensten de specificaties voor de overheidsopdracht niet voldoende nauwkeurig kunnen worden vastgesteld om de opdracht overeenkomstig de niet-openbare procedure of de openbare procedure door de keuze van de beste inschrijving te gunnen, of

d. in het geval van overheidsopdrachten voor werken, wanneer het werken betreft die worden uitgevoerd ten behoeve van onderzoek, proefneming of ontwikkeling, en zonder het doel winst te maken of de kosten van onderzoek en ontwikkeling te dekken.

Artikel 37

1. In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst de Europese onderscheidenlijk de nationale onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen indien:

a. bij toepassing van de niet-openbare procedure, de openbare procedure, of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog geen of geen geschikte inschrijvingen of geen verzoeken tot deelneming zijn ingediend, de oorspronkelijke voorwaarden van de overheidsopdracht niet wezenlijk worden gewijzigd en de Commissie op haar verzoek een verslag wordt overgelegd,

b. de overheidsopdracht om technische of artistieke redenen of om redenen van bescherming van uitsluitende rechten slechts aan een bepaalde ondernemer kan worden toevertrouwd, of

c. voor zover zulks strikt noodzakelijk is, ingeval de termijnen van de niet-openbare procedure, de openbare procedure, of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog wegens dwingende spoed niet in acht kunnen worden genomen als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet kon worden voorzien en niet aan de aanbestedende dienst te wijten zijn.

2. In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst de Europese onderscheidenlijk de nationale onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen:

a. voor levering van producten die uitsluitend voor onderzoek, proefneming, studie of ontwikkeling worden vervaardigd en de productie niet in grote hoeveelheden plaatsvindt met het doel de commerciële haalbaarheid van het product vast te stellen of de kosten van onderzoek en ontwikkeling te delgen,

b. voor door de oorspronkelijke leverancier verrichte aanvullende leveringen die:

1°. bestemd zijn voor gedeeltelijke vernieuwing van leveringen of installaties voor courant gebruik, of

2°. voor de uitbreiding van bestaande leveringen of installaties,

wanneer verandering van leverancier de aanbestedende dienst ertoe zou verplichten apparatuur aan te schaffen met andere technische eigenschappen, zodat

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

onverenigbaarheid ontstaat of zich bij gebruik en onderhoud onevenredige technische moeilijkheden voordoen, mits de looptijd van deze overheidsopdrachten voor leveringen en nabestellingen niet langer is dan drie jaar,

c. voor op een grondstoffenmarkt genoteerde en aangekochte leveringen, en

d. voor de aankoop van leveringen tegen bijzonder gunstige voorwaarden bij een leverancier die definitief zijn handelsactiviteit stopzet, bij curatoren of vereffenaars van een faillissement of een vonnis of bij de toepassing van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen.

3. In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst de Europese onderscheidenlijk de nationale onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen wanneer de opdracht voortvloeit uit een procedure van het uitschrijven van een prijsvraag en volgens de toepasselijke voorschriften aan de winnaar of aan een van de winnaars van die prijsvraag dient te worden gegund.

Artikel 38

1. In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst voor aanvullende werken of diensten de Europese onderscheidenlijk de nationale onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen voor zover die diensten of werken noch in het oorspronkelijk gegunde ontwerp, noch in de oorspronkelijk gegunde overheidsopdracht waren opgenomen en technisch of economisch niet los van de oorspronkelijke opdracht kunnen worden uitgevoerd zonder overwegende bezwaren voor de aanbestedende dienst danwel strikt noodzakelijk zijn om de oorspronkelijke opdracht te vervolmaken en:

1°. de aanvullende werken of diensten ten gevolge van een onvoorziene omstandigheid voor de uitvoering van deze overheidsopdracht noodzakelijk zijn geworden,

2°. de gunning geschiedt aan de aannemer of dienstverlener die de oorspronkelijke overheidsopdracht voor werken of overheidsopdracht voor diensten uitvoert, en

3°. het totale bedrag van de voor de aanvullende werken of diensten gegunde overheidsopdracht voor werken of overheidsopdracht voor diensten niet hoger is dan 50 procent van het bedrag van de oorspronkelijke overheidsopdracht.

2. In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst voor nieuwe werken of diensten tot drie jaar volgend op de gunning van de oorspronkelijke overheidsopdracht de Europese onderscheidenlijk de nationale onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen, voor zover die werken of diensten bestaan uit herhaling van soortgelijke werken of diensten die door dezelfde aanbestedende diensten worden toevertrouwd aan de ondernemer waaraan een oorspronkelijke overheidsopdracht werd gegund en:

1°. deze werken of diensten overeenstemmen met een basisproject dat het voorwerp vormde van de oorspronkelijke overheidsopdracht die met toepassing van de niet-openbare procedure of de openbare procedure is gegund,

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

2°. de aanbestedende dienst reeds in de aankondiging van de aanbesteding van het basisproject vermeldde dat een procedure zonder aankondiging kan worden toegepast en

3°. de aanbestedende dienst bij toepassing van artikel 32 het totale voor de volgende werken geraamde bedrag in aanmerking heeft genomen voor de raming van de waarde van de overheidsopdracht.

Artikel 39

1. In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst de Europese onderscheidenlijk de nationale procedure voor IIB-diensten toepassen voor het gunnen van overheidsopdrachten of het sluiten van raamovereenkomsten voor diensten als bedoeld in Bijlage IIB van richtlijn nr. 2004/18/EG.

2. Indien een overheidsopdracht of raamovereenkomst voor diensten zowel betrekking heeft op diensten als bedoeld in Bijlage IIA van richtlijn nr. 2004/18/EG (IIA diensten) als op diensten als bedoeld in Bijlage IIB van richtlijn nr. 2004/18/EG (IIB diensten) kan de aanbestedende dienst de Europese onderscheidenlijk de nationale procedure voor IIB-diensten toepassen indien de geraamde waarde van de IIB diensten hoger is dan die van de IIA diensten.

Artikel 40

In afwijking van artikel 32 kan de aanbestedende dienst de Europese procedure voor een complex sociale woningen toepassen teneinde de aannemer te kiezen die het meest geschikt is om mee samen te werken bij overheidsopdrachten betreffende het ontwerpen en bouwen van een complex sociale woningen, waarvoor wegens de omvang, de complexiteit en de vermoedelijke duur van de desbetreffende werken het plan van meet af aan wordt opgesteld op grond van een nauwe samenwerking tussen de afgevaardigden van de aanbestedende diensten, deskundigen en de aannemer die met de uitvoering van de werken wordt belast.

§ 5.4. In bijzondere gevallen toepasbare vervolgpcedures voor het gunnen overheidsopdrachten

~~Artikel 41~~

~~In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst de Europese onderscheidenlijk de nationale procedure van het dynamisch aankoopstelsel toepassen voor het doen van gangbare aankopen via een elektronisch proces, met algemeen op de markt beschikbare kenmerken, beperkt in de tijd en gedurende de gehele looptijd open voor een ondernemer die voldoet aan de selectiecriteria en die overeenkomstig de eisen van het bestek een indicatieve inschrijving heeft ingediend.~~

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Artikel 42

De aanbestedende dienst die met toepassing van een Europese of een nationale procedure als bedoeld in artikel 31, eerste lid, een raamovereenkomst heeft gesloten met een enkele ondernemer kan met toepassing van de Europese onderscheidenlijk nationale procedure binnen een raamovereenkomst met één enkele ondernemer op basis van die raamovereenkomst overheidsopdrachten gunnen.

Artikel 43

De aanbestedende dienst die met toepassing van een Europese of een nationale procedure als bedoeld in artikel 31, eerste lid, een raamovereenkomst heeft gesloten met een meerdere ondernemers kan met toepassing van de Europese onderscheidenlijk nationale procedure binnen een raamovereenkomst met meerdere ondernemers op basis van die raamovereenkomst overheidsopdrachten gunnen.

§ 5.5. In bijzondere gevallen toepasbare procedures voor concessieovereenkomsten en prijsvragen

Artikel 44

1. De aanbestedende dienst die een concessieovereenkomst voor openbare werken wil sluiten waarvan de waarde gelijk is aan of hoger is dan de drempel past de Europese procedure voor concessieovereenkomsten voor openbare werken toe.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op aanvullende werken die noch in het aanvankelijk overwogen ontwerp van de concessieovereenkomst noch in de oorspronkelijke overeenkomst waren opgenomen en die als gevolg van onvoorziene omstandigheden voor de uitvoering van het werk zoals dat daarin is beschreven en dat door de aanbestedende dienst aan de concessiehouder wordt opgedragen, noodzakelijk zijn geworden, mits:

a. zij worden gegund aan de ondernemer die dit werk uitvoert wanneer deze aanvullende werken uit technisch of economisch oogpunt niet los van de oorspronkelijke overheidsopdracht kunnen worden uitgevoerd zonder de aanbestedende diensten grote ongemakken te bezorgen, of

b. wanneer deze werken, hoewel zij van de uitvoering van de oorspronkelijke overheidsopdracht kunnen worden gescheiden, voor de vervolmaking ervan strikt noodzakelijk zijn.

3. Het totale bedrag van de voor de aanvullende diensten of werken gegunde overheidsopdrachten, bedoeld in het tweede lid, mag niet hoger zijn dan 50 procent van het bedrag van het hoofdwerk waarvoor de concessieovereenkomst is gesloten.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Artikel 45

De aanbestedende dienst die een concessieovereenkomst voor diensten waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan de drempel wil sluiten past de nationale procedure voor concessieovereenkomsten voor diensten toe.

Artikel 46

In afwijking van artikel 32 of artikel 33 past een aanbestedende dienst die een prijsvraag wil uitschrijven die voorziet in prijzengeld of betaling van de deelnemers of beide de Europese onderscheidenlijk de nationale procedure van het uitschrijven van een prijsvraag toe.

HOOFDSTUK 6. INTEGRITEITSVERKLARING AANBESTEDEN DOOR MINISTER VAN JUSTITIE

§ 6.1. Algemene bepalingen

Artikel 47

Tot de categorie aanbestedende diensten, bedoeld in artikel 19, eerste lid, van de wet, behoren alle aanbestedende diensten.

Artikel 48

De hoofdstukken 1, 2, 4 en 6 van het Besluit justitiële gegevens zijn van overeenkomstige toepassing op de aanvraag voor en afgifte van de integriteitsverklaring aanbesteden.

§ 6.2. Te onderzoeken gegevens omtrent de integriteit van ondernemers

Artikel 49

1. In afwijking van het Besluit justitiële gegevens betreft Onze Minister van Justitie in zijn beoordeling van de aanvraag uitsluitend de justitiële gegevens met betrekking tot veroordelingen:

- a. op grond van de artikelen 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 416, 417, 417bis, 420bis, 420ter en 420quater van het Wetboek van Strafrecht;
- b. wegens andere strafbare feiten waardoor een relevante beroepsgedragsregel is geschonden of een ernstige beroepsfout is gemaakt als bedoeld in artikel 45, tweede lid, onderdelen c en d van de richtlijn nr. 2004/18/EG.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

2. Veroordelingen van rechtspersonen worden in de beoordeling betrokken voor zover zij in de vier jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden.
3. Veroordelingen van natuurlijke personen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, worden in de beoordeling betrokken indien deze in de vier jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden en het strafbare feit is begaan in de uitoefening van het beroep.
4. Veroordelingen van natuurlijke personen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, worden in de beoordeling betrokken indien deze in de twee jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden en het strafbare feit is begaan in de uitoefening van het beroep.

Artikel 50

Onze Minister van Justitie betreft in zijn beoordeling van de aanvraag door een natuurlijke of rechtspersoon beschikkingen als bedoeld in artikel 56 van de Mededingingswet:

- a. waarin een boete van meer dan €0,- wordt opgelegd en
- b. die zijn gericht tot rechtspersonen en in de vier jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden of die zijn gericht tot natuurlijke personen en in de twee jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden.

Artikel 51

Onze Minister van Justitie betreft in aanvulling op de gegevens, bedoeld in artikel 19, zevende lid, aanhef en onderdeel a, van de wet, bij de beoordeling van de aanvraag door een natuurlijke of rechtspersoon in voorkomend geval tevens:

- a. beschikkingen van de Europese Commissie wegens overtreding van artikel 81 of 82 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;
- b. waarin een boete van meer dan €0,- is opgelegd en
- c. die zijn gericht tot rechtspersonen en in de vier jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden of die zijn gericht tot natuurlijke personen en in de twee jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Artikel 52

Onze Minister van Justitie betreft in aanvulling op de gegevens, bedoeld in artikel 19, zevende lid, aanhef en onderdeel a, van de wet, bij de beoordeling van de aanvraag van een integriteitsverklaring aanbesteden door een rechtspersoon in voorkomend geval tevens:

- a. de justitiële gegevens van en beschikkingen, bedoeld in artikel 50 en 51, gericht tot voormalige bestuurders van de rechtspersoon die in de 12 maanden voorafgaand aan de aanvraag bestuurder waren;
- b. gegevens met betrekking tot de vraag in hoeverre voor relevante delicten veroordeelde voormalige bestuurders nog een beleidsbepalende functie bekleden binnen de rechtspersoon zoals blijkt uit een verklaring van de rechtspersoon;
- c. gegevens met betrekking tot de integriteit van buitenlandse bestuurders en voormalige buitenlandse bestuurders van de rechtspersoon die op enig moment in de 12 maanden voorafgaand aan de aanvraag bestuurder waren, zoals blijkt uit een met de integriteitsverklaring aanbesteden vergelijkbare verklaring danwel een verklaring als bedoeld in artikel 19, negende lid, van de wet, die niet ouder is dan drie maanden;
- d. door de aanvrager aangeleverde en toegelichte gegevens met betrekking tot door hem genomen maatregelen om herhaling van het gepleegde delict te voorkomen, vergezeld van gegevens met betrekking tot de uitslag van een onderzoek door een aantoonbaar onafhankelijke, deskundige en betrouwbare derde dat de maatregelen geschikt zijn om herhaling van het delict te voorkomen en dat de aanvrager deze maatregelen daadwerkelijk heeft genomen.

Artikel 53

Onze Minister van Justitie betreft in zijn beoordeling van de aanvraag eveneens herroepelijke veroordelingen en beschikkingen als bedoeld in artikel 49 tot en met 51 indien door toepassing van deze paragraaf tevens één of meer onherroepelijke veroordelingen of beschikkingen in de beoordeling worden betrokken.

§ 6.3. Beoordeling van risico's, belangen en omstandigheden

Artikel 54

Tegen de natuurlijke of rechtspersoon bestaat een bezwaar indien een veroordeling als bedoeld in artikel 49, eerste lid, onderdeel a, onherroepelijk is geworden.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Artikel 55

1. Tegen de natuurlijke of rechtspersoon wordt vermoed een bezwaar te bestaan indien een veroordeling als bedoeld in artikel 49, eerste lid, onderdeel b, onherroepelijk is geworden waarbij een voorwaardelijke of onvoorwaardelijke gevangenisstraf is opgelegd.
2. Tegen de natuurlijke of rechtspersoon wordt vermoed een bezwaar te bestaan indien één of meer veroordelingen als bedoeld in artikel 49, eerste lid, onderdeel b, onherroepelijk zijn geworden en daarbij één of meer boetes of taakstraffen zijn opgelegd die tezamen €10.000,- of meer bedragen. Een taakstraf staat daarbij gelijk aan een boete van €80,-.

Artikel 56

- Tegen de natuurlijke of rechtspersoon wordt vermoed een bezwaar te bestaan indien:
- a. een beschikking van de Nederlandse Mededingingsautoriteit als bedoeld in artikel 50, waarin de overtreding wordt aangemerkt als zwaar of zeer zwaar en die is gericht tot een natuurlijke of rechtspersoon onherroepelijk is geworden, of
  - b. een beschikking van de Europese Commissie als bedoeld in artikel 51 gericht tot een natuurlijke persoon of rechtspersoon onherroepelijk is geworden.

Artikel 57

De artikelen 54 tot en met 56 zijn van overeenkomstige toepassing op herroepelijke veroordelingen en beschikkingen die worden meegewogen op grond van artikel 53.

Artikel 58

1. In afwijking van artikel 54 worden de risico's, bedoeld in artikel 7, onderdeel f, van de wet, ten aanzien van een rechtspersoon vanaf een jaar na het onherroepelijk worden van de veroordeling, bedoeld in artikel 54, vermoed niet of niet langer te bestaan indien deze aantoonbaar maatregelen als bedoeld in artikel 52, onderdeel e, te hebben genomen om herhaling van het gepleegde delict te voorkomen.
2. De risico's, bedoeld in artikel 7, onderdeel f, van de wet, worden ten aanzien van een rechtspersoon na een veroordeling als bedoeld in artikel 55 of een beschikking als bedoeld in artikel 56 vermoed niet of niet langer te bestaan indien deze aantoonbaar maatregelen als bedoeld in artikel 52, onderdeel d, te hebben genomen om herhaling van het gepleegde delict te voorkomen.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Artikel 59

1. Indien na afgifte van een integriteitsverklaring waarbij artikel 58 is toegepast veroordelingen worden uitgesproken of beschikkingen worden gewezen, betreft Onze Minister van Justitie voor de toepassing van artikel 55 tot en met 57 uitsluitend die veroordelingen en beschikkingen.
2. Het eerste lid en artikel 58 zijn niet van toepassing indien genomen maatregelen om herhaling van een delict te voorkomen eerder aanleiding gaven tot afgifte van een integriteitsverklaring aanbesteden en blijkt een al dan niet onherroepelijke veroordeling of boetebeschikking nadien door de rechtspersoon of een bestuurder daarvan:
  - a. een delict als bedoeld in artikel 49, eerste lid, onderdeel a, is gepleegd,
  - b. een delict als bedoeld in artikel 49, eerste lid, onderdeel b, is gepleegd in weerwil van de maatregelen om herhaling van het plegen van dat delict of een soortgelijk delict te voorkomen, of
  - c. een of meer andere delicten zijn gepleegd waarvoor tezamen een veroordeling of boetebeschikking als bedoeld in artikel 55 respectievelijk 56 is opgelegd.

HOOFDSTUK 7. ALGEMENE EN BIJZONDERE INFORMATIEVERPLICHTINGEN VAN AANBESTEDENDE DIENSTEN

§ 7.1. Algemene verplichting van de aanbestedende dienst voor het statistisch overzicht

Artikel 60

Een aanbestedende dienst verstrekt op verzoek van Onze Minister de gegevens die de Minister nodig heeft voor de informatieverstrekking aan de Commissie, bedoeld in artikel 76 van richtlijn nr. 2004/18/EG, voor zover deze gegevens niet reeds door de aanbestedende dienst zijn verstrekt middels TenderNed.

§ 7.2. Bijzondere verplichtingen van de aanbestedende dienst in geval van kennelijke schending

Artikel 61

Indien de Commissie toepassing geeft aan de procedures, bedoeld in artikel 3 van richtlijn nr. 89/665/EEG, verleent de betrokken aanbestedende dienst, de subsidie-ontvanger of de concessiehouder voor openbare werken hieraan medewerking.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Artikel 62

1. Binnen 21 dagen na ontvangst van de kennisgeving van de Commissie van de redenen waarom zij meent dat er een duidelijke en kennelijke schending heeft plaatsgevonden, deelt de betrokken aanbestedende dienst, subsidie-ontvanger, of concessiehouder, de Commissie mee:

- a. de bevestiging dat de schending ongedaan is gemaakt,
- b. een met redenen omklede conclusie waarin toegelicht wordt waarom geen corrigerende actie is ondernomen, of
- c. een kennisgeving waarin wordt meegedeeld dat de aanbestedingsprocedure hetzij op initiatief van de aanbestedende dienst, de subsidie-ontvanger, of de concessiehouder, hetzij in het kader van de uitoefening van de bevoegdheden, genoemd in artikel 2, eerste lid, onderdeel a, van richtlijn nr. 89/665/EEG is opgeschort.

2. Een met redenen omklede conclusie als bedoeld in het eerste lid, onder b, kan met name worden gebaseerd op het feit dat tegen de beweerde schending beroep bij een rechter of beroep als bedoeld in artikel 2, achtste lid, van richtlijn nr. 89/665/EEG is ingesteld. In dat geval deelt de aanbestedende dienst de Commissie het resultaat van deze procedures mee, zodra dit bekend is.

Artikel 63

In geval van kennisgeving waarbij wordt meegedeeld dat een aanbestedingsprocedure is opgeschort overeenkomstig artikel 63, eerste lid, onder c, stelt de betrokken aanbestedende dienst, subsidie-ontvanger of concessiehouder de Commissie ervan in kennis dat de opschorting is ingetrokken of dat een andere aanbestedingsprocedure is ingeleid die geheel of gedeeltelijk verband houdt met de voorgaande procedure. Deze nieuwe kennisgeving bevestigt dat de beweerde schending ongedaan is gemaakt, of bevat een met redenen omklede conclusie waarin toegelicht wordt waarom geen corrigerende actie heeft plaatsgevonden.

HOOFDSTUK 8. VERPLICHTINGEN VOOR DE BEHEERDER VAN TENDERNED

Artikel 64

1. Onze Minister beheert TenderNed.
2. Onze Minister stelt op de website van TenderNed de meest actuele formulieren beschikbaar voor:
  - a. de vooraankondiging van een overheidsopdracht, raamovereenkomst concessieovereenkomst voor openbare werken of prijsvraag;

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

- b. de aankondiging van een overheidsopdracht, raamovereenkomst concessieovereenkomst voor openbare werken of prijsvraag;
  - c. de bekendmaking van een gegunde overheidsopdracht, gesloten raamovereenkomst of concessieovereenkomst;
  - d. de bekendmaking van de resultaten van een prijsvraag, overeenkomstig het model dat door de Commissie overeenkomstig de in artikel 77, tweede lid, van Richtlijn nr. 2004/18/EG bedoelde procedure daartoe is vastgesteld.
3. Op verzoek van de aanbestedende dienst of de concessiehouder voor openbare werken wijst Onze Minister de Commissie op de gegevens die niet voor publicatie bestemd zijn. Deze gegevens publiceert Onze Minister ook niet op de website van TenderNed.
4. Onze Minister draagt ervoor zorg dat door middel van TenderNed de mededelingen, genoemd in het tweede lid, langs elektronische weg ter publicatie worden gezonden aan de Commissie overeenkomstig het model en op de wijze bedoeld in het derde punt van Bijlage VIII van richtlijn nr. 2004/18/EG.

HOOFDSTUK 9. OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 65

In geval van discrepanties tussen de CPV en de NACE, of tussen de CPV en de CPC, zijn respectievelijk de NACE of de CPC van toepassing.

Artikel 66

Een wijziging van Bijlage I, IIA, IIB, V en VIII van richtlijn nr. 2004/18/EG, de drempelbedragen bedoeld in de artikelen 7, 8, 56 en 67 van richtlijn nr. 2004/18/EG, of van de formulieren die volgens het model dat door de Commissie overeenkomstig de in artikel 77, tweede lid, van richtlijn nr. 2004/18/EG bedoelde procedure worden vastgesteld gaat voor de toepassing van dit besluit gelden met ingang van de dag waarop aan het betrokken communautair wijzigingsbesluit uitvoering moet zijn gegeven.

Artikel 67

1. Dit besluit is niet van toepassing op de gunning van overheidsopdrachten, het sluiten van raamovereenkomsten en de gunning van overheidsopdrachten binnen een raamovereenkomst, het sluiten van concessieovereenkomsten en het uitschrijven van prijsvragen waarvoor vóór de inwerkingtreding van dit besluit:
  - a. de aankondiging is geplaatst of
  - b. een ondernemer tot inschrijving, offerte of onderhandeling is uitgenodigd.
2. Het Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten wordt ingetrokken.
3. Het recht zoals dat gold de dag vóór de datum van inwerkingtreding van dit besluit

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

blijft van toepassing op de gunning van overheidsopdrachten, het sluiten van raamovereenkomsten en de gunning van overheidsopdrachten binnen een raamovereenkomst, het sluiten van concessieovereenkomsten en het uitschrijven van prijsvragen als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 68

1. In afwijking van punt 1.8.1a van bijlage 1 (idem voor de overige bijlagen waar de integriteitstoets wordt opgenomen) vraagt de aanbestedende dienst tot een jaar na inwerkingtreding van dit besluit om een integriteitsverklaring aanbesteden of een Verklaring omtrent het gedrag voor rechtspersonen of natuurlijke personen die is afgegeven vóór inwerkingtreding van dit besluit.
2. Tot een jaar na inwerkingtreding van dit besluit geldt de termijn, bedoeld in 1.8.1b, ook voor de Verklaring omtrent het gedrag voor rechtspersonen en natuurlijke personen.
3. Tot een jaar na inwerkingtreding van dit besluit kan een gegadigde in afwijking van het model van de eigen verklaring op het punt van integriteit in bijlage 15, in plaats van de integriteitsverklaring aanbesteden verklaren te beschikken over een Verklaring omtrent het gedrag voor rechtspersonen of natuurlijke personen, die vóór inwerkingtreding van dit besluit is afgegeven en niet ouder is dan 12 maanden.

Artikel 69

In afwijking van artikel 50 betreft Onze Minister van Justitie geen mededingingsrechtelijke beschikkingen voor overtreding van de Mededingingswet van vóór 1 januari 2003 indien:

- a. de rechtspersoon in het kader van deze overtredingen vóór 1 mei 2004 vrijwillig zijn boekhouding bij de Nederlandse Mededingingsautoriteit heeft ingeleverd;
- b. de rechtspersoon in het kader van deze overtredingen heeft meegewerkt aan een versnelde procedure bij de Nederlandse Mededingingsautoriteit; of
- c. de rechtspersoon in het kader van deze overtredingen heeft deelgenomen aan de Collectieve Regeling Bouwnijverheid.

Artikel 70

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

*Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de
wetsbehandeling door EK*

Artikel 71

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit aanbestedingen.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Economische Zaken,

De Minister van Justitie,

*Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de
wetsbehandeling door EK*

BIJLAGE 1 tm 14 UITGESCHREVEN PROCEDURES als bedoeld in artikel 31
(zie nu nog aparte documenten)

BIJLAGE 15 MODEL EIGEN VERKLARING
PM

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Besluit van .....houdende regels voor de aanbesteding van overheidsopdrachten, het sluiten van raamovereenkomsten en concessieovereenkomsten en voor het uitschrijven van prijsvragen (Besluit aanbestedingen)

NOTA VAN TOELICHTING

I. ALGEMEEN

1. Doel en aanleiding

Dit besluit strekt tot nadere invulling van de artikelen 17, 19, 20 en 21 van de Aanbestedingswet. Het besluit kent drie doelen:

- het uitvoeren van het kabinetsstandpunt over de aanbevelingen van de parlementaire enquêtecommissie Bouwnijverheid (hierna: **PEC**)
- het uitvoeren van het kabinetsstandpunt over de aanbevelingen van de goede uitvoering van Europese en internationale aanbestedingsverplichtingen;
- het verbeteren van regelgeving naar aanleiding van in de uitvoeringspraktijk gesignaleerde tekortkomingen.

Kabinetsstandpunt Parlementaire enquêtecommissie Bouwnijverheid

Dit besluit vormt samen met de Aanbestedingswet het dwingend uniforme aanbestedingskader voor aanbestedingen van overheidsopdrachten, dat is toegezegd in de kabinetsreactie op de uitkomsten van het onderzoek van de **PEC**. Zoals in de nota van toelichting van het Besluit aanbestedingsregels overheid (hierna: **BAO**) en de memorie van toelichting van de Aanbestedingswet is aangegeven was het niet mogelijk het nieuwe uniforme aanbestedingskader te realiseren binnen de implementatietermijn van de Europese aanbestedingsrichtlijnen nr. 2004/18/EG en 2004/17/EG, die kort na de aanbevelingen van de PEC zijn gepubliceerd. Daarom is ervoor gekozen de Europese aanbestedingsrichtlijnen eerst te implementeren op basis van de Raamwet EEG-voorschriften aanbestedingen. Dit is voor wat betreft Richtlijn nr. 2004/18/EG gebeurt in het BAO. Doordat de Raamwet EEG-voorschriften alleen de mogelijkheid geeft communautaire maatregelen inzake aanbesteden te implementeren konden er in BAO geen aanvullende maatregelen opgenomen worden om de door de PEC geconstateerde problemen aan te pakken. Om op korte termijn toch iets te doen met de wens van de PEC om de aanbestedingsregelgeving te vereenvoudigen en te verduidelijken, is ervoor gekozen om de richtlijnen te implementeren door middel van overschrijving in plaats van verwijzing in BAO. Om het uniform aanbestedingskader te creëren waarin aan alle wensen van de PEC wordt voldaan zijn echter aanvullende regels nodig. Bijvoorbeeld om een betere toetsing van integriteit van ondernemers mogelijk te maken. Dit vraagt om een bredere wettelijke basis. Daartoe wordt Raamwet EEG-voorschriften vervangen door de Aanbestedingswet, die het mogelijk maakt om naast de voorschriften uit de richtlijnen aanvullende regels te stellen. Het BAO wordt nu ingetrokken en vervangen door dit besluit, waarin naast Richtlijn 2004/18/EGG de aanvullende regels worden

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

geïmplementeerd. In dit besluit zijn verder de regels per procedure en per stap uitgeschreven, zodat aanbestedende diensten de regels gemakkelijker kunnen volgen. Aanbestedingsreglementen verliezen hierdoor hun belangrijkste functie en zullen naar verwachting op den duur overbodig worden. Op die manier wordt tegemoet gekomen aan de wens van de PEC en de ondernemers(organisaties) om deze reglementen terug te dringen omdat deze tot versnippering en verkokering van regelgeving leiden. Tevens maakt dit besluit een einde aan de lappendeken aan regels voor opdrachten onder de Europese drempelwaarden en concessie-overeenkomsten voor diensten.

Europese en internationale verplichtingen

Op grond van artikel 17 van de Aanbestedingswet voorziet het besluit in implementatie van richtlijn nr. 2004/18/EG van het van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 31 maart 2004 geïmplementeerd betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten (PbEG L 134) (hierna: de richtlijn). Deze richtlijn is reeds geïmplementeerd in het BAO dat wordt vervangen door dit besluit.

Tekortkomingen uitvoeringspraktijk

In de uitvoeringspraktijk doen zich een aantal tekortkomingen voor, te weten:

- onnodig hoge lasten als gevolg van inefficiënte procedures en het hanteren van verschillende soorten procedures door opdrachtgevers voor opdrachten beneden de Europese drempelwaarden.
- onvoldoende toegang tot de markt van overheidsopdrachten voor MKB en startende ondernemers als gevolg van onnodig hoge geschiktheidseisen van opdrachtgevers.
- opdrachtverlening aan niet-integere ondernemers als gevolg van gebrek aan toetsing integriteit.
- slechte naleving van de regels als gevolg van onvoldoende toegankelijke regelgeving en onvoldoende kennis bij de opdrachtgevers.

Om iets aan deze tekortkomingen te doen bevat dit besluit in grote lijnen de volgende maatregelen:

- De toe te passen procedures voor opdrachten buiten het regime van de richtlijn zijn geharmoniseerd, dit is in paragraaf 2.1 beschreven. Hiermee worden de grote verschillen in regelgeving bij het verstrekken van die opdrachten tegengegaan.
- De aanbestedingsprocedures zijn gestroomlijnd en de uitvoering is vereenvoudigd, dit is in paragraaf 2.2 beschreven. Hiermee wordt het gebrek aan uniformiteit en onvoldoende efficiëntie in de uitvoeringspraktijk tegengegaan.
- De wijze van toetsing van integriteit van opdrachtnemers is verbeterd, dit is in paragraaf 2.3 beschreven. Hiermee wordt het verlenen van opdrachten aan niet-integere opdrachtnemers tegengegaan.
- Er zijn normen ontwikkeld voor geschiktheidseisen en selectiecriteria zijn afgebakend, dit is in paragraaf 2.4 beschreven. Met deze beperking van de ruimte van aanbestedende diensten wordt het stellen van onredelijk hoge eisen aan ondernemers

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

- tegengegaan. Daardoor ontstaat een verlaging van administratieve lasten van opdrachtnemers en een betere toegang tot overheidsopdrachten, vooral voor het MKB.
- De regelgeving is verduidelijkt en meer uitgeschreven, dit is in paragraaf 2.5 beschreven. Daardoor is er minder versnippering van de aanbestedingsregels.

2.1 Opdrachten buiten het regime van de richtlijn

Dit besluit bevat procedurevoorschriften voor het verstrekken van opdrachten die buiten het regime van de richtlijn vallen. Het betreft specifiek opdrachten met een waarde onder de Europese drempelbedragen en concessie-overeenkomsten voor diensten.

2.1.1 Aanleiding

Voor opdrachten met een waarde onder de Europese drempelbedragen geldt de richtlijn niet, maar zijn wel de fundamentele beginselen van het EG-Verdrag van toepassing. Over de wijze waarop deze beginselen op dit type opdrachten moeten worden toegepast, bestaat onduidelijkheid. Omdat voor opdrachten met een waarde beneden de Europese drempelbedragen tot op heden geen nationale regels bestaan, hebben aanbestedende diensten daarvoor vaak eigen regels opgesteld, die onderling nogal van elkaar verschillen. Bij sommige aanbestedende diensten is rechtstreekse gunning bijvoorbeeld mogelijk tot hoge waarden. Andere diensten hebben in het geheel geen regels opgesteld. Dit heeft geleid tot de versnippering van de aanbestedingsregelgeving, zoals de PEC heeft geconstateerd. Met het uniformeren van de opdrachten buiten het regime van de richtlijn wordt deze versnippering van de regelgeving voorkomen.

Het feit dat ondernemers met steeds andere regels rekening moeten houden, veroorzaakt extra lasten. Daarom is het gewenst deze regels te harmoniseren. Door het gebrek aan uniformiteit is het voor ondernemers ook niet altijd duidelijk welke regels gelden. Om te waarborgen dat het verstrekken van opdrachten op een eerlijke en transparante wijze gebeurt en dat een aanbestedende dienst de beste prijs/kwaliteit verhouding krijgt is een zekere mate van concurrentie nodig. Het is daarom gewenst dat een uniform kader wordt geschapen voor het plaatsen van opdrachten onder de drempelwaarden op een zodanige wijze dat voldoende concurrentie optreedt. Daarbij moet aandacht zijn voor lasten voor het bedrijfsleven en voor aanbestedende diensten.

2.1.2 Nationale procedures voor opdrachten onder de drempel

Om voor opdrachten met een waarde onder de Europese drempelwaarden een zo coherent mogelijk kader te bieden, is een systeem ontwikkeld dat zowel aansluit bij de Europese regelgeving als bij de bestaande nationale praktijk. Daarin zullen dezelfde procedures gelden als voorgeschreven in de richtlijn, waarbij uit het oogpunt van proportionaliteit de minimumtermijnen van de procedures zijn verkort door zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij het Aanbestedingsreglement voor Werken 2005 (hierna: **ARW 2005**). De procedures zijn ook vereenvoudigd en breder van toepassing verklaard. Daarnaast is voor het verstrekken van opdrachten met een geringere economische waarde ook de meervoudig onderhandse procedure beschikbaar. Bij deze

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

procedure nodigt de aanbestedende dienst minimaal 3 gegadigden uit om een offerte in te dienen op basis van een door hem vervaardigd bestek met daarin alle relevante informatie. Deze procedure heeft als voordeel dat zij minder administratieve en uitvoeringslasten veroorzaakt dan de procedures met aankondiging, maar heeft als nadeel dat zij minder transparant is en minder concurrentie uitlokt. De meervoudig onderhandse procedure wordt gelet op voornoemde nadelen niet geschikt geacht voor opdrachten met een grotere economische waarde, daarom is deze procedure niet toegestaan voor opdrachten voor werken vanaf een waarde van €1,5 miljoen.

Door het stellen van uniforme regels kan een einde worden gemaakt aan de verscheidenheid in eigen regels van aanbestedende diensten voor deze opdrachten. Er blijven dus onder de drempels meerdere procedures bestaan, waaruit de aanbestedende dienst kan kiezen. Echter, de procedures zullen niet meer verschillend ingevuld kunnen worden. Zodra de aanbestedende dienst een keuze voor een bepaalde procedure maakt, moeten de uniforme procedurevoorschriften gevolgd worden.

Voor opdrachten met een zeer geringe waarde is het niet zinvol om een specifieke procedure voor te schrijven. Daarom is een bagatel ingesteld, waaronder geen voorschriften gelden. Aanbestedende diensten kunnen onder deze bagatel zelf een afweging maken tussen de voordelen van concurrentiestelling en administratieve en uitvoeringslasten. De nationale procedurevoorschriften gelden niet voor opdrachten die verstrekt worden door (onderdelen van) aanbestedende diensten die buiten de EU gevestigd zijn, bijvoorbeeld ambassadeposten, omdat de meeste landen buiten de EU geen aanbestedingsregels kennen en ondernemers in die landen om die reden weinig kennis hebben van aanbesteden. Dit maakt het lastig om een aanbestedingsprocedure goed te doorlopen.

2.1.3 Concessieovereenkomsten voor diensten

Uitspraken van het HvJ EG¹ bepalen dat er bij het sluiten van een concessieovereenkomst voor diensten altijd een passende mate van openbaarheid betracht moet worden, zodanig dat de markt voor mededinging wordt geopend. Daarom wordt voor opdrachten tot het verlenen van concessies voor diensten een openbare aankondiging in TenderNed verplicht. De verplichting geldt alleen voor het verlenen van concessies voor diensten met een waarde groter dan de Europese drempels voor opdrachten voor diensten. Hiermee is aangesloten bij het systeem van de richtlijn voor concessies voor werken, waarbij ook het drempelbedrag voor opdrachten voor werken wordt gehanteerd voor publicatie. Voornoemde jurisprudentie heeft betrekking op concessies voor diensten met een waarde die ligt boven de Europese drempels voor opdrachten voor diensten.

Voor het overige zijn geen regels gesteld voor de selectie van partijen en de gunning van de concessieovereenkomst. Deze zullen wel transparant en non-discriminatoire dienen te geschieden, conform de algemene beginselen van aanbesteden.

---

¹ onder andere *Telaustria* (zaak C-324/98), *Unitron Scandinavia* (zaak C-275/98) en *Parking Brixen* (C-458/03)

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

2.2 Stroomlijnen van procedures

In dit besluit worden aanvullend op de Richtlijn voorschriften gesteld ter stroomlijning en vereenvoudiging van de procedures.

2.2.1 Aanleiding

Ondernemers klagen over onnodig veel papierwerk tijdens de selectiefase en onvoldoende duidelijkheid over het verloop van de procedures. Met aanvullende voorschriften ter stroomlijning en vereenvoudiging van de uitvoering van procedures worden de lasten voor ondernemers sterk worden verlaagd. Ook dalen de uitvoeringslasten van aanbestedende diensten enigszins terwijl de transparantie van het aanbestedingsproces wordt vergroot. Verlaging van lasten draagt bij aan een betere toegang voor de kleine en middelgrote ondernemers tot de markt van overheidsopdrachten. Hoge lasten kunnen namelijk een toetredingsbarrière vormen voor ondernemers om deel te nemen aan een aanbestedingsprocedure.

Een ander voordeel van het stroomlijnen en vereenvoudigen van de uitvoering van aanbestedingsprocedures is dat daardoor het volledig elektronisch aanbesteden beter mogelijk wordt gemaakt. Ook met elektronisch aanbesteden wordt de toegankelijkheid van de aanbestedingsregels vergroot, waarmee tevens één van de aanbevelingen van de PEC wordt uitgevoerd.

2.2.2 Onnodig clusteren tegengaan

Het bedrijfsleven en de Tweede Kamer hebben verzocht om een bepaling op te nemen om onnodig clusteren te voorkomen. Clusteren houdt in dat aanbestedende diensten meerdere opdrachten samenvoegen tot één opdracht. Dit kan nuttig zijn. Het kan bijvoorbeeld schaalvoordelen opleveren, ook kan clusteren innovatie bevorderen, denk aan geïntegreerde contracten. Het komt echter ook voor dat er wordt geclusterd zonder dat daarmee duidelijke voordelen te behalen zijn, oftewel dat er onnodig wordt geclusterd. Clusteren leidt tot grotere opdrachten en heeft daardoor een nadelig effect op de toegang tot de markt van overheidsopdrachten van de minder grote bedrijven. Met onnodig clusteren wordt een deel van de markt, de kleinere bedrijven, ten onrechte uitgeschakeld. Dit beperkt de concurrentie, waardoor de opdrachtgever mogelijk ook niet meer de beste prijs en kwaliteit uit de markt kan halen. Het is dus zowel nadelig voor de minder grote bedrijven als voor de aanbestedende diensten. Daarom schrijft dit besluit voor dat opdrachten in principe worden gesplitst als dit mogelijk is, behalve als dit de uitvoer van de opdracht moeilijker maakt of als het prijsopdrijvend of concurrentiebeperkend zou werken.

2.2.3 Gratis aanbestedingsstukken

Aanbestedende diensten vragen soms hoge bedragen voor de aanbestedingsstukken. Dit leidt tot onnodige lasten voor bedrijven. Daarbij kan de gevraagde vergoeding voor de aanbestedingsstukken als een drempel werken voor ondernemers, zij moeten immers al

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

betalen voordat ze kunnen inschatten of ze mee willen doen. Besloten is voor te schrijven dat de aanbestedingsstukken zonder kosten voor ondernemers beschikbaar zijn. Een aanbestedende dienst houdt echter de mogelijkheid om naast gratis (meestal digitaal) aanbestedingsstukken, een gedrukte versie tegen een vergoeding aan te bieden voor zover daar bij ondernemers belangstelling voor bestaat.

2.2.4 Publicatie via TenderNed

Met één elektronische vindplaats waarop alle overheidsopdrachten staan vermeld, kunnen zoekkosten van bedrijven sterk worden gereduceerd. Daarom worden aanbestedende diensten verplicht om het aankondigen van een opdracht, het bekendmaken van een gunning en het doen van een vooraankondiging te publiceren via TenderNed in plaats van op de site van de Europese Commissie. Dit geldt bij het gebruik maken van alle procedures waarin publicatie verplicht is. TenderNed biedt ondernemers de mogelijkheid om een gratis interesseprofiel aan te maken, waardoor de opdrachten die voor hen interessant zijn automatisch elektronisch worden toegezonden.

TenderNed maakt het ook voor aanbestedende diensten gemakkelijker. Het plaatsen van een aankondiging op TenderNed is gratis. Voor opdrachten boven de Europese drempel koppelt het elektronische systeem automatisch door naar de Europese Commissie (TED- database). TenderNed leidt aanbestedende diensten stapsgewijs door de verplichte aankondigingsformulieren heen en past daarbij de aanbestedingsregels toe. Aanbestedende diensten kunnen naast de aankondiging in TenderNed ook nog elders aankondigen, bijvoorbeeld op de eigen website, in een lokaal dagblad of in een vakblad. Om TenderNed ook voor buitenlandse bedrijven toegankelijk te maken, zal de site ook in het Engels vertaald worden. Daarnaast hebben de aanbestedende diensten de mogelijkheid om ook de Engelstalige aankondigingsformulieren te gebruiken.

TenderNed, dat in eigendom is van de Staat en wordt beheerd door de Minister van Economische Zaken, gaat in de toekomst uit meer bestaan dan alleen een aankondigingssite. Naast de aankondigingssite gaat TenderNed op termijn ook de mogelijkheid bieden voor aanbestedende diensten om volledig elektronisch aan te besteden. Van deze mogelijkheid kunnen de aanbestedende diensten bij elke procedure gebruik maken, maar dit is niet verplicht.

2.2.5 Beëindigen statistiekverplichting

De minister van Economische Zaken zendt jaarlijks aan de Europese Commissie een statistisch overzicht van door aanbestedende diensten gegunde overheidsopdrachten uitgesplitst naar type, aantal, waarde en type procedure. Daarnaast wordt nog een aantal andere kenmerken verstrekt. Hiermee wordt voldaan aan de verplichting uit de richtlijn om deze gegevens aan de Europese Commissie aan te leveren.

Al deze informatie moest verschaft worden door aanbestedende diensten. Deze werden daartoe jaarlijks door de Centrale Dienst voor In- en Uitvoer bevraagd. Aanbestedende diensten waren verplicht deze informatie te verstrekken. Door de verplichte aankondiging en bekendmaking van een gunning op TenderNed kan de

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

gevraagde informatie daaruit worden verkregen, daarom vervalt de vroegere statistiekverplichting.

2.2.6 Motivering van de voorgenomen afwijzingsbeslissing

In het BAO was bepaald dat de mededeling van de gunningsbeslissing de gronden van de gunningbeslissing moest bevatten. In het BAO was tevens geregeld dat op verzoek van een afgewezen inschrijver de nadere motivering van de afwijzing binnen vijftien dagen moesten worden verstrekt. Gebleken is dat het in de praktijk voor opdrachtgevers en opdrachtnemers niet altijd duidelijk is hoe deze twee motiveringsplichten zich tot elkaar verhielden. Bovendien hebben ondernemers aangegeven vaak onvoldoende tijd op de hoogte te zijn van de redenen voor afwijzing om nog binnen de standstill-termijn van 15 dagen te kunnen beoordelen of er voldoende grond is om in beroep te gaan tegen de gunningsbeslissing. Ondernemers starten in sommige gevallen een kort gedingprocedure bij de civiele rechter om hun rechten veilig te stellen. Daarom is besloten zowel het moment als de inhoud van de motiveringsplicht bij afwijzing van inschrijvers uit te werken.

2.2.7 Termijn voor gunningsbeslissing

De richtlijn kent geen voorschriften voor de termijn waarbinnen de aanbestedende dienst een beslissing moet nemen over de gunning. In de praktijk blijkt dat aanbestedende diensten hier soms onnodig lang de tijd voor nemen. Dit is bezwaarlijk voor ondernemers, omdat dat het plannen van bedrijfscapaciteit erg lastig maakt. In dit besluit wordt daarom als norm gesteld dat aanbestedende diensten in principe binnen eenzelfde termijn moeten beslissen als die zijn ondernemers hebben gegeven om een offerte in te dienen. Als dit om bepaalde redenen niet mogelijk is, moet de aanbestedende dienst dit gemotiveerd kenbaar maken aan de inschrijvers.

2.2.8 Individuele inlichtingen bij gerechtvaardigd belang

Het ARW 2005 kende een bepaling, waarmee aan aanbestedende diensten de mogelijkheid werd gegeven om bij commercieel gerechtvaardigd belang individuele inlichtingen te verstrekken. Zowel bedrijven als aanbestedende diensten hebben hier soms behoefte aan, bijvoorbeeld omdat een eis in het bestek vragen oproept. Omdat de aanbestedende dienst alle ondernemers dezelfde informatie moet verstrekken, worden dergelijke vragen en antwoorden in beginsel schriftelijk verspreid onder alle ondernemers. Soms voelt een ondernemer zich daardoor niet vrij om bepaalde vragen te stellen, m.n. wanneer dit vragen zijn die inzicht kunnen geven in de innovatieve ideeën die hij heeft. Om deze reden is een bepaling opgenomen, waarin is aangegeven onder welke voorwaarden de aanbestedende dienst individuele inlichtingen mag verstrekken.

2.2.9 Eigen verklaring aanbesteden

De eigen verklaring wordt door de ondernemer in de selectiefase gebruikt om te verwijzen naar zijn gegevens bij de Kamer van Koophandel en om aan te geven in

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

hoeverre aan uitsluitings- en geschiktheidscriteria is voldaan die door de aanbestedende dienst worden gesteld. Door ondernemers de mogelijkheid te geven om in eerste instantie een eigen verklaring in te leveren, wordt voorkomen dat reeds in een vroeg stadium allerlei originele bewijsstukken en verklaringen moeten worden overlegd, ook door ondernemers die uiteindelijk niet worden geselecteerd. Dit reduceert administratieve lasten voor ondernemers aanzienlijk.

De aanbestedende dienst besluit welke uitsluitingsgronden en welke geschiktheidseisen worden gehanteerd bij een bepaalde opdracht en geeft dit in de aankondiging aan.

In het verleden zijn fysieke documenten aangewezen waarmee de ondernemer kon bewijzen dat de uitsluitingsgronden niet van toepassing zijn. De ondernemer moest deze zelf uit openbare registers opvragen en aan de aanbestedende dienst of het speciale-sectorbedrijf overhandigen. Vermeden moet worden dat ondernemers informatie moeten verstrekken die ook langs andere weg verkrijgbaar is uit openbare registers. Te meer omdat het opvragen en overhandigen van de fysieke documenten tot hoge administratieve lasten leidt voor de ondernemer. Daarom wordt voor verificatie zoveel mogelijk naar die digitaal toegankelijke registers verwezen. Daarmee wordt de papierstroom fors ingedamd. Het wordt een aanbestedende dienst niet toegestaan op andere wijze informatie op te vragen (tenzij de elektronische registers niet beschikbaar zijn).

2.2.10 Niet overgenomen bepalingen uit de richtlijn

In dit Besluit is in tegenstelling tot BAO geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid uit Artikel 33, eerste lid, van de richtlijn om de procedure van het dynamisch aankoopstelsel toe te staan. Om deze procedure te kunnen uitschrijven is nadere invulling van de regels uit de richtlijn nodig. Dit brengt het risico met zich mee dat de procedure een andere invulling krijgt dan bedoeld is in de Europese regelgeving en daarmee het risico dat er in strijd met de Europese regelgeving wordt gehandeld. Nu niet is gebleken dat er behoefte aan deze procedure bestaat, is besloten de procedure van het dynamisch aankoopstelsel te schrappen. Overigens is deze procedure, ondanks dat deze een aantal jaren is toegestaan, nog nooit gebruikt in Nederland.

Artikel 35 en 36 en Bijlage VIII van de richtlijn stellen regels voor het bekendmaken van een vooraankondiging via een kopersprofiel, voor het geval dat een aanbestedende dienst kortere termijnen wil hanteren voor het indienen van de verzoeken tot deelneming of de inschrijvingen (artikel 35, eerste lid). Deze regelgeving biedt de mogelijkheid om vooraankondigingen via het kopersprofiel bekend te maken in plaats van via de Commissie in het Europese publicatieblad. Wel verplicht artikel 36, vijfde lid, van de richtlijn tot het vooraf zenden van een kennisgeving van de bekendmaking via het kopersprofiel aan de Commissie. Om de volgende redenen is besloten deze regels betreffende het kopersprofiel niet in dit besluit over te nemen.

Indien de volledige vooraankondiging aan de Commissie wordt toegezonden, is deze beter kenbaar voor ondernemers. Anders moeten ze eerst op een kopersprofiel van een individuele aanbestedende dienst kijken om te beoordelen of er voor deze onderneming

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

interessante opdrachten zullen worden vergeven. Verder is niet ondenkbaar dat deze regeling verkeerd wordt geïnterpreteerd: een kennisgeving van een mededeling op het kopersprofiel wekt de indruk dat de mededeling al op het kopersprofiel is geplaatst. Dat mag echter niet: de kennisgeving moet vóór de mededeling op het kopersprofiel worden verzonden. Voor de aanbestedende diensten maakt het bovendien weinig uit: in plaats van de kennisgeving sturen zij de volledige vooraankondiging aan de Commissie.

Nieuw is dus dat alle mededelingen, inclusief de volledige vooraankondiging, dus met behulp van TenderNed aan de Commissie moeten worden gezonden. Op deze wijze wordt altijd aan de verplichtingen uit de richtlijn voldaan. Dit laat onverlet dat aanbestedende diensten nog steeds gebruik kunnen maken van een kopersprofiel. Aanbestedende diensten zijn vrij om via een kopersprofiel informatie te verspreiden over lopende aanbestedingsprocedures, voorgenomen aankopen, geplaatste opdrachten, geannuleerde procedures, etc. Gebruik van het kopersprofiel ontslaat de aanbestedende diensten echter niet van de verplichting om de vooraankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie bekend te maken, indien zij verkorte termijnen willen hanteren in de uiteindelijke aanbestedingsprocedure.

2.3 Toetsing integriteit

In dit besluit zijn een aantal bepalingen opgenomen, die invulling geven aan de integriteitstoets van ondernemers.

2.3.1 Aanleiding

Zoals al in de toelichting bij de Aanbestedingswet is aangegeven heeft de PEC geadviseerd om actiever om te gaan met de door de richtlijn geboden mogelijkheid om niet-integere ondernemers uit te sluiten. Naar aanleiding van de bevindingen van de PEC heeft het kabinet in de toelichting op de Aanbestedingswet wederom uitgesproken dat de overheid geen zaken dient te doen met niet-integere ondernemers. Sinds 2004 zijn aanbestedende diensten binnen de rijksoverheid verplicht de integriteit van ondernemers te toetsen bij opdrachten in bepaalde sectoren boven de Europese drempelbedragen.

De uitsluiting heeft tot doel de risicofactoren voor de overheid zoveel mogelijk te beperken. De overheid moet bij het gunnen van de overheidsopdracht vertrouwen kunnen hebben in de integriteit van de ondernemer en de bestuurder(s). Daarnaast geldt het uitgangspunt dat de overheid geen publieke middelen wil besteden aan niet-integere ondernemers. Wanneer de overheid zaken doet met een niet-integere ondernemer, heeft dit niet alleen schadelijke uitstralingseffecten voor de sector, maar ook voor de samenleving als geheel. Bij het bepalen bij welke opdrachten een integriteitstoets wordt opgelegd moet een afweging worden gemaakt tussen enerzijds het risico voor de samenleving, het risico van niet-integere beroepsuitoefening in het kader van het uitvoeren van overheidsopdrachten, concessie- of raamovereenkomsten of het deelnemen aan een prijsvraag en anderzijds het belang van de betrokken ondernemers. Belangrijk daarbij zijn ook de uitvoerbaarheid en de lasten voor alle betrokken partijen.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

2.3.2 Opzet van het toetsingsstelsel

Op grond van artikel 19 van de Aanbestedingswet zal bij aanbestedingen gebruik moeten worden gemaakt van een “integriteitsverklaring aanbesteden” (hierna: **IVA**). Op grond van artikel 7, onderdeel f, van de Aanbestedingswet is de Minister van Justitie bevoegd tot het afgeven van de IVA. In de praktijk geeft het Centraal Orgaan Verklaringen Omtrent het Gedrag (hierna: **COVOG**) de IVA af. Bij de IVA is zo veel mogelijk aangesloten bij de wijze van afgifte van de verklaring omtrent het gedrag van rechtspersonen op basis van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (hierna: **WJSG**). Op grond van artikel 19, lid 7 zijn enkele artikelen uit de WJSG van overeenkomstige toepassing verklaard en kunnen de gegevens worden aangewezen die het COVOG in zijn beoordeling kan betrekken bij een aanvraag voor een IVA.

De integriteit van een ondernemer wordt beoordeeld voor de mogelijke deelname aan aanbestedingsprocedures en staat dus los van concrete aanbestedingsprocedures. Indien een ondernemer beschikt over een IVA, mag hij in beginsel niet uitgesloten worden van deelname om integriteitsredenen. Als hij niet kan aantonen te beschikken over de IVA, terwijl wel een IVA wordt gevraagd, moet hij worden uitgesloten. Indien een ondernemer een IVA heeft, kan hij daarmee gedurende twaalf maanden zijn integriteit bij alle (overheids)opdrachten aantonen. Daarmee worden onnodige administratieve lasten voorkomen.

Door een en ander op deze wijze in te richten hoeven de aanbestedende diensten niet meer zelf te beoordelen of ze een ondernemer moeten uitsluiten van de aanbesteding. Dit eigen oordeel leidde tot verschillende uitkomsten en daarmee tot onzekerheid bij ondernemers.

Op grond van de Aanbestedingswet moeten bij ministeriële regeling de categorieën opdrachten worden aangewezen waarvoor het IVA-systeem verplicht is. De nieuwe integriteitstoets wordt verplicht voor twee categorieën. De eerste categorie omvat opdrachten van aanbestedende diensten voor werken met een waarde boven het EU-drempelbedrag voor werken (op dit moment 5.150.000 euro). Voor deze grens is gekozen, omdat dit aansluit bij de verplichting om vanaf deze grens Europees aan te besteden. De wetgever verplicht de IVA voor deze opdrachten omdat gebleken is dat er in die sector in het algemeen sprake is van een hoog integriteitsrisico. Bij andere sectoren speelden deze integriteitsproblemen minder. Daarom is de noodzaak om een IVA generiek verplicht te stellen voor alle bedrijven die in die sectoren inschrijven op overheidsopdrachten, minder aanwezig. De tweede categorie omvat overige opdrachten van aanbestedende diensten waarbij naar het oordeel van de desbetreffende aanbestedende dienst in het concrete geval een onaanvaardbaar integriteitsrisico aanwezig is. Voor deze tweede categorie opdrachten is de beslissing om al dan niet een integriteitstoets te verlangen sterk afhankelijk van de weging van de omstandigheden van het geval en de opdracht. Om hieraan recht te kunnen doen, laat de wetgever voor deze categorie de beoordeling of een IVA noodzakelijk is expliciet over aan de desbetreffende aanbestedende dienst. Hierbij kunnen bijvoorbeeld de integriteitsrisico's van de sector in kwestie of bijvoorbeeld de aard van de opdracht een rol spelen.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Gelet op de administratieve lasten, die met de IVA gepaard gaan en gelet op de uitvoerbaarheid van de regelgeving is het wenselijk om de generieke verplichting van een IVA te beperken tot aanbestedingen van opdrachten met een hoog integriteitsrisico. In een later stadium kan de IVA overigens alsnog generiek verplicht worden gesteld voor andere sectoren indien de noodzaak daartoe blijkt.

Volgens de Aanbestedingswet is voor alle overheidsopdrachten, opdrachten, raam-, concessieovereenkomsten en prijsvragen geen andere vorm van integriteitstoetsing meer toegestaan dan de IVA-systematiek. Dit betekent dat de integriteit van ondernemers in het kader van aanbestedingen niet meer getoetst mag worden aan de hand de Wet Bevordering Integriteit Beoordelingen door het Openbaar Bestuur (hierna: **Wet BIBOB**). Met de onderhavige regeling verdwijnt in grote mate de beleidsvrijheid van aanbestedende diensten die nader was ingevuld in de Beleidsregels integriteit en uitsluiting bij aanbestedingen in BIBOB-sectoren, die voor de Rijksoverheid gold. Deze beleidsregels zullen dan ook worden ingetrokken. Met de nieuwe integriteitstoets op grond van de Aanbestedingswet kan een BIBOB-advies nog wel in het kader van de beoordeling van de financiële en economische draagkracht van de ondernemer tot afwijzing van de aanvraag tot deelneming of inschrijving leiden. Dit kan zich voordoen indien de financiële en economische draagkracht van de ondernemer in gevaar kan komen doordat hem criminele gelden worden ontnomen.

2.3.3 In de afweging te betrekken delicten

De IVA kan door een ondernemer worden aangevraagd bij het COVOG. Het COVOG beoordeelt de integriteit van een ondernemer aan de hand van relevante onherroepelijke strafrechtelijke veroordelingen en onherroepelijke boetebeschikkingen van de NMa en de Europese Commissie. Een rechtspersoon of natuurlijke persoon wordt alle en op grond van bedoelde boetebeschikkingen een IVA geweigerd als aan hem een boete van meer dan €0,- is opgelegd. Door deze voorwaarde kan aan een rechtspersoon of natuurlijke persoon die na een beroep op een clementie-regeling van de NMa of Europese Commissie volledige boete-immuniteit heeft verkregen toch een IVA worden verleend. De richtlijn lijkt alleen onherroepelijke veroordelingen als uitsluitingsgrond te kennen en lijkt niet toe te laten dat uitgesloten wordt op grond van uitspraken die nog door een hogere instantie kunnen worden teruggedraaid. Indien het COVOG een of meerdere onherroepelijke veroordeling aantreft, kunnen echter ook herroepelijke veroordelingen en beschikkingen betrokken worden bij de beoordeling. Bij de toets worden zowel de rechtspersoon als haar bestuurders of de natuurlijke persoon gescreend op relevante antecedenten. Naar hun aard kunnen de vertrouwenwekkende maatregelen in dit besluit alleen door rechtspersonen worden getroffen. Dit betekent dat natuurlijke personen geen vertrouwende wekkende maatregelen kunnen nemen en bij een relevante onherroepelijke veroordeling geen IVA kunnen krijgen. Dat is niet zo gek omdat het de bestuurders zijn die de rechtspersoon in en buiten rechte vertegenwoordigen en verantwoordelijk zijn voor, dan wel leiding hebben gegeven, aan de gedragingen die hebben geleid tot de veroordeling(en). Aangezien een natuurlijke persoon geen vertrouwenwekkende

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

maatregelen kan nemen, worden de relevante delicten hem maar twee jaar aangerekend, terwijl dat voor rechtspersonen vier jaar is. De IVA wordt een natuurlijke persoon dus voor één veroordeling maximaal twee jaar geweigerd.

Bij de verklaring omtrent het gedrag voor rechtspersonen (hierna: **VOG**) die vaak werd aangevraagd voor een aanbesteding werd ook alleen getoetst op delicten die relevant zijn in het kader van aanbesteden. Bij de IVA geldt hetzelfde, maar wordt het doel waarvoor de IVA wordt afgegeven al ingevuld door de richtlijn. Daarom wordt in het besluit nader ingevuld welke delicten relevant zijn. Dit zijn delicten uit artikel 45, eerste lid, van de richtlijn die moeten leiden tot uitsluiting (deelneming aan een criminele organisatie, fraude, witwassen en omkoping, hierna: de verplichte uitsluitingsdelicten) en een aantal andere delicten die kunnen leiden tot uitsluiting en die ook relevant worden geacht en waarvoor een bepaalde sanctie is opgelegd (artikel 45, eerste lid, onderdeel c en d van de richtlijn). Het gaat hierbij om delicten die gepleegd zijn in de uitoefening van een beroep. Deze delicten worden nader ingevuld door verwijzing naar overtredingen uit het EU-verdrag ter zake van kartelvorming of misbruik van een economische machtspositie en zware of zeer zware overtredingen uit de Mededingingswet ter zake van kartelvorming of misbruik van een economische machtspositie.

Het besluit bepaalt ook nauwkeurig welk tijdsverloop er mag zijn tussen het onherroepelijk worden van het delict en het moment van beoordeling van de aanvraag. De richtlijn verplicht de nationale wetgever immers om een adequaat nationaal uitsluitingssysteem te operationaliseren. Het besluit bepaalt ten aanzien van rechtspersonen dat delicten uit het tijdvak van vier jaar voor de aanvraag worden betrokken. Voor natuurlijke personen is dit vier jaar voor de verplichte uitsluitingsdelicten en twee jaar voor de overige delicten. Dit betekent dat de IVA maximaal twee tot vier jaar kan worden geweigerd, indien een onherroepelijke veroordeling of beschikking wordt aangetroffen. Bij de toetsing van een rechtspersoon betreft het COVOG ook alle natuurlijke personen die op het moment van de aanvraag van de IVA en de twaalf maanden voorafgaand daaraan bij de rechtspersoon als bestuurder werkzaam zijn geweest. Indien blijkt dat in deze periode een (voormalige) bestuurder voor een relevant delict onherroepelijk is veroordeeld, zal de rechtspersoon moeten aantonen dat deze natuurlijke persoon geen bestuurder meer is en ook geen andere beleidsbepalende functie binnen de onderneming vervult.

2.3.4 Afwegingskader COVOG

De systematiek van de IVA sluit nauw aan bij de systematiek voor de afgifte van de VOG krachtens de Wet op de Justitiële en Strafvorderlijke Gegevens (hierna: **WJSG**). Dat betekent dat voor weigering of verlening van de IVA in beginsel hetzelfde afwegingskader geldt, zij het dat de Aanbestedingswet in artikel 7, onder f nog een nadere precisering bevat van in het kader van de aanbesteding te wegen belangen en omstandigheden. Om redenen van implementatie en uniformering en mede ten dienste van de rechtszekerheid is dit afwegingskader nader ingevuld met concrete voorschriften. Dit is ook goed mogelijk nu het bij de IVA anders dan bij de VOG altijd gaat om een

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

verklaring in het kader van aanbestedingen. Daarnaast is een aantal aanvullende voorschriften vereist in verband met de bepaalde geldigheidsduur van de IVA. De richtlijn, het proportionaliteitsbeginsel en het bestaande afwegingskader voor afgifte van de IVA worden aldus op maat gesneden voor toepassing bij aanbestedingen. Het Besluit geeft daarbij de nadere invulling van de aspecten risico op herhaling en risico voor de samenleving uit het bestaande afwegingskader door te bepalen dat de aanvrager die relevante antecedenten heeft (d.w.z. een niet te oud, relevant delict) door bepaalde vertrouwenwekkende maatregelen te nemen de afweging beïnvloedt, in de zin dat behoudens andere relevante gegevens de IVA toch kan worden afgegeven. Vertrouwenwekkende maatregelen bestaan uit maatregelen die geschikt zijn om herhaling van het delict te voorkomen.

Bij de weging van vertrouwenwekkende maatregelen wordt onderscheid gemaakt tussen de verplichte uitsluitingsdelicten, die moeten leiden tot uitsluiting van aanbestedingen, en de overige relevante strafbare feiten of overtredingen. De Gemeenschapswetgever heeft geen termijn voor de uitsluiting voorgeschreven, maar verplicht de nationale wetgever een adequaat uitsluitingssysteem te operationaliseren. De verplichte uitsluitingstermijn voor ondernemers bij deze verplichte uitsluitingsdelicten wordt op minimaal één jaar na het onherroepelijk worden van de veroordeling gesteld. Voor deze termijn is gekozen omdat de verplichte uitsluitingsdelicten door de Gemeenschapswetgever als zodanig ernstig worden gezien, dat in het geheel niet uitsluiten bij een onherroepelijke veroordeling, op gespannen voet staat met de richtlijn.

Voor de andere relevante delicten kan de ondernemer door het nemen van voldoende vertrouwenwekkende maatregelen de termijn van weigering van de IVA terugbrengen tot nul jaar. Hiervoor geldt anders dan voor de verplichte uitsluitingsgronden in beginsel onverkort het proportionaliteitsbeginsel.

Indien een rechtspersoon een bestuurder met een onherroepelijke veroordeling ontslaat en deze geen beleidsbepalende functie meer vervult binnen de rechtspersoon, kan de IVA ook weer worden verleend. Indien de desbetreffende bestuurder een bestuursfunctie in een andere rechtspersoon gaat bekleden, zal aan deze rechtspersoon ook de IVA worden geweigerd, indien hij een IVA aanvraagt.

Om recht te doen aan het geldende wettelijke afwegingskader en de aanvrager toch de nodige houvast te geven ten aanzien van de vraag hoe COVOG zijn situatie zal beoordelen, koppelt het Besluit aan het genomen hebben van bepaalde vertrouwenwekkende maatregelen het wettelijke vermoeden dat de weging op de aspecten risico op herhaling en risico voor de samenleving niet in de weg zal staan aan het afgeven van de IVA. De aanvrager kan dus in beginsel volstaan met aan te tonen dat het vermoeden voor hem geldt. COVOG kan normaal gesproken onder verwijzing naar het vermoeden verlening of weigering motiveren. Het vermoeden is echter niet absoluut in de zin dat uit het Besluit zou volgen dat hoe dan ook uit het bredere wettelijke toetsingskader automatisch afgifte van een IVA moet volgen. De weging op andere aspecten uit het toetsingskader waar het vermoeden niet op ziet kan alsnog leiden tot weigering van de IVA. Daarnaast kan het vermoeden dat er geen risico op herhaling dan

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

wel geen risico voor de samenleving is in bijzondere gevallen door zwaarwegende feiten en omstandigheden weerlegd worden.

2.3.5 Geldigheidsduur integriteitsverklaring aanbesteden

De IVA is na afgifte door het COVOG voor een periode van twaalf maanden door ondernemers te gebruiken bij hun aanbestedingen. In de motie Atsma (Kamerstuk 2005-2006, 30501, nr. 12) heeft de Tweede Kamer verzocht om de IVA een geldigheidsduur van in principe 24 maanden te geven. Hiermee zou onnodige bureaucratie en verhoging van de administratieve lastendruk moeten worden voorkomen. De achterliggende gedachte van deze motie is zeker te onderschrijven. Aan een geldigheidsduur van de IVA van 24 maanden kleven echter ook grote nadelen. Een IVA is een momentopname en ziet op situaties die speelden in het verleden. Indien een IVA een lange geldigheidsduur heeft, heeft deze minder actualiteitswaarde. Hoe langer de geldigheidsduur is, hoe groter de kans is dat een ondernemer intussen niet meer integer is. Zonder extra (administratieve lasten verhogende) maatregelen bestaat dan nog steeds het risico dat de overheid zaken doet met niet-integere ondernemers. Bij een geldigheidstermijn van 12 maanden is er een goed evenwicht tussen actualiteit en lasten.

2.3.6 Verificatie eigen verklaring over het bezit van de integriteitsverklaring aanbesteden

Bij de aanvang van een aanbestedingsprocedure waarin de IVA wordt gevraagd, kan een ondernemer volstaan met een eigen verklaring waarin hij aangeeft dat hij over de IVA beschikt. Op een website zal vermeld worden aan welke ondernemers een IVA is verstrekt, met vermelding van de datum van afgifte. Een aanbestedende dienst kan op deze website de eigen verklaring van een ondernemer dat hij beschikt over een geldige IVA, zo eenvoudig verifiëren. Indien de ondernemer staat vermeld op de website en de IVA op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet ouder is dan 12 maanden, dan wordt deze ondernemer niet wegens het ontbreken van een IVA uitgesloten. Op de website zijn alleen de ondernemers vermeld die de IVA hebben aangevraagd en hebben gekregen. Dat een ondernemer niet op deze lijst staat, betekent dus niet dat hem een IVA is geweigerd.

2.3.7 Uitsluiting bij verplichte uitsluitingsdelicten

Een aanbestedende dienst die ervan kennis heeft dat een ondernemer of één van zijn bestuurders recentelijk onherroepelijk is veroordeeld voor een van de voornoemde vier verplichte uitsluitingsdelicten, zal deze ondernemer moeten uitsluiten van alle opdrachten boven de EU-drempels. Dit geldt ook als deze ondernemer nog in het bezit is van een geldige IVA die is afgegeven voor het moment van het onherroepelijk worden van de veroordeling. Daarom zal bij een Europese procedure voor werken, leveringen en diensten een ondernemer een eigen verklaring moeten overleggen aan de aanbestedende dienst waarin hij verklaart dat de ondernemer of een van zijn bestuurders in de voorafgaande 12 maanden niet onherroepelijk is veroordeeld voor een van de voornoemde verplichte uitsluitingsdelicten.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Een ondernemer die geen verklaring overlegt, dient te worden uitgesloten. Een ondernemer die wel een verklaring overlegt, terwijl de aanbestedende dienst weet heeft van een onherroepelijke veroordeling voor een verplicht uitsluitingsdelict, dient ook te worden uitgesloten.

Een aanbestedende dienst die twijfelt aan de juistheid van de eigen verklaring, bijvoorbeeld op grond van een krantenartikel, kan de juistheid van deze eigen verklaring verifiëren bij het Openbaar Ministerie.

2.4 Verduidelijking van geschiktheidseisen, selectiecriteria en contractvoorwaarden

In dit besluit is een aantal bepalingen opgenomen om de geschiktheidseisen, selectiecriteria en contractvoorwaarden te stroomlijnen en te normeren.

2.4.1 Aanleiding

Geschiktheidseisen worden tijdens de selectiefase door de aanbestedende dienst gehanteerd om te bepalen of een ondernemer in staat is het werk de levering of de dienst uit te voeren. Met selectiecriteria worden eventueel uit de geschikt bevonden ondernemers een beperkter aantal ondernemers geselecteerd.

Ondernemers worden regelmatig geconfronteerd met onnodige of te zware geschiktheidseisen. De oorzaak van dit probleem ligt in onvoldoende deskundigheid bij sommige aanbestedende diensten. Daarom gaat PIANOo² dit gebrek aan voldoende professionaliteit aanpakken. In de memorie van toelichting bij de Aanbestedingswet is al aangegeven, dat het gewenst is ook tegelijkertijd een aantal algemene normen te stellen, om langs die weg ook te bevorderen dat er geen onnodig hoge geschiktheidseisen aan ondernemers worden gesteld. Door geen onnodig hoge eisen te stellen wordt bereikt dat meer bedrijven toegang hebben tot de markt van overheidsopdrachten. Dit versterkt concurrentie en bevordert toetreding van nieuwe ondernemers. Daarnaast zullen bij juiste geschiktheidseisen ondernemers minder tijd kwijt zijn met het aantonen dat zij daaraan voldoen, waardoor de administratieve lasten lager zullen worden. Vooral het midden- en kleinbedrijf zal profiteren van het terugdringen van onnodige of te zware geschiktheidseisen.

Over gehanteerde contractvoorwaarden bestaan ook klachten bij het bedrijfsleven. Omdat contractvoorwaarden in sterke mate afhangen van het type opdracht en vaak ook opdracht-specifiek zijn worden daarvoor geen normen ontwikkeld. Een uitzondering vormt de bankgarantie waarvoor wel een norm is bepaald.

2.4.2 Combinatievorming

---

² PIANOo (*Professioneel en Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers*) is een onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken. Het is een kennisnetwerk op het gebied van aanbesteden, van en voor de overheid. De publieke sector kan bij het netwerk terecht voor informatie, advies en praktische tips. PIANOo stimuleert kennisuitwisseling en brengt vakgenoten in contact, zodat zij van elkaars expertise kunnen leren.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Aan een combinatie worden soms hogere geschiktheidseisen gesteld dan aan een enkele inschrijver, bijvoorbeeld een omzetseis van 150% ten opzichte van de gevraagde omzetseis. Dit is discriminatoir en in strijd met de strekking van de richtlijn. Het stellen van hogere eisen aan combinaties is bovendien een toetredingsdrempel voor het MKB om in te schrijven op overheidsopdrachten. Om deze reden wordt in dit besluit het stellen van hogere eisen aan combinaties niet toegestaan.

2.4.3 Algemene normen voor ten hoogste te stellen geschiktheidseisen

Een aanbestedende dienst hanteert geschiktheidseisen om te kunnen bepalen of een ondernemer in staat is om het werk, de levering of de dienst uit te voeren. Volgens de richtlijn kunnen drie soorten geschiktheidseisen worden gehanteerd. In de eerste plaats de eisen die zien op de financiële en economische draagkracht van een ondernemer. In de tweede plaats de eisen die zien op de technische en beroepsbekwaamheid van een ondernemer. En in de derde plaats de eisen die zien op de beroepsbevoegdheid.

De geschiktheidseisen, die betrekking hebben op de financiële en economische draagkracht zorgen ervoor dat een aanbestedende dienst een beeld heeft van de financiële positie van de onderneming. Het besluit schrijft voor welke eisen een aanbestedende dienst in de regel mag stellen om de geschiktheid van een ondernemer op financieel en economische draagkracht te toetsen, onder andere een omzetseis van ten hoogste 200% van de opdrachtwaarde. Voor opdrachten met een waarde onder de Europese drempelwaarde wordt het niet proportioneel geacht om eisen te stellen aan financieel en economische draagkracht en daarom wordt het in de regel niet toegestaan. Eisen die betrekking hebben op de technische en beroepsbekwaamheid en van de beroepsbevoegdheid van de ondernemer betreffen altijd kwalitatieve aspecten, die met name betrekking hebben op de deskundigheid, efficiëntie, ervaring en betrouwbaarheid van de gegadigden. Omdat wordt geklaagd over te zware vakbekwaamheidseisen, zou het wenselijk zijn hiervoor algemene normen op te stellen. De criteria om de technische en beroepsbekwaamheid en beroepsbevoegdheid te toetsen zijn daarvoor echter te divers en variëren te sterk per specifieke opdracht. Voor één instrument dat wordt gebruikt om technische en beroepsbekwaamheid aan te tonen, referentieprojecten, is wel een algemene norm opgesteld. Voor de overige criteria voor technische en beroepsbekwaamheid en beroepsbevoegdheid is dit vanwege de diversiteit niet mogelijk.

In dit besluit wordt de mogelijkheid gecreëerd voor aanbestedende diensten om eigen slechte referenties uit het verleden mee te wegen als geschiktheidseis. Dit zorgt ervoor dat een ondernemer een prikkel heeft om het werk goed uit te voeren, terwijl tegelijkertijd de aanbestedende dienst geen zaken hoeft te doen met een ondernemer die in het verleden in de uitvoering grote fouten heeft gemaakt.

2.4.4 Toepassen of uitleggen (comply or explain)

De algemene normen zijn bedoeld voor de meest voorkomende opdrachten en zullen niet in alle opdrachtsituaties volstaan. Niet elke geschiktheidseis die valt binnen de ruimte van het normale kader, zal bij elke opdracht relevant hoeven te zijn. En omgekeerd zal in

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

sommige gevallen een aanbestedende dienst ook zwaardere of andere geschiktheidscriteria moeten kunnen stellen, gelet op de bijzondere risico's van een specifieke opdracht. Daarom moet het mogelijk zijn voor aanbestedende diensten om in bijzondere gevallen de norm voor ten hoogste te stellen geschiktheidseisen te overschrijden. In dat geval wordt van de aanbestedende dienst gevraagd in de aankondiging toe te lichten welk specifiek element van de opdracht een zwaardere eis rechtvaardigt dan die van het normale kader, het principe van comply or explain.

2.4.5 Beperking van het aantal gegadigden

Ingevolge artikel 44, lid 4 van de richtlijn kunnen aanbestedende diensten bij de niet-openbare procedure, de onderhandelingsprocedure met aankondiging en de procedure van de concurrentiegerichte dialoog het aantal kandidaten beperken. De aanbestedende dienst moet op basis van dit artikel in de aankondiging de objectieve en niet-discriminerende criteria of voorschriften vermelden die hij voornemens is te gebruiken, en het minimum en maximum aantal gegadigden dat hij voornemens is uit te nodigen. Aanbestedende diensten gebruiken doorgaans selectiecriteria om het aantal gegadigden te beperken. Het is belangrijk te voorkomen dat grote ondernemers onnodig worden bevoordeeld ten opzichte van kleine ondernemers. Daarom moeten eisen omtrent financiële en economische draagkracht niet gebruikt worden om het aantal gegadigden te beperken. Het beperken van het aantal gegadigden kan derhalve alleen plaatsvinden op basis van de mate waarin aan de gestelde criteria ten aanzien van de technische en beroepskwaliteit wordt voldaan. Een ander alternatief is loten.

2.5 Nieuwe opzet van het besluit; vergroten van de toegankelijkheid

Zoals gezegd in § 2.0, is het vergroten van de toegankelijkheid van de aanbestedingsregelgeving om zo de naleving ervan te verbeteren de vijfde maatregel in dit besluit om de uitvoeringspraktijk te verbeteren. Met het oog op deze doelstelling is gekozen voor een geheel nieuwe opzet van het besluit.

2.5.1 Aanleiding

Uit het onderzoek van de PEC is gebleken dat de toegankelijkheid van de regelgeving te wensen overlaat. Dit ligt met name aan het feit dat de systematiek van de richtlijnen die is aangehouden bij de implementatie ervan, niet erg toegankelijk is. De richtlijnen zijn niet opgezet als een systematische beschrijving van de regels in een bepaalde procedure. Veel aanbestedende diensten hebben hier wel sterke behoefte aan. Dit blijkt onder andere uit het feit dat veel gebruik wordt gemaakt van zgn. aanbestedingsreglementen.

2.5.2 Uitschrijven van de regelgeving

Om te voorzien in de behoefte aan toegankelijke regelgeving in de vorm van uitgeschreven regels is besloten tot een geheel nieuwe opzet van het nieuwe Besluit Aanbestedingen waarbij deze behoefte van de belangrijkste geadresseerde - de aanbestedende dienst- als leidraad is genomen. In het verleden voorzagen de

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

verschillende aanbestedingsreglementen in deze behoefte. Door in dit Besluit de regelgeving volledig uit te schrijven per procedure en per stap in een procedure, zal in de toekomst minder of geen behoefte zijn aan aanbestedingsreglementen. Het ARW 2005 zal daarom worden ingetrokken. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wens van de PEC en de ondernemers(organisaties) om deze reglementen terug te dringen omdat deze tot versnippering en verkokering van regelgeving leiden. Hoewel aanbestedende diensten nog steeds de bevoegdheid houden, om op onderdelen reglementen vast te stellen, is er door het meer toegankelijker maken van de regelgeving minder behoefte aan eigen reglementen. Daarnaast wordt hiermee ook een betere naleving beoogd.

Dit Besluit bestaat uit een basisdeel en 14 procedurebijlagen. Elke aanbestedingsprocedure is in een aparte bijlage geheel uitgeschreven. In het Besluit is op eenvoudiger manier dan in het verleden na te gaan welke procedure in een bepaald concreet geval van toepassing is. Het basisdeel van het besluit volgt chronologisch de vragen die door een aanbestedende dienst, die een overheidsopdracht in de markt wil zetten, beantwoord moeten worden:

1. Valt mijn overheidsopdracht onder de reikwijdte van het nieuwe Besluit Aanbestedingen?
2. Wat is de geraamde waarde van mijn overheidsopdracht?
3. Wat is het toepasselijke drempelbedrag?
4. Welke aanbestedingsprocedure kan of moet ik dus toepassen?

Nadat deze vragen door de aanbestedende dienst zijn beantwoord, gaat de aanbestedende dienst naar de van toepassing zijnde bijlage met de betreffende aanbestedingsprocedure en past de daarin opgenomen voorschriften toe.

De procedurebeschrijving in elke bijlage bestaat uit de volgende delen:

- a. aankondigingsfase
- b. selectiefase
- c. gunningsfase

De voorschriften die de aanbestedende dienst in acht moet nemen bij het gebruiken van de procedure zijn in chronologische volgorde opgeschreven. Dit maakt duidelijk met welke regels de aanbestedende dienst op elk moment in de procedure rekening mee moet houden.

2.5.3 Uitgangspunten bij het uitschrijven

Dit besluit is uitgeschreven volgens de volgende uitgangspunten:

1. De bestaande wettelijke normen zijn in beginsel slechts technisch neutraal gegroepd. Daarbij zijn er keuzes gemaakt bij bepaalde vraagpunten die door de nieuwe systematiek pregnanter naar voren kwamen. Vervolgens zijn toegevoegd de bepalingen van het nieuwe beleid zoals beschreven in hoofdstuk 2.
2. In de regelgeving zijn slechts de verplichte regels opgenomen. Het besluit bevat dus geen aanvullende beschrijvingen waarmee een volledige handleiding voor aanbestedende diensten zou kunnen ontstaan.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

3. De aanbestedende dienst kan voor de keuze van de juiste procedure en het correct voeren van deze procedure in beginsel volstaan met de algemene bepalingen van dit besluit en de procedurebepalingen in één van de bijlagen.
4. De structuur van het besluit volgt de stappen die een aanbestedende dienst moet zetten om uiteindelijk de juiste procedure te kiezen. Daarbij wordt zo duidelijk mogelijk onderscheiden wat de hoofdregel is en wat de uitzonderingen daarop zijn.
5. De voorschriften die van toepassing zijn zodra een bepaalde procedure gekozen is, worden gegroepeerd per procedure en op chronologische volgorde.
6. De voorschriften van een bepaalde procedure worden zo veel mogelijk volledig uitgeschreven in de zin dat telkens de kern van het voorschrift zelf wordt weergegeven in plaats van te verwijzen naar andere voorschriften of procedures.
7. De richtlijn dient volledig en juist geïmplementeerd te zijn.
8. Waar nuttig, en binnen de bepalingen van de richtlijn mogelijk, worden begrippen geharmoniseerd en worden verduidelijkingen aangebracht.

Het BAO volgde nauwgezet de structuur van de richtlijn. Hoewel een verdedigbare keuze, is het niet zo dat uit jurisprudentie of wetgevingsbeleid volgt dat dit noodzakelijk is of in zijn algemeenheid de voorkeur verdient. Aanwijzing 338 van de aanwijzingen voor de regelgeving geeft aansluiting bij het bestaande in de nationale wetgeving als hoofdregel bij implementatie. Uiteraard is er zorgvuldig op gelet dat geen afbreuk wordt gedaan aan de volledigheid en juistheid van de implementatie van de richtlijn. Als bijlage bij de nota van toelichting is een uitgebreide transponeringstabel opgenomen die zowel aangeeft welke artikelen uit de richtlijn als welke artikelen van het BAO corresponderen met de artikelen en bijlagen van dit besluit.

Op uitgangspunt 3 (volstaan met besluit en één bijlage) bleek een enkele uitzondering onontkoombaar. Zo worden de verschillende richtlijndrempels door de Commissie regelmatig aangepast (artikel 78 van de richtlijn). Opneming van de concrete bedragen in dit besluit zou voorkómen dat de richtlijn geraadpleegd moet worden en zou de duidelijkheid ten goede komen, maar tevens nopen tot zeer regelmatige wijziging van dit besluit. Daarbij kunnen de korte implementatietermijnen voor de nieuwe drempels niet of nauwelijks worden gehaald. Voor zover nog niet bekend, zal de aanbestedende dienst het op enig moment actuele drempelbedrag dus zelf in de richtlijn op moeten zoeken. Uit dit besluit volgt dan overigens wel eenduidig in welk artikel van de richtlijn het gezochte bedrag staat. Voor het (éénmalig) bepalen of een aanbestedende dienst een centrale of decentrale aanbestedende dienst is bijlage IV van de richtlijn nodig. Het raadplegen van een actuele geconsolideerde versie van de richtlijn (bijv. via <http://eur-lex.europa.eu>) is dus noodzakelijk. Deze informatie is overigens ook terug te vinden op de internetpagina van EZ.

2.5.4 Opzet van het besluit op hoofdlijnen

Hoofdstuk 1 van het besluit bevat uitsluitend definities en heeft dus vooral een naslagfunctie.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

In het eerste deel van hoofdstuk 2 van het besluit kan een aanbestedende dienst afleiden of het besluit in zijn algemeenheid van toepassing is op het soort aanbestedende dienst dat hij is en op het soort opdracht dat hij wil plaatsen.

Het besluit kan terzijde gelegd worden indien de geraamde waarde van de opdracht voor diensten en leveringen lager is dan €50.000 en de opdracht voor werken lager is dan €150.000. Voor concessies voor werken, of leveringen en diensten is een andere bagatel bepaald.

Indien het besluit van toepassing is op een opdracht, moet de aanbestedende dienst de waarde van de opdracht ramen volgens de ramingsregels uit hoofdstuk 3 van dit besluit en vervolgens uit hoofdstuk 4 afleiden welke drempel in het specifieke geval van toepassing is. Deze drempels volgen in de meeste gevallen direct uit de richtlijn en worden daarom richtlijndrempels genoemd.

Indien de toepasselijke drempel bekend is, volgt uit hoofdstuk 5 van dit besluit vervolgens welke aanbestedingsprocedure moet of kan worden toegepast. Voor iedere procedure is een aparte bijlage waarnaar het besluit verwijst en waarin alle voor die procedure toepasselijke voorschriften in chronologische volgorde zijn opgenomen. Voor de vervolgstappen kan verder volstaan worden met het volgen van de bijlage, waarbij uiteraard tevens de algemene beginselen uit de aanbestedingswet toegepast moeten worden.

De bijlagen zijn verdeeld in een linker- en een rechterkolom. In de linkerkolom staat de Europese procedure beschreven (die boven de Europese drempelwaarde geldt), in de rechterkolom de nationale procedure (die onder de Europese drempelwaarde geldt). De verschillen (bijvoorbeeld het feit dat een opdracht onder de Europese drempelwaarde niet Europees hoeft te worden aangekondigd) worden zo duidelijk mogelijk weergegeven. De nationale procedures worden hiertoe weergegeven door in de rechterkolom aan te geven of en in hoeverre de Europese procedure ook nationaal gevolgd moet worden. Dit gebeurt door bij ieder voorschrift uit de linkerkolom, in de rechterkolom aan te geven dat dit onverkort van toepassing is ('idem') of in het geheel niet van toepassing is ('n.v.t.') dan wel in de rechterkolom een zelfstandige, van de norm in de linkerkolom afwijkende, nationale norm op te nemen.

De in de normale gevallen toe te passen procedures staan in paragraaf 2 van hoofdstuk 5 van dit besluit. In paragraaf 3, 4 en 5 van dit besluit staan de toegelaten procedures voor bijzondere gevallen aangegeven.

2.5.5 In het besluit gehanteerde terminologie

In het kader van het vergroten van de toegankelijkheid van de regelgeving, is in dit besluit extra aandacht besteed aan een consistent gebruik van bepaalde termen. Er is waar mogelijk aangesloten bij de Nederlandse vertaling van de richtlijn overeenkomstig aanwijzing voor de regelgeving 56. Hierbij is niet beoogd materieel zaken te wijzigen ten opzichte van het BAO.

Enkele begrippen worden hier kort toegelicht:

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

- de term ‘aankondiging’ wordt gebruikt voor het document dat de aanbestedende dienst moet opstellen waarin hij zijn voornemen tot het plaatsen van een overheidsopdracht of het sluiten van een raamovereenkomst te kennen geeft;
- de term ‘publicatie’ wordt gebruikt voor de gevallen waarin de richtlijn voorschrijft dat bekend moet worden gemaakt. Dit betreft de vooraankondiging, de aankondiging en de aankondiging van gegunde opdracht op TenderNed en in het Publicatieblad van de Europese Unie;
- De term ‘kennisgeving’ wordt gebruikt voor het informeren van de Commissie over bepaalde zaken, terwijl de term ‘zenden aan’ wordt gebruikt voor de handeling;
- De term ‘oproep tot mededinging’ wordt gebruikt indien een aantal reeds geselecteerde ondernemers worden benaderd een inschrijving in te dienen (bij de raamovereenkomst met meerdere ondernemers);
- de term ‘bekendmaking van gegunde overheidsopdracht’ wordt gebruikt voor de publicatie van de gunningsuitslag;
- de term ‘verzoek tot deelneming’ wordt gehanteerd in plaats van ‘aanvraag tot deelneming’;
- de term ‘uitnodiging tot inschrijving’ wordt gehanteerd in plaats van ‘uitnodigen tot het indienen van een inschrijving’;
- de term ‘ondernemer’ omvat zowel gegadigden als inschrijvers;
- de term ‘bewijsstukken’ dekt ten slotte in veel gevallen de lading beter dan het woord ‘referenties’.

Zo mogelijk zijn artikelen ingekort, zijn dubbelingen geschrapt en zijn zinnen actief geformuleerd.

3. Opvatting betrokkenen

Op 29 november 2007 is een openbare consultatie over de beleidsvoornemens gestart. Hierbij zijn 11 betrokkenen expliciet uitgenodigd om te reageren. In totaal zijn er 36 reacties ontvangen naar aanleiding van de consultatie. Deze reacties hebben op een aantal onderdelen tot aanpassing van de beleidsvoornemens geleid, die in het besluit en de toelichting zijn verwerkt.

Uit de reacties bleek dat de meeste betrokkenen positief staan tegenover de doelstellingen van het besluit, maar zij verschillen van mening over de wijze waarop deze doelstellingen het beste bereikt kunnen worden. Daarbij was opvallend dat het bedrijfsleven en aanbestedende diensten geheel andere wensen hadden. Een goed voorbeeld hiervan is de motiveringsplicht bij afwijzen. Aanbestedende diensten wilden dat alleen op verzoek gemotiveerd werd, terwijl bedrijven onmiddellijk een uitgebreide motivering wilden. Een aantal betrokkenen heeft ook nog enige aanvullende suggesties gedaan, waarvan een aantal zijn opgenomen in het besluit.

3.1 Opvattingen betrokken bedrijven

Het besluit raakt bedrijven die overheidsopdrachten uitvoeren. Er is meerdere malen met branche-organisaties gesproken over de gevolgen van het wetsvoorstel. Daarnaast

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

zijn VNO-NCW, MKB-NL, Bouwend Nederland en MKB Infra schriftelijk uitgenodigd om te reageren op de voorstellen. Daarnaast hebben ook andere branche-organisaties gereageerd op de voorstellen. Het bedrijfsleven staat in zijn algemeenheid positief tegenover de voorstellen, maar vindt dat deze vaak nog niet ver genoeg gaan.

Het overgrote deel van het bedrijfsleven steunt het voorstel voor regels buiten het regime van de richtlijn, omdat de veelheid aan regels van aanbestedende diensten als een last wordt ervaren. Een aantal branches vindt wel dat de regelgeving voor hun niet zou moeten gelden. Het gaat hier bijvoorbeeld om culturele diensten en architectendiensten. Daarnaast heeft het bedrijfsleven in overgrote mate een voorkeur voor de meervoudig onderhandse procedure in plaats van de openbare procedures, vanwege het verschil in lasten. Branche-organisaties in de bouwsector hadden een voorkeur voor een verhoging van de bagatel bij werken. Het bedrijfsleven gaf aan tevreden te zijn met de voorstellen omtrent de eigen verklaring en de verplichting om gratis aanbestedingsstukken ter beschikking te stellen. Zij willen wel een bepaling om onnodig clusteren tegen te gaan, maar vonden aan de voorgestelde bepalingen praktische bezwaren kleven. De verzwaring van de motiveringsplicht vonden zij niet ver genoeg gaan, omdat bedrijven behoefte hebben om de gehele beoordelingsmatrix toegezonden te krijgen. Voor wat betreft integriteit had het bedrijfsleven het verzoek om de geldigheidsduur van de integriteitsverklaring te verlengen naar twee jaar. Het bedrijfsleven vond het wel prettig dat de integriteit voortaan door COVOG getoetst wordt. Het bedrijfsleven steunde het voorstel omtrent proportionaliteit, maar vond de voorstellen nog teveel ruimte laten voor de aanbestedende dienst. Zij wilden met name een lagere omzeteis. Daarnaast wilde het bedrijfsleven vooral ook de proportionaliteit van contractvoorwaarden geregeld zien. Ook het voorstel omtrent het uitschrijven van de regelgeving kon op grote steun van het bedrijfsleven rekenen.

3.2 Opvattingen aanbestedende diensten

Het besluit heeft consequenties voor gemeenten, provincies, waterschappen, onderwijsinstellingen en andere publiekrechtelijke instellingen. Hoewel de meeste aanbestedende diensten de doelstellingen van het besluit steunen, twijfelen zij over de uitvoerbaarheid van de voornemens. De aanbestedende diensten stellen zich daarbij constructief op.

Voor wat betreft het onderwerp regels onder de drempelwaarde steunen de aanbestedende diensten het voorstel, maar willen zij een lagere bagatel. Zij betwijfelen daarnaast of de meervoudig onderhandse procedure wel is toegestaan. De bepalingen omtrent het stroomlijnen van de procedures worden breed gesteund. Wel kritisch zijn de aanbestedende diensten over de voorgenomen clusterbepaling en de motivering van de selectie- en gunningsbeslissing. Voor wat betreft de integriteitstoets waren de aanbestedende diensten kritisch over de voorgenomen verlenging van de inschrijvingstermijn tot 70 dagen. Het onderdeel proportionaliteit werd kritischer ontvangen. Aanbestedende diensten wilden de omzet over de laatste drie jaar kunnen vragen. Daarnaast gaven de aanbestedende diensten aan moeite te hebben met het

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

principe comply or explain. Zij wilden vooral op verzoek motiveren. Het uitschrijven van de regelgeving werd door de meeste aanbestedende diensten positief ontvangen.

3.3 Wijzigingen naar aanleiding van de openbare consultatie

Uit de reacties blijkt dat de meeste partijen het onderdeel regels onder de drempelwaarde steunen, maar over de invulling daarvan verschillen. Aanbestedende diensten en bedrijfsleven zijn het niet geheel eens met de drempelbedragen voor werken. Dit heeft geleid tot verhoging van de bagatel voor werken tot €150.000. Daarnaast was er discussie of de meervoudig onderhandse procedure zou zijn toegestaan vanwege Europese jurisprudentie. Dit kwam voornamelijk doordat de Europese jurisprudentie op dit punt niet duidelijk was. Een arrest van 21 december 2008 (C-412/04) heeft hierover meer duidelijkheid gebracht, waardoor de meervoudig onderhandse procedure in beginsel is toegestaan voor opdrachten onder de drempelwaarde. Het beleid is hierop dus niet aangepast, wel is in de toelichting op artikel 33 uitgewerkt wat de consequenties van dit arrest zijn.

Voor het onderdeel stroomlijning was veel steun. Kritiek kwam uit de consultatie op twee onderdelen; de voorgestelde clusterbepaling en de motiveringsplicht. Deze twee onderdelen zijn naar aanleiding van de kritiek aangepast, zodat ze beter uitvoerbaar worden. De clusterbepaling is gewijzigd in een verplichting om een opdracht in percelen te splitsen, tenzij die tot ongewenste uitkomsten leidt. Op deze manier verandert er niet veel voor aanbestedende diensten, maar hebben ondernemers wel een grond om de aanbestedende dienst om uitleg te vragen. Bij de motiveringsplicht hoeft de aanbestedende dienst vanwege de uitvoerbaarheid alleen nog maar de gunningsbeslissing vooraf te motiveren en niet meer de selectiebeslissing. Daarnaast hebben een aantal partijen aanvullende bepalingen voorgesteld, waarvan er twee in het besluit opgenomen zijn; individuele inlichtingen en termijn gunningsbeslissing.

Bij het onderdeel integriteit is met COVOG de afspraak gemaakt dat zij zich zullen inspannen om, indien er geen antecedenten zijn, de IVA binnen twee weken af te geven. Hiermee kon de voorgenomen verlenging van de termijn vervallen. Vanwege de uitvoerbaarheid is wel de verplichting voor werken beperkt tot opdrachten tot de Europese drempelwaarde. Het bedrijfsleven wilde vooral een langere geldigheidstermijn, zoals ook de Tweede Kamer had voorgesteld. Aan dit voorstel is niet tegemoetgekomen, vanwege de beperkte waarde van de IVA met een langere geldigheidstermijn.

De reacties op het onderdeel proportionaliteit gingen vooral in op de omzeteis en de accountantsverklaring. Deze onderdelen zijn daarop aangepast. De omzeteis is verlaagd naar 150%, maar daar staat tegenover dat wel de omzet van de afgelopen drie jaar gevraagd worden. Omdat dit voor startende ondernemingen nadelig uitpakt, is voor hen een uitzondering gemaakt. De continuïteitsparagraaf in de accountantsverklaring is vervallen voor kleine bedrijven, omdat dit tot teveel extra kosten leidt voor kleine bedrijven. Het bedrijfsleven had daarnaast de wens om ook de proportionaliteit van contractvoorwaarden te regelen. Aan dit verzoek is niet tegemoet gekomen, omdat contractvoorwaarden teveel verschillen afhankelijk van de opdracht en de branche.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Proportionele contractvoorwaarden zijn dan ook moeilijk vast te stellen. Wat in de ene branche gebruikelijk en proportioneel is, kan in de andere branche disproportioneel zijn. Bovendien is in artikel 13 van de Aanbestedingswet is reeds bepaald dat de aanbestedende dienst alleen voorwaarden stelt, die gelet op de aard en de omvang van de opdracht redelijk zijn. Een aparte bepaling in het besluit is daarom onnodig.

Het uitschrijven van de regelgeving werd breed ondersteund. Enkele partijen zagen echter de noodzaak van het uitschrijven niet in en vreesden dat het uitschrijven zou leiden tot een te rigide uitvoering van de regelgeving door aanbestedende diensten. Gezien de positieve reacties van de meeste partijen, de positieve ervaringen met bijvoorbeeld het ARW 2005 en het feit dat de regelgeving op zichzelf niet wijzigt, is dit voorstel niet gewijzigd.

4. Bedrijfeffecten

Dit besluit richt zich op aanbestedende diensten. Het geeft aan hoe aanbestedende diensten een opdracht in de markt moeten zetten. Hiervoor schrijft het bepaalde aanbestedingsprocedures voor. Hoewel de voorschriften alleen gelden voor de aanbestedende diensten, hebben zij indirect effect op het bedrijfsleven. Bedrijven nemen immers deel aan de aanbestedingen. Een verplichting aan de aanbestedende dienst kan ertoe leiden dat bedrijven bepaalde handelingen moeten verrichten. Een voorbeeld hiervan is dat de verplichting aan de aanbestedende dienst om op basis van objectieve criteria een onderneming te selecteren ertoe leidt dat ondernemingen feitelijke informatie moeten aanleveren, zodat de aanbestedende dienst een objectieve keuze kan maken.

Het aantal bedrijven dat effecten van dit besluit ondervindt kan niet precies worden geschat. Dit kan van jaar tot jaar variëren, afhankelijk van fluctuaties in het aantal en de omvang van de opdrachten die overheden verstrekken.

De bedrijfseffecten in het nieuwe beleid brengen verschillende kosten en baten voor het bedrijfsleven met zich mee. De kosten vloeien met name voort uit de maatregelen op het gebied van integriteit. Deze maatregelen zijn getroffen naar aanleiding van het onderzoek van de PEC en zijn bedoeld om niet integere ondernemers zo (kosten)efficiënt mogelijk te weren. Ondernemers moeten daarom, om bij bepaalde aanbestedingen mee te mogen doen, een IVA kunnen overleggen, die alleen uitgegeven wordt door het COVOG. Bedrijven moeten betalen voor het verkrijgen van deze IVA. Een voordeel van deze systematiek van integriteitstoetsing is dat een bedrijf erop kan vertrouwen dat het niet meer (behoudens de uitzondering bij de verplichte uitsluitingsdelicten) op deze grond kan worden geweigerd wanneer men een integriteitsverklaring kan overleggen. Daarnaast zijn de nieuwe informatieverplichtingen veel simpeler dan de informatieverplichtingen die voortvloeien uit de BIBOB-vragenlijst. Meer in het algemeen bevordert deze regeling de integriteit van bedrijven die deel willen nemen aan aanbestedingsprocedures.

Andere baten komen met name voort uit de maatregelen die gericht zijn op het verminderen van de lasten van bedrijven en de maatregelen die gericht zijn op het vergroten van de toegang van bedrijven tot de markt van overheidsopdrachten. Door de verplichte aankondiging op TenderNed worden bijvoorbeeld de kosten van het zoeken naar

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

aankondigingen van aanbestedingen verminderd. Bedrijven hoeven niet al in een vroeg stadium van de aanbestedingsprocedure allerlei gegevens aan te leveren, omdat er een eigen verklaring geïntroduceerd wordt. Ook hoeft een onderneming minder documenten te overleggen, omdat aanbestedende diensten de gegevens zelf uit de openbare registers kan halen (bijvoorbeeld het Handelsregister).

Ondernemers zullen niet meer geconfronteerd worden met verschillende invullingen van een zelfde procedure onder de drempelwaarden. Het bedrijfsleven heeft de heterogeniteit van de regels van afzonderlijke aanbestedende diensten steeds als een zware last ervaren en heeft gevraagd om deze uniformering van deze regels.

Daarnaast zullen bedrijven door de normerende maatregelen ten aanzien van de te stellen eisen aan technische bekwaamheid en financiële draagkracht niet zo snel meer worden geconfronteerd met onevenredig hoge eisen. Dit beperkt de aan te leveren informatie en vergroot de toegang tot de markt van overheidsopdrachten voor met name voor middelgrote en kleine bedrijven.

Kortom, de maatregelen uit dit besluit leiden tot gunstige effecten voor het bedrijfsleven dat wil deelnemen aan aanbestedingen. De administratieve lasten en de overige lasten voor het bedrijfsleven worden verlaagd en meer bedrijven zullen in de gelegenheid zijn mee te dingen naar overheidsopdrachten. Dit zal leiden tot een betere toegang tot overheidsopdrachten, met name voor het midden- en kleinbedrijf (MKB) voor wie hoge administratieve lasten eerder een drempel vormen om deel te nemen dan voor grotere bedrijven. Ook het tegengaan van onevenredig hoge selectie-eisen zal de positie van het MKB versterken. Dit besluit bevordert aldus een goede werking van de markt.

Buitenlandse bedrijven kunnen op dezelfde manier inschrijven als Nederlandse bedrijven. Zij vullen dus ook in eerste instantie de eigen verklaring in. Omdat volgens de richtlijn iedere lidstaat zijn eigen bewijsmiddelen moet aanwijzen moeten buitenlandse bedrijven vervolgens wel het bewijsmiddel uit de eigen lidstaat overleggen. Iedere lidstaat heeft deze bewijsmiddelen aangewezen.

Uit onderzoek naar het aanbestedingsrecht in 14 EU-lidstaten (“Aanbesteden in Europa, een rechtsvergelijkend onderzoek naar de aanbestedingsregelgeving in 14 EU-lidstaten” door Van Doorne NV) is gebleken dat de meeste lidstaten het aanbestedingsbeleid nader hebben ingevuld.

De invulling in dit besluit heeft een geringe invloed op de onderlinge concurrentieverhouding tussen bedrijven uit de verschillende lidstaten. Immers, de buitenlandse bedrijven dienen zich bij de Nederlandse aanbestedingen dienen te houden aan de Nederlandse regelgeving en Nederlandse bedrijven dienen zich bij buitenlandse aanbestedingen te houden aan buitenlandse regelgeving.

De meeste lidstaten hebben de aanbestedingsregelgeving nader ingevuld met regels onder de drempelwaarde, regels voor proportionaliteit, stroomlijning en integriteit. Bijna alle onderzochte lidstaten hebben onder de Europese drempelwaarde aanbestedingsprocedures die in grote lijnen overeen komen met de procedures boven de Europese drempelwaarden, maar waarbij de regels omtrent bekendmaking en de te hanteren termijnen soepeler zijn dan de Europese procedures. Ook kent een aantal

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

lidstaten, hoewel de bagatel hiervoor per lidstaat erg verschilt, een procedure vergelijkbaar met de meervoudig onderhandse procedure. Daarnaast hebben ook andere lidstaten regels voor stroomlijning en proportionaliteit. In de meeste gevallen wordt dit gedaan door gebruik te maken van prekwificatie- en certificeringssystemen. Tot slot wordt een met de IVA vergelijkbare toetsing van de integriteit gehanteerd door de meeste lidstaten. Bij Nederlandse aanbestedingen kunnen de ondernemers uit deze landen hun integriteit aantonen door deze vergelijkbare documenten te overleggen. De overige landen kunnen volstaan met een verklaring onder ede. Hierdoor creëert de invoering van de IVA geen belemmeringen voor buitenlandse ondernemingen die zich willen inschrijven op een Nederlandse aanbesteding.

5. Administratieve lasten en overige lasten

Voor het in de markt plaatsen van overheidsopdrachten worden in dit besluit bepaalde procedures voorgeschreven waaruit voortvloeit dat bedrijven die willen meedingen naar een opdracht bepaalde informatie moeten aanleveren en een offerte moeten indienen. Deze handelingen veroorzaken lasten voor bedrijven, zowel administratieve lasten (kosten die noodzakelijk zijn om te voldoen aan informatieverplichtingen die voortvloeien uit regelgeving van de overheid) als overige lasten (bijvoorbeeld zoekkosten en kosten van het opmaken van een offerte). Voor aanbestedende diensten hebben deze voorgeschreven procedures gevolgen voor de uitvoeringslasten. Het verminderen van de (administratieve) lasten voor het bedrijfsleven en van de uitvoeringslasten van aanbestedende diensten is een belangrijke doelstelling van dit besluit.

De mogelijkheden om de (administratieve) lasten door middel van wetgeving te verminderen zijn beperkt. Dit besluit strekt immers in belangrijke mate tot implementatie van voorschriften uit de richtlijn. Er bestaan weinig mogelijkheden om de hiermee verbonden (administratieve) lasten te beïnvloeden. Ook bij nadere regelgeving die betrekking heeft op onderwerpen die vallen buiten het regime van de richtlijn zijn Europese en internationale verplichtingen in het geding. Niettemin is door de wijze van uitwerken van de regels steeds getracht de kosten voor bedrijven en aanbestedende diensten zo laag mogelijk te houden.

In 2005 zijn door Sira Consulting de lasten van aanbesteden voor bedrijven en voor aanbestedende diensten onderzocht. In dat onderzoek zijn de gemiddelde kosten van verschillende typen aanbestedingen in beeld gebracht en op basis daarvan is het totaal van de lasten voor bedrijven en voor aanbestedende diensten bepaald. Bureau Significant heeft in 2005 een onderzoek verricht naar de uitvoeringspraktijk van de selectiefase van Europese aanbestedingen in Nederland.

Sira Consulting heeft samen met het bureau Significant de effecten van de maatregelen uit dit nieuwe besluit op de lasten onderzocht. De resultaten van het onderzoek zijn eind 2007 gepubliceerd in het rapport "Onderzoek lasten Besluit aanbestedingsregels". In de onderstaande tabel zijn de effecten van het nieuwe beleid op de lasten van bedrijven en aanbestedende diensten gepresenteerd. Door de voorgenomen maatregelen dalen zowel de lasten voor zowel bedrijven als de lasten voor aanbestedende

**Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de
wetsbehandeling door EK**

diensten. De totale lasten van bedrijven voor deelname aan een aanbestedingsprocedure dalen met 17%. De administratieve lasten nemen met 20% af en de overige lasten met 15%. De uitvoeringslasten voor aanbestedende diensten nemen af met 2%. (De absolute omvang van de daling van de lasten ten gevolge van het nieuwe beleid zal nog groter zijn dan hier gepresenteerd omdat de aanbestedingen van ZBO's, agentschappen en dergelijke niet bij het onderzoek betrokken zijn.)

Verandering lasten voor bedrijven en aanbestedende diensten (AD's) als gevolg van het Besluit (bedragen in miljoen €)

	2006 (nulmeting)	Ten gevolge van nieuw besluit	Vershil	In proc.
Totale lasten	771,0	676,3	- 94,7	- 12 %
Lasten bedrijven	545,7	455,7	- 90,0	- 17%
waarvan adm. lasten	134,9	108,3	- 26,6	-20%
overige lasten	410,8	347,4	- 63,4	-15%
Uitvoeringslasten AD's	225,2	220,6	- 4,6	- 2%

Bron: het rapport van Sira en Significant.

De verandering in lasten is in voornoemd onderzoek is verder uitgesplitst naar de verschillende clusters van maatregelen die in dit besluit worden genomen. Uit het hieronder volgend overzicht blijkt dat niet alle maatregelen een positieve bijdrage leveren aan de verlaging van de lasten. Het cluster van maatregelen om de integriteit van opdrachtnemers te bevorderen veroorzaakt een verhoging van de lasten. Hoewel bij het uitwerken van dit nieuwe beleid er naar is gestreefd de extra lasten tot het minimale te beperken, is deze verhoging onontkoombaar. De met deze maatregelen te bereiken maatschappelijk effecten rechtvaardigen deze verhoging.

Verandering lasten uitgesplitst naar clusters van maatregelen (bedragen in miljoen €)

	Totaal	Adm. lasten bedrijven	Overige lasten bedrijven	Uitvoeringslasten AD's
Opdrachten buiten de richtlijn	0,0	0,0	0,0	0,0
Stroomlijning van procedures - Eigen verklaring - Gratis aanbestedingsstukken	- 64,8	- 17,4	- 46,7	- 0,6

**Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de
wetsbehandeling door EK**

- Vervallen statistiekverplichting				
- Motiveringsplicht				
- Publicatie via TenderNed				
Toetsing integriteit	3,5	0,5	3,0	0,0
Geschiktheidseisen	- 22,4	- 9,9	- 12,5	0,0
Toegankelijkheid regelgeving	- 12,5	0,0	- 7,8	- 4,7
Gezamenlijk *	1,5	0,3	0,6	0,6
Totaal	- 94,7	- 26,6	- 63,4	- 4,6

* Gezamenlijke invoering van de maatregelen leidt tot enige extra lasten.

Bron: het rapport van Sira en Significant.

Zoals is te zien in het bovenstaande overzicht levert de stroomlijning van de procedures een positieve bijdrage aan de verlaging van de lasten. Onderdeel van de stroomlijning is de eigen verklaring. Hierdoor hoeven bedrijven bij de inschrijving op een aanbesteding minder originele bewijsstukken en verklaringen te overleggen. Ook hoeft een onderneming minder documenten te overleggen, omdat aanbestedende diensten de gegevens zelf uit de openbare registers kan halen. Daarnaast levert ook het gratis beschikbaar worden van het bestek en andere aanbestedingsdocumenten ook een daling op van de lasten voor ondernemers. Verwacht wordt dat de verplichte motivering van de afwijzingsbeslissing zal zorgen voor een stijging van de lasten van aanbestedende diensten. De lasten voor ondernemers zullen gelijk blijven.

De toetsing van de integriteit van opdrachtnemers wordt verbeterd door de invoering van de IVA. Er zijn echter kosten verbonden aan de afgifte van de IVA en leidt daarom tot een beperkte verhoging van de lasten.

Door de verduidelijking van de geschiktheidseisen, selectiecriteria en contractvoorwaarden hoeven bedrijven aan minder eisen van aanbestedende diensten te voldoen en zijn aanbestedende diensten minder tijd kwijt met het opstellen van aanbestedingsdocumenten en met het controleren en beoordelen van documenten van inschrijvers. Dit leidt tot een daling van de lasten bij de ondernemers en de aanbestedende diensten.

De vergroting van de toegankelijkheid van de regelgeving maakt het voor aanbestedende diensten makkelijk om het aanbestedingstraject te doorlopen en te kiezen voor de aanbestedingsprocedure die meest geschikt is voor de opdracht. Dit zorgt voor een lichte daling van de lasten aanbestedende diensten.

Naast de lastenverlichting die voortvloeit uit regelgeving leiden ook andere initiatieven tot lastenverlagingen. Een belangrijk initiatief in dit kader vormt de ontwikkeling van TenderNed. TenderNed bevat enerzijds een aankondigingsmodule die wettelijk verplicht zal worden voor aankondigingen van aanbestedingen. Anderzijds zal TenderNed mogelijk maken dat aanbestedingsprocedures in de fasen na de aankondiging tot en met de gunning elektronisch kunnen verlopen. Aanbestedende

*Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de
wetsbehandeling door EK*

diensten bepalen vrijwillig of zij hiervan gebruik willen maken. De verwachting is dat als aanbestedende diensten daarvan gebruik maken, de uitvoeringslasten voor aanbestedende diensten en de administratieve en overige lasten voor het bedrijfsleven nog verder zullen afnemen. Daarnaast vormt PIANOo een belangrijk initiatief om de professionaliteit van de aanbestedende diensten te verbeteren. Zo is PIANOo bijvoorbeeld bezig met het ontwikkelen van een bestekendatabank. Dit heeft het grote voordeel dat aanbestedende diensten niet meer iedere keer opnieuw een bestek hoeven te maken, maar dat zij gebruik kunnen maken van bestekken, die reeds hun waarde in de praktijk bevestigd hebben. Ook deze initiatieven zorgen uiteindelijk voor een beperking van de lasten.

6. Implementatietabel

PM (zie apart document, later invoegen)

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

II. ARTIKELEN

Artikelen 1 t/m 5

De definities zijn voor een deel overgenomen uit de richtlijn of het BAO en voor een deel nieuw.

Een aantal definities uit BAO is niet in dit besluit opgenomen, omdat deze in de Aanbestedingswet zijn opgenomen. Het betreft onder andere de definities van overheidsopdracht en aanbestedende dienst. Aangezien de overgangsbepaling in het BAO is uitgewerkt, zijn de definities van de oude richtlijnen nr. 92/50/EEG, nr. 93/36/EEG en nr. 93/37/EEG inmiddels overbodig geworden en daarom geschrapt. Daarnaast is de indeling in artikelen gewijzigd ten opzichte van BAO. Met oog op de inzichtelijkheid is ervoor gekozen de definities in verschillende artikelen te scharen, die elk zien op een bepaald aspect of bepaalde aspecten van de aanbestedingspraktijk. In artikel 1 staan bijvoorbeeld de definities met betrekking tot organisaties en personen en in artikel 2 de definities met betrekking tot drempels, processen en communicatiemiddelen.

Tevens is een aantal nieuwe definities in dit besluit opgenomen. Deze definities zijn nodig om een aantal nieuwe beleidsmaatregelen goed te regelen en om een aantal vereenvoudigingen door te voeren in de systematiek. De nieuwe definities worden hieronder per artikel nader toegelicht.

Artikel 1, onderdeel e

In het kader van artikel 1, onderdeel e, onder 3°, kan onder verschillende omstandigheden sprake zijn van een vermoeden van overheersende overheidsinvloed. Gelet op het gestelde in de richtlijn hieromtrent bestaat er in ieder geval een vermoeden van overheersende invloed wanneer een onderneming, direct of indirect, ten opzichte van een andere onderneming:

- a. de meerderheid van het geplaatste kapitaal van de onderneming bezit,
- b. beschikt over de meerderheid van de stemmen die verbonden zijn aan de door de onderneming uitgegeven aandelen, of
- c. meer dan de helft van de leden van het bestuur, het leidinggevend of het toezichthoudend orgaan van de onderneming kan benoemen.

Artikel 2 Onderdeel a

De definitie van drempel is nodig om het toepassingsbereik van de verschillende procedures in dit besluit te bepalen. De definitie bepaalt dat daar waar in het besluit wordt gerefereerd aan “drempel”, niet een bepaalde vaste, algemene waarde wordt bedoeld, maar de op het concrete geval volgens de voorschriften toepasselijke waarde. Deze waarde geldt in beginsel alleen voor de betrokken aanbestedende dienst en voor de soort opdracht die de aanbestedende dienst in het voorliggende geval voornemens is te plaatsen.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Artikel 4 Onderdeel a

In artikel 4, onderdeel a onder 2 is ter vereenvoudiging de term ‘in een document ter omschrijving van de vereiste kenmerken van een product of dienst’ gewijzigd in ‘het bestek’.

Artikelen 6 en 7

In deze artikelen wordt het toepassingsbereik van het besluit bepaald. Het toepassingsbereik van dit besluit is aanzienlijk groter dan dat van BAO. Dit komt omdat in dit besluit naast de implementatie van de richtlijn ook aanvullende regels zijn opgenomen. Deze regels zien onder andere op opdrachten die buiten het bereik van de richtlijn vallen, te weten opdrachten onder de drempelwaarden en concessies voor diensten. Voor beide soorten opdrachten gelden de aanbestedingsrichtlijnen niet, maar de fundamentele beginselen van het EG-Verdrag wel.

Artikel 6, eerste lid, onderdeel a, bepaalt dat de werking van dit besluit zich uitstrekt over alle werken waarvan de waarde gelijk is of hoger is dan €150.000 en alle leveringen en diensten waarvan de waarde gelijk is of hoger is dan €50.000. De bedragen van €150.000 en €50.000 vormen een bagatel. Onder deze bedragen gelden geen procedurevoorschriften. Het is aan de aanbestedende diensten om te besluiten of ze opdrachten met een waarde onder de bagatel willen aanbesteden of niet en hoe ze dit dan doen. Voor de bepaling van de waarde van de bagatel is geprobeerd het omslagpunt te vinden tussen de te behalen winst als gevolg van concurrentiestelling en de kosten die gepaard gaan met concurrentiestelling. Men wil immers niet dat aanbesteden meer kost dan dat het oplevert. Het blijkt echter lastig te zijn om dit omslagpunt te berekenen vanwege de veelheid aan wisselende variabelen. Daarom is ervoor gekozen het omslagpunt uit de praktijk af te leiden en te kijken naar wat er bij de aanbestedende diensten als onderdrempel is ontstaan na jarenlang aanbesteden. Uit het onderzoek “inkopen onder de Europese aanbestedingsdrempels” (Inventarisatie van de feitelijke opdrachten onder de Europese drempelwaarden voor aanbestedingen, een opdracht van het Ministerie van Economische Zaken uitgevoerd door PriceWaterhouseCoopers in samenwerking met Significant) blijkt dat onder de €50.000 veelal niet meer dan één offerte wordt gevraagd per opdracht. Ook de regeling contractbeheer geldt vanaf €50.000. De bagatel voor leveringen en diensten is daarom gesteld op 50.000 euro (exclusief BTW). Voor werken is de bagatel op €150.000 euro gesteld. De reden dat hiervoor een hogere bagatel is genomen dan voor leveringen en diensten, is dat de offertekosten bij werken in het algemeen hoger liggen dan bij leveringen en diensten en daarmee het omslagpunt tussen de te behalen efficiëntiewinst en de daarmee gepaard gaande kosten ook. Dit sluit goed aan bij het Europese regime. De Europese drempelwaarde voor werken ligt aanzienlijk hoger dan de Europese drempelwaarde voor levering en diensten.

Onderdelen b en c, van het eerste lid, betreffen twee gevallen waarin dit besluit van toepassing is op opdrachtverlening door organisaties of instellingen die zelf geen

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

aanbestedende diensten zijn, maar die subsidie ontvangen van een aanbestedende dienst. Het tweede lid, van artikel 6, legt een subsidie-ontvanger die een overeenkomst aangaat als bedoeld in het eerste lid, onderdelen b en c, de verplichting op om (in die twee gevallen) het besluit toe te passen. Het betreft hier implementatie van artikel 8 van de richtlijn. Grondslag voor deze bepaling is artikel 15 van de wet.

Artikel 7 bepaalt dat voor concessieovereenkomsten voor werken en concessieovereenkomsten voor diensten dit besluit alleen van toepassing is boven de richtlijndrempel. Er is geen reden om de bagatel voor concessieovereenkomsten ook te verlagen tot €150.000 respectievelijk €50.000, omdat concessieovereenkomsten met dergelijke lage waarde in de regel niet voorkomen. Concessieovereenkomsten voor diensten vallen niet onder de reikwijdte van de richtlijn. Toch zijn in dit besluit regels voor concessieovereenkomsten voor diensten opgenomen, omdat vanwege Europese jurisprudentie reeds aanvullende verplichtingen gelden op het gebied van het openbaar maken van de concessie (zie nader de toelichting bij de bijlage voor de procedure concessieovereenkomsten voor diensten). Bij concessieovereenkomsten voor diensten is geen richtlijndrempel van kracht, ze vallen immers niet onder de richtlijn. Dit besluit bepaalt echter dat voor concessieovereenkomsten voor diensten de richtlijndrempel voor opdrachten van diensten van toepassing is. Dus net als dat de drempel voor concessieovereenkomsten voor werken gelijk is aan de drempel van opdrachten voor werken, is de drempel voor concessieovereenkomsten voor diensten gelijk gesteld aan de drempel voor opdrachten voor diensten. Hierbij is wel gekozen voor de drempel van de centrale overheden. Deze drempel bedraagt momenteel €133.000.

Artikel 8

Dit besluit is niet van toepassing op opdrachten die onder het toepassingsbereik van het BASS vallen. Voor speciale sectorbedrijven die niet tevens aanbestedende dienst zijn, spreekt dat voor zich. Uit artikel 2 van de wet volgt dat sommige aanbestedende diensten tevens speciale sectorbedrijf zijn. Dit doet zich voor indien de aanbestedende dienst een aanbesteding verricht in het kader van één van de krachtens artikel 2 van de wet bij ministeriële regeling aangewezen activiteiten (watervoorziening, energievoorziening, vervoer, opsporing of winning van brandstoffen en terbeschikkingstelling van aanlandingsfaciliteiten). Indien sprake is van een aanbestedende dienst geeft deze samenloopbepaling derhalve aan dat niet de hoedanigheid van de organisatie maar het type activiteit doorslaggevend is voor de vraag welk regime van toepassing is. Slechts indien zich een bij ministeriële regeling aangewezen activiteit voordoet, is er sprake van een speciale sectorbedrijf.

Op grond van artikel 12 van richtlijn nr. 2004/18/EG is het BA evenmin van toepassing op bepaalde opdrachten die van het toepassingsbereik van het BASS zijn uitgezonderd.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Omdat de uitzonderingsbepalingen waarnaar wordt verwezen in sommige gevallen in de ministeriële regeling worden opgenomen, wordt in onderdeel b verwezen naar de desbetreffende bepalingen uit richtlijn 2004/17/EG.

Aangezien niet in de ministeriële regeling is te achterhalen welke activiteiten op grond van artikel 25 van het Bass zijn geschrapt, zal dit met het oog op de onderhavige uitzonderingsgrond op een de website van EZ (www.minez.nl) op een lijst worden bijgehouden.

Artikel 9

Onderdeel a van artikel 9 volgt vrijwel woordelijk uit de richtlijn. Het betreft overheidsopdrachten op het gebied van defensie. Deze overheidsopdrachten moeten in beginsel aanbesteed worden, doch het is bij uitzondering mogelijk om dit niet te doen. Het moet dan gaan om overheidsopdrachten in de zin van artikel 296 van het Verdrag, en bijvoorbeeld niet om werken, producten of diensten die ook voor niet-militaire doeleinden bruikbaar zijn (de zogenaamde “dual use”goederen). Er wordt op dit moment op Europees niveau een richtlijn ontwikkeld voor het aanbesteden van overheidsopdrachten voor militaire werken, producten of diensten in de zin van artikel 296 van het Verdrag. Het doel van deze nieuwe richtlijn op het gebied van defensie is om de mate waarin lidstaten een beroep doen op deze uitzondering te verminderen, zonder dat daarbij de strekking van deze uitzondering wordt aangetast.

Onder b worden opdrachten uitgezonderd die geheim zijn verklaard of waarvoor het wettelijk of bestuursrechtelijk verplicht is dat de uitvoering met bijzondere veiligheidsmaatregelen gepaard gaat, of wanneer de bescherming van de wezenlijke belangen van de Staat zulks vereist. Van deze uitzondering kan gelet op de uitgangspunten van de aanbestedingsrichtlijnen en van het Verdrag, als mede de jurisprudentie van het Hof, slechts onder bijzondere omstandigheden sprake zijn. Zo vloeit uit het beginsel van proportionaliteit voort dat er alleen beroep mag worden gedaan op deze uitzonderingsgrond als dit echt noodzakelijk is. Indien de met de geheimverklaring te dienen belangen ook op minder vergaande wijze kunnen worden geborgd, is een beroep op deze uitzonderingsgrond niet gerechtvaardigd. Ook mag de geheim verklaarde opdracht niet meer werkzaamheden omvatten dan noodzakelijk is. Dit houdt een zware motiveringsplicht in voor de aanbestedende dienst die zich beroept op deze uitzondering. De rechtmatigheid van de geheimverklaring wordt bij de meeste aanbestedende diensten (de Staat, provincies en gemeenten) in het kader van de accountantscontrole getoetst. In het nader rapport betreffende het besluit van 2 december 2005 tot wijziging van het Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten en het Besluit aanbestedingen speciale sectoren is gesproken over het opnemen van waarborgen zodat de uitzonderingsgrond van de geheime opdrachten restrictief zal worden toegepast. Om de volgende redenen is hier vanaf gezien. Allereerst is het niet mogelijk om de wettelijke grondslag of de specifieke gevallen waarin geheim verklaard mag worden te expliciteren. Deze hangen af van de omstandigheden van het geval en kunnen niet ingekaderd worden. Daarnaast wordt het niet nodig geacht. Navraag bij aanbestedende

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

diensten leert dat in Nederland deze uitzonderingsgrond reeds restrictief toegepast wordt. De meeste Europese lidstaten hebben ook geen extra waarborgen in hun regelgeving opgenomen.

De uitzondering in onderdeel c is het gevolg van de vergaande liberalisering van de telecommunicatiemarkt. Het is gelet op die liberalisering niet langer noodzakelijk om opdrachten in de telecommunicatiemarkt aan te besteden, voor zover die opdrachten hoofdzakelijk ten doel hebben de aanbestedende diensten in staat te stellen openbare telecommunicatienetten beschikbaar te stellen, te exploiteren of aan het publiek telecommunicatiediensten te verlenen. Daar staat tegenover dat de uitzondering op grond waarvan onder de oude richtlijn diensten bepaalde telecommunicatiediensten niet aanbesteed hoefden te worden, is geschrapt. De aanbestedende diensten die niet zelf werkzaam zijn in de telecommunicatie sector dienen hun overheidsopdrachten voor alle telecommunicatiediensten als gevolg hiervan voortaan aan te besteden overeenkomstig dit besluit.

Onderdeel f bepaalt dat dit besluit niet van toepassing is op opdrachten met een waarde onder de Europese drempelwaarde die verstrekt worden door (onderdelen van) aanbestedende diensten die buiten de EU gevestigd zijn, en die uitgevoerd worden in een land buiten de EU. Het gaat bijvoorbeeld om opdrachten van ambassadeposten, consultaten generaal en permanente vertegenwoordigingen. Deze opdrachten worden uitgezonderd van de nationale procedurevoorschriften, omdat het moeilijk blijkt voor de posten buiten de EU om een aanbestedingsprocedure goed te doorlopen. De meeste landen buiten de EU hebben geen vergelijkbare aanbestedingsregels en ondernemers ter plaatse hebben meestal weinig kennis van aanbesteden. Tevens ontbreekt het in die landen vaak aan enige basisvoorzieningen voor aanbesteden, zoals een kanaal om een opdracht op aan te kondigen.

Artikel 10

In artikel 10 worden enkele overheidsopdrachten voor diensten uitgezonderd van de werking van dit besluit. Bij de onder d genoemde financiële diensten stond in de oude toelichting van BAO dat met dit artikel verhelderd was dat onder “financiële diensten” ook bancaire leningen vallen. Inmiddels is dit niet meer zeker omdat deze bepaling door de Europese Commissie anders uitgelegd wordt, volgens de Europese Commissie mogen onder financiële diensten geen bancaire leningen worden verstaan. Zolang er echter nog geen uitspraak is van het Europese Hof van Justitie, is er geen zekerheid over deze kwestie. De richtlijn biedt wel aanknopingspunten voor de stelling dat bancaire leningen niet aanbesteed hoeven te worden. Zo is in de overwegingen bij de richtlijn bepaald dat de uitzondering voor financiële diensten met name gaat over verrichtingen die de aanbestedende diensten van geld of kapitaal moeten voorzien. Vanwege het ontbreken van rechterlijke uitspraken kan er vooralsnog van uitgegaan worden dat bancaire leningen niet aanbesteed hoeven te worden.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Artikel 11

Een aankoopcentrale is een aanbestedende dienst die overheidsopdrachten en raamovereenkomsten voor andere aanbestedende diensten verstrekt. Het belasten van een aanbestedende dienst met het verlenen van aankopen of het gunnen van overheidsopdrachten/het sluiten van raamovereenkomsten voor andere aanbestedende diensten was reeds een bestaande praktijk en is in richtlijn nr. 2004/18/EG expliciet gemaakt met het begrip aankoopcentrale. Een aankoopcentrale kan uitkomst bieden wanneer een aanbestedende dienst onvoldoende tijd, kennis of ervaring heeft om zelf een overheidsopdracht aan te besteden. Ook kunnen aankoopcentrale gebruikt worden voor gezamenlijke opdrachtverlening. Voorwaarde voor het niet zelf hoeven aanbesteden is wel dat de aankoopcentrale de regels van dit besluit naleeft.

Artikel 12

Dit artikel ziet op de verlening van een bijzonder of uitsluitend recht aan een persoon of rechtspersoon die geen aanbestedende dienst is. Voor deze situatie is niet verwezen naar een procedure in een bijlage aangezien slechts één voorschrift van toepassing is. De aanbestedende dienst moet bij de verlening van het recht bepalen dat bij gunning van overheidsopdrachten aan derden het beginsel van niet-discriminatie op grond van nationaliteit wordt nageleefd.

Artikel 13

Dit artikel bepaalt dat een aanbestedende dienst de waarde van zijn overheidsopdracht, raamovereenkomst, concessieovereenkomst of prijsvraag dient te ramen, voor zover deze niet onder de uitzonderingen uit hoofdstuk 2 van dit besluit valt. Vervolgens kan op basis van de drempelbedragen van hoofdstuk 4 bepaald worden of de aanbestedende dienst die overheidsopdracht, raamovereenkomst, concessieovereenkomst of prijsvraag moet aanbesteden volgens dit besluit en welke procedure de aanbestedende dienst moet volgen. In buitengewone gevallen waarbij het niet mogelijk is om vooraf de waarde van een voorgenomen opdracht te bepalen, kan gebruik worden gemaakt van de onderhandelingsprocedure met aankondiging of, wanneer het een bijzonder complexe opdracht betreft, van de concurrentie gerichte dialoog. In lid 2 is daarom een uitzondering opgenomen voor die gevallen waarin bovengenoemde procedures toegepast kunnen worden, omdat ramingen vooraf niet mogelijk blijken te zijn. De aanbestedende dienst hoeft op grond van dit artikel de raming niet openbaar te maken.

Artikel 15 tot en met 20

Deze artikelen bevatten voorschriften over hoe de waarde van een opdracht geraamd dient te worden. Uitgangspunt bij het bepalen van die waarde is de overheidsopdracht zoals deze is gedefinieerd door de aanbestedende dienst. Gelet op de strekking van de aanbestedingsregels dient de aanbestedende dienst bij het definiëren van zijn overheidsopdracht zich te laten leiden door de behoefte aan het werk of product of de betrokken dienst waarop de overheidsopdracht betrekking heeft in plaats van door de

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

wens om de overheidsopdracht niet te hoeven aanbesteden overeenkomstig dit besluit. Hierop ziet met name artikel 14 van dit besluit. Overigens houdt lid 1 van artikel 14 geen algemeen splitsingsverbod in, het bepaalt alleen dat er niet gesplitst mag worden met het doel om onder de werking van dit besluit uit te komen.

Artikel 21

De bepalingen ten aanzien van de raming van artikel 15 tot en met 20 voor overheidsopdrachten zijn ook van toepassing op de raming van de waarde van raamovereenkomsten, concessieovereenkomsten en uit te reiken prijzen.

Artikel 22 t/m 29

Omdat de Europese drempelwaarden overeen moeten stemmen met de drempelbedragen van de Government Procurement Agreement (GPA), heeft de Commissie ingevolge artikel 78 van de richtlijn de plicht om iedere twee jaar de Europese drempelwaarden aan te passen. Om te voorkomen dat dit besluit steeds gewijzigd moet worden vanwege wijziging van de drempelwaarden worden in dit besluit geen drempelwaarden opgenomen. In plaats daarvan wordt dynamisch verwezen naar de drempelwaarden in de richtlijn, die steeds door middel van wijzigingsverordeningen aangepast zullen zijn. Het raadplegen van een actuele *geconsolideerde* versie van de richtlijn is mogelijk via <http://eur-lex.europa.eu>. De actuele drempels zijn ook te vinden op de internetsite van het ministerie van Economische Zaken.

Indien niet een opdracht wordt geplaatst maar een raamovereenkomst wordt gesloten gelden afhankelijk van waar de raamovereenkomst op ziet (werken, leveringen of diensten) de respectievelijke drempels.

Artikel 29 a

Om een zo breed mogelijk deel van de markt mee te kunnen laten dingen naar opdrachten verplicht artikel 29a aanbestedende diensten om opdrachten in percelen op te splitsen als het mogelijk is. Minder grote ondernemingen krijgen hierdoor ook de kans om in te schrijven op een opdracht. In de praktijk worden opdrachten vaak zoveel mogelijk bij elkaar gevoegd. Dit kan voordelen op leveren, bijvoorbeeld schaalvoordelen of meer ruimte voor innovatie. Opdrachten worden soms echter bij elkaar gevoegd, zonder dat dit direct voordelen oplevert. Dit is nadelig voor de minder grote ondernemingen, omdat zij vaak geen toegang hebben tot grote opdrachten. Dit is ook nadelig voor aanbestedende diensten, omdat het concurrentiebeperkend kan werken en hierdoor de beste prijs kwaliteit verhouding niet meer gehaald kan worden. Daarom verplicht dit artikel om opdrachten in principe op te splitsen als het mogelijk is. Inschrijvers kunnen dan beslissen of zij op één perceel of meerdere percelen inschrijven.

Opsplitsen is in een aantal gevallen niet verplicht. Allereerst geldt de verplichting niet als het niet mogelijk is om in de opdracht verschillende percelen te onderscheiden. Het kan immers zo zijn dat een opdracht niet opdeelbaar is. Opsplitsen is dan simpelweg niet mogelijk. Daarnaast geldt de verplichting niet als het opdelen in percelen leidt tot een

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

beperking van de concurrentie. Dit kan voorkomen als een opdracht door het opsplitsen financieel onaantrekkelijk wordt voor grote ondernemingen, omdat het behalen van één of twee percelen ze te weinig oplevert en er weinig kleine ondernemingen op de betreffende markt zijn. De derde uitzondering op de splitsingsverplichting is als het opdelen in percelen de opdracht moeilijker uitvoerbaar maakt. Er kunnen technische problemen ontstaan als bepaalde delen uit elkaar worden getrokken. Ook kan het zijn dat bepaalde win-win situaties komen te vervallen als de opdracht wordt gesplitst, waardoor de opdracht moeilijker uitvoerbaar wordt. De vierde uitzondering op de splitsingsverplichting is voor die situaties waar opdelen een verhoging van de prijs teweeg zal brengen door de structuur van de markt. Sommige markten zijn door aanwezige schaalvoordelen op dusdanige manier ontwikkeld dat bedrijven op deze markten gericht zijn op opdrachten van een bepaalde omvang. Om kleinere opdrachten uit te voeren moeten dan relatief meer kosten worden gemaakt. Als een aanbestedende dienst op een dergelijke markt een opdracht opsplijst zal de prijs hoger komen te liggen. Ten slotte hoeft er niet gesplitst te worden wanneer de aanbestedende dienst niet in staat is de coördinatie, organisatie en het leidinggeven op zich te nemen. Het opdelen in percelen kan in sommige gevallen een hoge mate van coördinatie en organisatie van de aanbestedende dienst vergen. Als de aanbestedende dienst niet in staat is om dit te doen, bijvoorbeeld wanneer er geen geschikt personeel aanwezig is, is het niet wenselijk dat er gesplitst wordt.

Lid 2 schrijft voor dat het aan de aanbestedende dienst is om te bepalen hoeveel percelen er worden gevormd. Dit maakt duidelijk dat de aanbestedende dienst de ruimte heeft om te bepalen hoe de percelen worden gevormd.

Artikel 30

Dit artikel bepaalt dat de aanbestedende dienst een opdracht kan opdelen in meerdere percelen. De aanbestedende dienst moet er dan wel voor zorg dragen dat boven een in dit besluit bepaalde waarde de Europese procedures moeten worden toegepast. Deze waarde ligt onder het Europese drempelbedrag, dat wanneer de waarde van de gezamenlijke percelen gelijk is of hoger dan de toepasselijke drempel er een Europese procedure wordt toegepast. Een aanbestedende dienst mag in bovengenoemde situatie afwijken van het toepassen van een Europese procedure voor die percelen waarvan de geraamde, samengestelde waarde niet meer is dan 20% van de totale waarde van alle percelen en de waarde van de individuele percelen waarvoor wordt afgeweken lager is dan €80.000 in geval van diensten en leveringen en €1 000 000 in geval van werken. Het feit dat een perceel niet Europees aanbesteed hoeft te worden, betekent uiteraard niet dat het automatisch buiten de reikwijdte van dit besluit valt. Voor opdrachten met een waarde gelijk of hoger dan €50 000 en lager dan de toepasselijke drempels gelden in beginsel de nationale procedures.

Artikel 31

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Na raming en het bepalen van het toepasselijke drempelbedrag, kan de aanbestedende dienst met behulp van de artikelen in hoofdstuk 5 bepalen welke procedure moet worden gebruikt. De procedures zijn uitgewerkt in de bijlagen. Dit artikel bepaalt welke procedures in welke bijlage zijn uitgewerkt. Twee van de hier beschreven procedures, namelijk de meervoudig onderhandse procedure (bijlage 4) en de concessieovereenkomsten voor diensten (bijlage 14) kennen louter een nationale procedure. Het betreft hier derhalve geen implementatie van de richtlijn. De overige procedures kennen zowel een Europese als een nationale procedure. De Europese procedure is - indien van toepassing - opgenomen in de linkerkolom van de betreffende bijlage; de nationale procedure in de rechterkolom.

Artikel 32

Dit artikel geeft de hoofdregel van het besluit weer: boven de richtlijndrempel moet de openbare procedure of de niet-openbare procedure worden gevolgd. De openbare procedure is in hoofdzaak een procedure waarbij alle ondernemers mogen inschrijven terwijl in de niet-openbare procedure ondernemers mogen verzoeken deel te nemen, maar alleen de vervolgens door de aanbestedende dienst aangezochte ondernemers mogen inschrijven. De niet-openbare procedure kent dus een extra selectiemoment. De aanbestedende dienst is vrij in de keuze voor één van deze procedures. In de praktijk wordt de niet-openbare procedure vooral toegepast indien verwacht wordt dat bij het volgen van de openbare procedure zich zeer veel ondernemers inschrijven. Hoofdstuk III van deze toelichting bevat nadere toelichtingen op de in de bijlagen beschreven specifieke procedures.

Artikel 33

Dit artikel geeft aan wat geldt voor opdrachten waarvan de geraamde waarde onder de drempelwaarden ligt. Deze verplichtingen vloeien niet voort uit de richtlijn, maar vormen autonome nationale voorschriften, welke zijn opgenomen in de rechterkolom van de bijlagen. De nationale procedures zijn geënt op de richtlijnprocedures, maar kennen kortere minimumtermijnen en minder voorschriften ten aanzien van de aankondiging. Daarbij is de nationale onderhandelingsprocedure met aankondiging breder van toepassing omdat, anders dan boven de richtlijndrempel, de aanbestedende dienst onder de richtlijndrempel ook in normale gevallen de procedure van bijlage 6 onderhandeling met aankondiging kan toepassen. Op die manier wordt het gemakkelijker voor aanbestedende diensten om met ondernemers een dialoog aan te gaan over welke voorwaarden gesteld moeten worden aan een overheidsopdracht. Dit kan innovatie bevorderen.

Daarnaast zal voor het verstrekken van opdrachten met een geringere economische waarde de meervoudig onderhandse procedure beschikbaar zijn. Bij deze procedure nodigt de aanbestedende dienst minimaal drie gegadigden uit om een offerte in te dienen op basis van een door hem vervaardigd programma van eisen of bestek. Er gelden geen voorschriften tot openbare bekendmaking. De aanbestedende dienst gunt op basis van het

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

criterium van de laagste prijs of de economisch meest voordelige aanbidding. Eventuele nadere indicatoren op grond waarvan hij gunt dienen van tevoren aan de gegadigden bekend gemaakt te worden. Deze procedure heeft als voordeel dat zij minder administratieve en uitvoeringslasten veroorzaakt dan de onderhandelingsprocedures met aankondiging, maar heeft als nadeel dat zij minder transparant is en minder concurrentie uitlokt. Een aanbestedende dienst, die zijn markt niet goed kent, loopt met deze procedure in dat geval het risico dat hij drie te dure offertes aanvraagt.

De meervoudig onderhandse procedure is niet in overeenstemming met de interpretatieve mededeling (Pb. EU 2006, C179/2) van de Europese Commissie, die medio 2006 is gepubliceerd. In deze interpretatieve mededeling neemt de Europese Commissie het standpunt in dat uit de jurisprudentie omtrent concessieovereenkomsten voor diensten volgt dat op grond van het transparantiebeginsel bij opdrachten met een interne marktrelevantie altijd een voorafgaande bekendmaking van de opdracht moet plaatsvinden, ook bij opdrachten beneden de drempelwaarde en diensten uit Bijlage IIB van de richtlijn. Nederland, en een groot aantal andere lidstaten, is het niet eens met deze interpretatie van de Europese Commissie. Duitsland heeft een procedure aangespannen tegen de interpretatieve mededeling en wordt daarin onder meer door Nederland gesteund. Duitsland, Nederland en een aantal andere landen menen dat de Commissie met deze interpretatieve mededeling haar bevoegdheid te buiten gaat. Daarnaast voert Nederland in deze procedure aan dat de interpretatieve mededeling in de praktijk moeilijk werkbaar is en dat een voorafgaande bekendmaking niet altijd gerechtvaardigd is vanwege de disproportioneel hoge administratieve en uitvoeringslasten die dit met zich meebrengt. Het transparantiebeginsel en het proportionaliteitsbeginsel botsen hier met elkaar.

De interpretatieve mededeling van de Europese Commissie is enkel gebaseerd op de jurisprudentie op het gebied van concessieovereenkomsten voor diensten. Inmiddels heeft het Europese Hof van Justitie op 21 februari 2008 uitspraak gedaan in een zaak over opdrachten onder de drempelwaarde (zaak C-412/04, Commissie/Italië). Het Hof heeft in deze zaak geoordeeld dat uitgangspunt in de richtlijn is dat er bij opdrachten onder de drempelwaarde geen grensoverschrijdend belang is en dat deze opdrachten niet vooraf bekendgemaakt hoeven te worden. Alleen in die bijzondere gevallen dat de opdracht toch een duidelijk grensoverschrijdend belang vertoont, moet de aanbestedende dienst in beginsel wel enige transparantie in acht nemen. Op grond van deze uitspraak zullen opdrachten onder de drempelwaarde in bijzondere omstandigheden dus wel vooraf bekend gemaakt moeten worden. In dat geval kan de aanbestedende dienst de meervoudig onderhandse procedure niet gebruiken.

Het staat de aanbestedende dienst overigens vrij ook onder de richtlijndrempel de richtlijnprocedures uit de linkerkolom van de bijlage toe te passen.

Artikel 34

De meervoudig onderhandse procedure wordt niet geschikt geacht voor opdrachten voor werken met een waarde groter of gelijk aan 1,5 miljoen euro (exclusief BTW). Deze

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

waarde is gelijk aan de drempelwaarde in de Beleidsregels Aanbesteding van Werken, die de bouwdepartementen op dit moment hanteren als grens voor het toepassen van de meervoudig onderhandse procedure.

Artikel 35

De procedure van de concurrentiegerichte dialoog is een procedure waaraan alle ondernemers mogen verzoeken deel te nemen en waarbij de aanbestedende dienst een dialoog voert met de tot de procedure toegelaten ondernemers, ten einde een of meer oplossingen te zoeken die aan de behoeften van de aanbestedende dienst beantwoorden en op grond waarvan de geselecteerde ondernemers zullen worden uitgenodigd om in te schrijven. Zowel boven (eerste lid) als onder de richtlijndrempel (tweede lid) geldt dat de concurrentiegerichte dialoog is bedoeld voor bijzonder complexe overheidsopdracht waarbij de complexiteit met name gelegen is in het niet voldoende helder kunnen opstellen van de voorwaarden van de opdracht.

Artikel 36

Artikel 36 schrijft voor bij welke omstandigheden de Europese onderhandelingsprocedure met aankondiging toegepast mag worden. Bij de Europese onderhandelingsprocedure met aankondiging krijgt de aanbestedende dienst de mogelijkheid om met gegadigden over de inschrijvingen te onderhandelen.

Artikelen 37 en 38

De onderhandelingsprocedure zonder aankondiging kan enkel toegepast worden wanneer sprake is van de in artikel 37 en 38 omschreven omstandigheden. Feitelijk gaat het bij de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging om een onderhandse gunning.

Artikel 39

Oprichtingen voor diensten zijn onderverdeeld in twee bijlagen. Valt de dienst waarvoor een overheidsopdracht moet worden verstrekt onder de diensten genoemd in bijlage 2, onderdeel A, van dit besluit, dan is het volledige regime van toepassing. Wanneer daarentegen de overheidsopdracht een dienst genoemd in bijlage 2, onderdeel B van dit besluit betreft, is het lichte regime van toepassing. Dit laatste betekent dat alleen de voorschriften betreffende technische specificaties van toepassing zijn en dat de aanbestedende dienst in de aankondiging vermeldt of hij met de mededeling ervan instemt.

Hiermee is de procedure voor IIB diensten niet in overeenstemming met de interpretatieve mededeling (Pb. EU 2006, C179/2) van de Europese Commissie, die medio 2006 is gepubliceerd. De Europese Commissie stelt zich hierin op het standpunt dat op IIB diensten de richtlijn weliswaar voor een groot deel niet van toepassing is, maar dat de aanbestedende diensten bij het aanbesteden van IIB diensten wel een passende mate van openbaarheid dienen te betrachten op basis van het transparantiebeginsel. Een passende mate van openbaarheid houdt volgens de Commissie in dat opdrachten vooraf

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

moeten worden bekendgemaakt, zodat elke geïnteresseerde onderneming naar de opdracht kan meedingen. Nederland is het niet eens met de interpretatie van de Europese Commissie dat IIB diensten altijd vooraf bekend gemaakt moeten worden. Nederland vindt dat met de richtlijn reeds is voorzien in een procedure voor IIB diensten. Deze is beperkt vanwege de aard van de IIB diensten.

Inmiddels heeft het Europese Hof van Justitie op 13 november 2007 uitspraak gedaan in een zaak over IIB-diensten (zaak C-507/03, An Post), waarin Nederland ook stelling had ingenomen tegen het standpunt van de Commissie. Het Hof heeft in deze zaak geoordeeld dat uitgangspunt in de richtlijn is dat er bij IIB-diensten geen grensoverschrijdend belang is en dat deze opdrachten niet vooraf bekendgemaakt hoeven te worden. Alleen in die bijzondere gevallen dat de opdracht toch een duidelijk grensoverschrijdend belang vertoont, moet de aanbestedende dienst in beginsel wel enige transparantie in acht nemen. Het Hof zegt hierover dat de ondernemer zijn interesse voor de overheidsopdracht moet kunnen uiten, doordat hij voor de gunning ervan toegang heeft tot bruikbare informatie. Mede in het licht van de eerdere uitspraken van het Hof is aannemelijk dat daarmee wordt bedoeld dat de aanbestedende dienst een voorafgaande bekendmaking moet publiceren, zodat elke geïnteresseerde ondernemer naar deze opdracht kan meedingen. Op grond van deze uitspraak zullen IIB diensten in bijzondere omstandigheden dus wel vooraf bekend gemaakt moeten worden. Omdat er in beginsel geen grensoverschrijdend verkeer is bij IIB diensten, worden er geen extra verplichtingen aan de procedure voor IIB diensten opgenomen.

Artikel 42 en 43

In de bijlagen waar deze twee artikelen naar verwijzen gaat het hoofdzakelijk over de wijze waarop de gunning van nadere overheidsopdrachten onder een raamovereenkomst moet verlopen.

Artikel 44

Dit besluit is ingevolge artikel 44, tweede en derde lid, niet van toepassing op de gunning van aanvullende werken aan de concessiehouder ingeval van aanvullende werken die niet in het aanvankelijke ontwerp van de concessie waren voorzien en die als gevolg van onvoorziene omstandigheden noodzakelijk zijn geworden. Deze bepaling is gelijklopend aan de regeling van de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging bij overheidsopdrachten voor werken.

Artikel 45

Dit artikel bepaalt in welke gevallen de aanbestedende dienst de procedure voor concessie overeenkomsten voor diensten moet toepassen. Voor het sluiten van een concessieovereenkomst voor diensten met een waarde lager dan de drempel gelden geen specifieke voorschriften.

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Artikel 46

Voor het uitschrijven van prijsvragen voor diensten boven bepaalde drempelwaarden bevatten bijlage 14 van dit besluit voorschriften voor de aankondiging en de toelating van deelnemers. Voor prijsvragen onder de drempel gelden geen specifieke voorschriften.

Artikelen 47 tot en met 48

In deze artikelen wordt aangegeven naar welke gegevens het COVOG kijkt bij een aanvraag van een IVA en hoe COVOG met deze gegevens omgaat. Een ondernemer kan een aanvraagformulier voor een IVA downloaden op de site van het COVOG. Vervolgens stuurt de ondernemer het volledig ingevulde aanvraagformulier op. Op grond van artikel 19, zevende lid van de Aanbestedingswet en 38 van de WJSG dient het COVOG in beginsel binnen acht weken op een aanvraag te beslissen. In bijzondere gevallen kan deze termijn tweemaal met twee weken worden verlengd (op grond van artikel 38, tweede en vierde lid en artikel 4.14 Algemene wet bestuursrecht). Het COVOG zal er echter naar streven binnen twee weken op een aanvraag voor een IVA te beslissen. Indien er echter veroordelingen of beschikkingen worden aangetroffen is verder onderzoek noodzakelijk en zal het COVOG meer tijd nodig hebben. Indien een onderneming en haar bestuurders geen veroordelingen en beschikkingen hebben, is de kans groot dat de IVA binnen twee weken wordt vergeven. Dit betekent dat het in de meeste gevallen mogelijk zal zijn om nog na de bekendmaking van een aanbestedingsprocedure een IVA aan te vragen en tijdig te verkrijgen. Tegen de weigering een integriteitsverklaring aanbesteden te verlenen, kan een aanvrager bezwaar en beroep aantekenen.

Met de IVA wordt invulling gegeven aan artikel 45, eerste en tweede lid, onderdelen c en d van de richtlijn. De IVA onderscheidt zich van de Verklaring Omtrent het Gedrag, die al door COVOG wordt afgegeven. Vanwege de verplichtingen die uit de richtlijn voortvloeien wijkt de weging in het kader van de IVA op enkele punten af van de weging voor de VOG. Dit kan bijvoorbeeld tot de situatie leiden dat een natuurlijke persoon ondanks een onherroepelijke veroordeling een VOG krijgt, aangezien er veel tijd is verstreken sinds het plegen van een delict, maar dat aan een rechtspersoon waar deze natuurlijke persoon bestuurder is, de IVA wordt geweigerd. Anders dan bij de VOG, kijkt het COVOG bij de IVA in beginsel slechts naar onherroepelijke veroordelingen, waarbij er in de regel veel tijd is verstreken tussen het gepleegde delict en het onherroepelijk worden van de veroordeling. In paragraaf 6.3 is geregeld bij welke veroordelingen in beginsel een bezwaar staat tegen verlening van de IVA. De rechtspersoon kan dit bezwaar wegnemen door de veroordeelde natuurlijke persoon te ontslaan en te verklaren dat deze geen beleidsbepalende functie meer binnen de rechtspersoon vervult. Omgekeerd kan een natuurlijke persoon of een rechtspersoon ook een VOG worden geweigerd, terwijl hem wel een IVA wordt verleend. Bij de beoordelingen van aanvragen voor de VOG en de IVA worden immers verschillende delicten betrokken.

Artikel 47

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Op grond van artikel 19, eerste lid van de Aanbestedingwet moeten de categorieën aanbestedende diensten worden aangewezen waarvoor de integriteitstoets verplicht is. Er is voor gekozen om alle aanbestedende diensten aan te wijzen, omdat de problematiek van niet-integere ondernemers voor alle aanbestedende diensten hetzelfde is.

Artikel 48

Artikel 19, zevende lid van de Aanbestedingswet verwijst naar verschillende artikelen in de WJSG). In dat kader verklaart artikel 48 ook artikelen van het Besluit JSG van overeenkomstige toepassing. De systematiek uit de WJSG is ook op de verlening van de IVA van toepassing, met enkele bijzonderheden die volgen uit de richtlijn en die in de volgende artikelen aan bod komen.

Artikelen 49 tot en met 53

In de artikelen 49 tot en met 53 wordt het aantal gegevens dat COVOG in zijn beoordeling betreft, deels beperkt ten opzichte van de WJSG-systematiek en deels uitgebreid.

Allereerst beperkt artikel 49 de beoordeling tot bepaalde delicten (eerste lid). Vervolgens beperkt artikel 49 de gegevens tot onherroepelijke veroordelingen (tweede tot en met vierde lid). Dit is nodig omdat de richtlijn alleen ruimte lijkt te bieden een ondernemer van een aanbestedingsprocedure uit te sluiten op basis van onherroepelijke veroordelingen. Het Europese Hof heeft zich nog niet uitgelaten over de vraag of ook een herroepelijke veroordeling mag worden meegenomen. Daarnaast beperkt artikel 49 het toepassingsbereik, omdat hier de termijn waarbinnen COVOG terugkijkt beperkt wordt (tweede lid tot en met vierde lid). Deze termijn van maximaal vier, dan wel twee jaar is proportioneel en zorgt ervoor dat een ondernemer niet vanwege één onherroepelijke veroordeling voor altijd wordt uitgesloten van deelname aan overheidsopdrachten. Een laatste beperking is het feit dat het COVOG bij een veroordeling van een natuurlijke persoon alleen zal kijken naar strafbare feiten die zijn begaan in de uitoefening van zijn beroep (derde en vierde lid).

Op grond van artikel 19, zevende lid, onderdeel a, van de Aanbestedingswet betreft het COVOG ook mededingingsrechtelijke boetebeschikkingen van de Nederlandse Mededingingsautoriteit in zijn oordeel. In artikel 50 wordt ook voor deze beschikkingen een termijn van vier jaar voor rechtspersonen, dan wel twee jaar voor natuurlijke personen opgenomen.

De gegevens, die COVOG in zijn beoordeling betreft worden aangevuld met de onherroepelijke boetebeschikkingen van de Europese Commissie met betrekking tot overtreding van artikel 81 en 82 van het EU-verdrag, waarbij een boete van meer dan €0,- is opgelegd (artikel 51). Deze uitbreiding geldt voor rechtspersonen en natuurlijke personen, waarbij ook hier een termijn van vier jaar voor rechtspersonen en een termijn van twee jaar voor natuurlijke personen is opgenomen.

In artikel 52 worden daarnaast in onderdelen a tot en met d een aantal gegevens aanvullend voorgeschreven, die alleen betrekking hebben op de beoordeling van

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

rechtspersonen. Deze gegevens hebben te maken met het feit dat bij de IVA niet alleen de rechtspersoon gecontroleerd wordt, maar ook de bestuurders binnen de rechtspersoon. Indien het COVOG overigens in het bestuur van de rechtspersoon wederom een rechtspersoon aantreft, worden ook de justitiële gegevens van deze rechtspersoon en haar bestuurders in de afweging betrokken.

Om te voorkomen dat onherroepelijk veroordeelde bestuurders toch nog een beleidsbepalende functie binnen de rechtspersoon blijven vervullen, kijkt het COVOG ook naar voormalige bestuurders die in de 12 maanden voorafgaand aan de aanvraag als bestuurder bij de rechtspersoon werkzaam waren (artikel 52, onderdeel a). De ondernemer wordt ook gevraagd een verklaring te overleggen over de vraag in hoeverre onherroepelijk veroordeelde bestuurders nog steeds een beleidsbepalende functie vervullen binnen de rechtspersoon (artikel 52, onderdeel b). Personen met een beleidsbepalende functie zijn personen die op grond van feitelijke of juridische omstandigheden een daadwerkelijke invloed kunnen uitoefenen op de activiteiten van een vennootschap. Beleidsbepalende personen zijn in elk geval aandeelhouders met zeggenschap over het beleid, (gedelegeerde) commissarissen, procuratiehouders met volledige volmacht en eventuele andere personen die al dan niet een formele band met de vennootschap hebben. De ondernemer hoeft deze verklaring alleen te overleggen, als er sprake is van een ontslagen onherroepelijk veroordeelde bestuurder.

Indien het COVOG een buitenlandse bestuurder (die een rechtspersoon kan zijn) aantreft in een onderneming, kan het COVOG nagaan of deze bestuurder voorkomt in de nationale bestanden. Ook kan het COVOG in het Nederlandse handelsregister nagaan of de door de aanvrager opgegeven gegevens correct zijn. De mogelijkheden van het COVOG om strafrechtelijke en mededingingsrechtelijke gegevens te verkrijgen uit andere lidstaten zijn op dit moment nog beperkt. Daarom wordt van buitenlandse bestuurders in een Nederlandse rechtspersoon gevraagd om een met een integriteitsverklaring vergelijkbare verklaring uit eigen land aan COVOG te overleggen (artikel 52, onderdeel c).

Tenslotte wordt in artikel 52, onderdeel e, aangegeven hoe een ondernemer vertrouwenwekkende maatregelen kan nemen. Vertrouwenwekkende maatregelen kunnen alleen genomen worden ten aanzien van een onherroepelijk veroordeelde rechtspersoon. Gezien de diversiteit aan overtredingen en de te nemen vertrouwenwekkende maatregelen wordt van de ondernemer gevraagd dat hij een verklaring overlegt dat de maatregelen zijn ingevoerd en redelijkerwijs herhaling van het delict kunnen voorkomen. Deze verklaring moet vergezeld gaan van een beoordeling van een aantoonbaar onafhankelijke, deskundige en betrouwbare derde, die getoetst heeft of deze maatregelen geschikt zijn om herhaling van soortgelijke delicten te voorkomen en of de maatregelen daadwerkelijk zijn ingevoerd. Afhankelijk van de aard van de overtreding zijn er verschillende instanties, die een dergelijke toets kunnen uitvoeren. De ondernemer beslist zelf welke instantie hij daarvoor wil inschakelen. COVOG beoordeelt vervolgens of de ondernemer heeft aangetoond dat de derde instantie voldoende onafhankelijk, deskundig en betrouwbaar is om dit te kunnen toetsen. Operational auditors zijn bijvoorbeeld in staat om te beoordelen

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

of de bedrijfsvoering voldoende verbeterd is om herhaling van bijvoorbeeld een milieudelict te voorkomen. Accountants kunnen dit doen voor financiële aangelegenheden. Het is raadzaam voor de onderneming om niet alleen maatregelen te treffen om herhaling van hetzelfde delict te voorkomen. De onderneming kan ook maatregelen treffen om herhaling van een gelijksoortig delict te voorkomen. Indien een ondernemer immers vervolgens voor een soortgelijk delict de fout in gaat, wordt hem de IVA geweigerd (zie artikel 58).

In afwijking van artikel 49 tot en met 51 mag het COVOG in bepaalde gevallen toch acht slaan op herroepelijke veroordelingen en boetebeschikkingen (artikel 53). Het gaat dan om de situatie dat de ondernemer al één of meerdere keren onherroepelijk veroordeeld is. De richtlijn laat toe dat in geval van een onherroepelijke veroordeling of beschikking een onderneming wordt uitgesloten van de aanbesteding. Op grond van dit besluit hoeft niet elke onherroepelijke strafrechtelijke veroordeling voor een relevant delict tot weigering van de IVA. Indien een lage straf is opgelegd, kan de IVA toch nog worden verkregen, als de onderneming verder niets op zijn kerfstok heeft. Indien de onderneming naast de onherroepelijke veroordeling echter ook nog herroepelijke veroordelingen of beschikkingen heeft gekregen, kan de IVA alsnog worden geweigerd. Reden voor de weigering is dan de onherroepelijke strafrechtelijke veroordeling, in combinatie met sterke aanwijzingen (de herroepelijke veroordelingen en boetebeschikkingen) dat de onderneming vaker in de fout is gegaan. Dit is in lijn met artikel 45 van de richtlijn.

Artikelen 54 tot en met 59

In de artikelen 54 tot en met 59 is geregeld op welke wijze het COVOG bij de afgifte van de IVA een afweging maakt van alle omstandigheden, bedoeld in artikel 7, onderdeel f, van de Aanbestedingswet en artikel 35 WJSG. In deze artikelen wordt aangegeven in welke gevallen er een bezwaar of een vermoeden van een bezwaar tegen de ondernemer bestaat die aan afgifte van de IVA in de weg staat. In dat geval is er een risico voor de samenleving op herhaling of op niet-integere beroepsuitoefening in het kader van overheidsopdrachten, concessie- of raamovereenkomsten of het deelnemen aan een prijsvraag. Deze risico's worden bij een rechtspersoon geacht niet langer te bestaan indien een onherroepelijk veroordeelde rechtspersoon vertrouwenwekkende maatregelen neemt, die getoetst zijn door een onafhankelijke derde of door het ontslaan van onherroepelijk veroordeeld bestuurders.

Voor de verplichte uitsluitingsdelicten geldt dat bij deze delicten een onherroepelijke veroordeling altijd tot weigering van de IVA leidt, ongeacht de strafmaat (artikel 54). Dit geldt voor rechtspersonen en natuurlijke personen. Dit volgt uit de richtlijn, waarin staat dat de aanbestedende dienst altijd moet uitsluiten bij een onherroepelijke veroordeling voor de verplichte uitsluitingsdelicten. Voor de overige strafrechtelijke veroordelingen geldt dat deze alleen tot weigering van de IVA leiden, als sancties met een bepaalde zwaarte zijn opgelegd (artikel 55). Hierbij is afweging gemaakt tussen het risico voor de samenleving op herhaling, het risico op niet-integere beroepsuitoefening in het kader van

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

overheidsopdrachten, concessie- of raamovereenkomsten of het deelnemen aan een prijsvraag en de belangen van de ondernemer. Op het moment dat de rechter voor het delict een gevangenisstraf heeft opgelegd is het risico van de samenleving en de niet-integere beroepsuitoefening in het kader van aanbestedingen groot, vandaar dat iedere gevangenisstraf leidt tot uitsluiting (artikel 55, eerste lid). Indien de rechter een taakstraf of een boete oplegt, zal het risico voor de samenleving in het algemeen kleiner zijn, indien de boetes of de taakstraffen samen niet meer dan €10.000 bedragen (artikel 55, tweede lid). Voor taakstraffen wordt het aantal uren omgerekend naar een bepaald bedrag (artikel 55, tweede lid). Daarbij geldt wel dat boetes en taakstraffen voor verschillende delicten én voor verschillende personen bij elkaar opgeteld worden.

De NMa onderscheid drie typen overtredingen: zeer zware, zware en minder zware overtredingen. Voor onherroepelijke boetebeschikkingen van de NMa voor overtredingen die worden getypeerd als zeer zwaar en zwaar, geldt dat daarbij in beginsel het risico van de samenleving op herhaling groter is dan het belang van de ondernemer (artikel 56, onderdeel a). Daarom slaat het COVOG alleen acht op boetebeschikkingen van de NMa voor zware en zeer zware overtredingen. Voor de onherroepelijke boetebeschikkingen van de Europese Commissie geldt dit niet, omdat daarbij altijd sprake is van grensoverschrijdende mededingingsovertredingen en daar altijd sprake is van ernstige overtredingen, omdat er een grensoverschrijdend belang is (artikel 56, onderdeel b).

Op grond van artikel 57 houdt het COVOG bij de toepassing van artikelen 54 tot en met 56 ook rekening met herroepelijke veroordelingen en beschikkingen, mits de ondernemer ook één of meer onherroepelijke veroordelingen of beschikkingen op zijn conto heeft staan.

Indien de rechtspersoon na een veroordeling vertrouwenwekkende maatregelen heeft genomen om soortgelijke delicten te voorkomen, kan de IVA toch verleend worden. Voor de verplichte uitsluitingsdelicten kan dit na 1 jaar na het onherroepelijk worden van de veroordeling (artikel 58 lid 1). Voor de overige delicten en overtredingen kan dit onmiddellijk na het onherroepelijk worden van de veroordeling (artikel 58 lid 2).

Het is echter goed denkbaar dat de rechtspersoon na het nemen van vertrouwenwekkende maatregelen opnieuw een delict pleegt. Artikel 59 regelt hoe COVOG met deze situatie omgaat. Niet meegerekend worden de veroordelingen die reeds zijn gevolgd door maatregelen om herhaling van het gepleegde delict te voorkomen en afgifte van de IVA (artikel 59, eerste lid). Dit voorkomt dat een ondernemer voor een redelijke kleine overtreding, waarvoor een lage strafmaat wordt opgelegd opnieuw vertrouwenwekkende maatregelen moet nemen. Na afgifte van de IVA na het nemen van vertrouwenwekkende maatregelen 'telt' het COVOG dus opnieuw. Dit geldt echter niet als het COVOG na de genomen vertrouwenwekkende maatregelen een delict aantreft dat een verplicht uitsluitingsdelict betreft (artikel 59, tweede lid, onderdeel a), een soortgelijk delict betreft na het van de vertrouwenwekkende maatregelen (artikel 59, tweede lid, onderdeel b) of een andersoortig delict aantreft waarvoor opnieuw de drempels van artikel 55 of 56 worden overschreden (artikel 59, tweede lid, onderdeel c).

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Indien er sprake is van een nieuwe veroordeling voor een verplicht uitsluitingsdelict, is de rechtspersoon opnieuw ernstig in de fout gegaan. Maatregelen om herhaling van het delict te voorkomen, kunnen de bezwaren tegen afgifte van de integriteitsverklaring dan niet wegnemen (artikel 59, tweede lid, onderdeel a).

Indien er sprake is van een veroordeling voor een soortgelijk delict (artikel 59, tweede lid, onderdeel b), hebben de vertrouwenwekkende maatregelen niet het gewenste resultaat opgeleverd. In dat geval is er dus een significant risico voor de samenleving op herhaling. Het risico voor de samenleving op herhaling is dan zo groot, dat ondanks het nemen van vertrouwenwekkende maatregelen het COVOG geen IVA meer aan de ondernemer afgeeft. **PM. uitleg over soortgelijke delicten**

Een andere situatie ontstaat wanneer een ondernemer na het treffen van vertrouwenwekkende maatregelen een andersoortig delict pleegt (artikel 59). Indien opnieuw de drempel van artikel 55 of 56 wordt overschreden is het risico voor de samenleving en de niet-integere beroepsuitoefening in het kader van aanbestedingen groot en is dat een reden om de IVA niet te verstrekken.

Artikel 60

In artikel 18, eerste lid, van de Aanbestedingswet is bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld ten aanzien van het verstrekken van informatie aan de Minister van Economische Zaken, onder meer met het oog op de verplichting van Nederland inzake informatieverstrekking aan de Europese Commissie.

Bijkomend doel van de verplichting om via TenderNed opdrachten aan te kondigen, is dat de statistische gegevens over het voorafgaande jaar die jaarlijks uiterlijk op 31 oktober aan de Commissie moeten worden gestuurd steeds in TenderNed beschikbaar zijn. Dit heeft voor de aanbestedende diensten als voordeel dat zij niet langer jaarlijks een aantal formulieren hoeft in te vullen. Dit scheelt uitvoeringslasten. Voor het bijzondere geval dat naast de gegevens die beschikbaar zijn in TenderNed nadere gegevens van de aanbestedende diensten nodig zijn, verschaft dit artikel de Minister van Economische Zaken de bevoegdheid om die informatie bij de betrokken aanbestedende dienst(en) op te vragen. Deze bevoegdheid is met name nodig omdat de inhoud van de statistiekverplichting gedeeltelijk bij comitologieprocedure wordt bepaald. Oftewel volgens een procedure waarbij werkgroepen bestaande uit ambtenaren van alle lidstaten betrokken worden bij de uitvoering door de Europese Commissie van door het Parlement en de Raad goedgekeurde wetgeving. Deze werkgroepen nemen uitvoeringsbesluiten waarmee de nationale overheden aan de slag moeten gaan. Wijziging van de inhoud van de statistiekverplichting kan hierdoor op zodanig korte termijn aan de orde zijn, dat de betrokken gegevens nog niet beschikbaar zijn in TenderNed.

Artikel 61 tot en met 63

Een aanbestedende dienst, een subsidie-ontvanger en een concessiehouder zijn verplicht om mee te werken aan het correctiemechanisme, van artikel 3 van richtlijn nr. 89/665/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 december 1989 houdende de

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toepassing van de beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen en voor de uitvoering van werken (PbEG L 395) (hierna: richtlijn nr. 89/665/EEG). Als de Commissie vóór de sluiting van een overeenkomst van oordeel is dat er een duidelijke en kennelijke inbreuk op de communautaire voorschriften inzake overheidsopdrachten heeft plaatsgevonden tijdens een aanbestedingsprocedure, kan de Commissie de procedure van artikel 3 van richtlijn nr. 89/665/EEG hanteren.

Artikel 64

In dit artikel wordt Onze Minister aangewezen als beheerder van het elektronische systeem TenderNed. De Minister zorgt ervoor dat op dat systeem de nieuwste formulieren voor het doen van aankondigingen en overige mededelingen beschikbaar zijn. De verwachting is dat de Commissie op grond van haar bevoegdheid in artikel 79 van de richtlijn regelmatig zal overgaan tot wijziging van het model en de wijze van aankondiging. Daarom is gebruik gemaakt van de methode van (dynamische) verwijzing. Hiermee wordt voorkomen dat het besluit bij iedere wijziging van de formulieren gewijzigd moet worden.

In het vierde lid krijgt de Minister een zorgplicht opgelegd om de elektronische communicatie met de Europese Commissie met behulp van TenderNed mogelijk te maken. Daarmee wordt aan een zorg van de aanbestedende diensten tegemoet gekomen, waar het gaat om de verantwoordelijkheid over het functioneren van het systeem.

Artikel 67

In artikel 67 van dit besluit is het overgangsregime opgenomen. In het tweede lid is bepaald dat het Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten wordt ingetrokken. In het eerste lid is bepaald dat het onderhavige besluit niet van toepassing is op overheidsopdrachten die al vóór inwerkingtreding van dit besluit zijn aangekondigd, waarvoor al ondernemers zijn uitgenodigd tot inschrijving, tot offerte of tot onderhandeling. Voor zover het Bao op deze opdrachten van toepassing was, blijft dat besluit van toepassing op de in het eerste lid genoemde situaties (derde lid). Al het recht dat een dag vóór de inwerkingtreding gold, blijft van toepassing, dus ook de Regeling gegevensverstrekking overheidsopdrachten en speciale sectoren dat wordt ingetrokken door het Besluit van ... tot wijziging van het Besluit aanbestedingen speciale sectoren in verband met de inwerkingtreding van de Aanbestedingswet. Overigens kan een speciale-sectorbedrijf in dat geval wel vrijwillig gebruik maken van de mogelijkheden van TenderNed. Hij is daartoe echter niet verplicht. In eventuele gerechtelijke procedures oordeelt de rechter naar het recht dat ten tijde van de opdrachtverlening van toepassing was.

Het overgangsregime ziet op twee verschillende situaties. Het overgangsregime is in de eerste plaats van belang voor aanbestedende diensten die een aanbestedingsprocedure op grond van het Bao zijn gestart vóór de inwerkingtreding van het onderhavige besluit,

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

terwijl die procedure nog niet afgerond is op het moment dat het onderhavige besluit in werking treedt. Indien de aanbestedingsprocedure vóór de inwerkingtreding van het onderhavige besluit is begonnen, wordt dit besluit niet van toepassing. Een aanbestedingsprocedure op grond van het Bao begint met een aankondiging, een uitnodiging tot inschrijving, tot offerte of tot onderhandeling. De openbare procedure, niet-openbare procedure, procedure van de concurrentiegerichte dialoog, onderhandelingsprocedure met aankondiging, procedure voor een complex sociale woningen, procedure van het dynamisch aankoopstelsel, procedure voor concessieovereenkomsten voor openbare werken en de procedure voor het uitschrijven van prijsvraag beginnen met een aankondiging. De procedure voor IIB diensten kan beginnen met een aankondiging, een uitnodiging tot inschrijving, tot offerte of tot onderhandeling. Ten slotte begint de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging met een uitnodiging tot inschrijving, offerte of tot onderhandeling.

Voorts is het overgangsregime van belang voor opdrachten, zoals de concessieovereenkomst voor diensten, waarvoor in het Bao nog geen regels werden gesteld. Het is niet de bedoeling dat het onderhavige besluit na inwerkingtreding op dergelijke overheidsopdrachten of concessies van toepassing wordt. Indien de aanbestedingsprocedure, zonder toepassing van het Bao, vóór de inwerkingtreding van het onderhavige besluit is begonnen, wordt dit besluit niet van toepassing. Een aanbestedingsprocedure buiten het toepassingsbereik van het Bao begint met een aankondiging, een uitnodiging tot inschrijving, tot offerte of tot onderhandeling. De procedure voor concessieovereenkomsten voor diensten beginnen met een aankondiging. De procedure voor de verlening van opdrachten buiten het toepassingsbereik van het Bao, zoals opdrachten onder de drempelwaarden, IIB diensten of concessies voor diensten, kan beginnen met een aankondiging, een uitnodiging tot inschrijving, tot offerte of tot onderhandeling.

Indien voor het sluiten van een raamovereenkomst een aankondiging is geplaatst of een uitnodiging tot inschrijving of tot onderhandeling is gedaan, blijft het Bao ook op de gunning van overheidsopdrachten binnen de raamovereenkomst van toepassing. Hiervoor is gekozen om te voorkomen dat bij de verlening van overheidsopdrachten binnen de raamovereenkomst een nieuw regime van toepassing zal worden. De regels voor het sluiten van overheidsopdrachten binnen de raamovereenkomst worden in het onderhavige besluit overigens inhoudelijk nauwelijks gewijzigd, zodat de keuze voor handhaving van het regime van het Bao op dit punt niet ingrijpend is.

Artikel 68

Om een soepele invoer van de IVA te bewerkstelligen geldt een overgangsregime. Hierbij geldt een gefaseerde invoering van de verplichting van het hebben van een IVA. Aanbestedende diensten moeten gedurende één jaar ook nog een eerder afgegeven VOG in het kader van aanbestedingen in de aanbestedingsprocedure accepteren.

Artikel 69

Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de wetsbehandeling door EK

Ondernemers die voor 1 januari 2003 de Mededingingswet hebben overtreden en vervolgens voor 1 mei 2004 hun boekhouding hebben ingeleverd bij de NMa of meegewerkt hebben aan een versnelde procedure bij de NMa of hebben deelgenomen aan de Collectieve Regeling Bouwnijverheid, zullen een IVA kunnen verkrijgen indien zij niet onherroepelijk zijn veroordeeld voor andere relevante delicten.

III. BIJLAGEN

TOELICHTING OP BIJLAGE 1

(NIET OPENBARE PROCEDURE)

PM (zie nu losse document)

TOELICHTING OP BIJLAGE 2

(OPENBARE PROCEDURE)

PM

TOELICHTING OP BIJLAGE 3

(CONCURRENTIEGERICHTE DIALOOG)

PM

TOELICHTING OP BIJLAGE 4

(ONDERHANDELINGSPROCEDURE MET AANKONDIGING)

PM

TOELICHTING OP BIJLAGE 5

(ONDERHANDELINGSPROCEDURE ZONDER AANKONDIGING)

PM

TOELICHTING OP BIJLAGE 6

(MEERVOUDIG ONDERHANDSE PROCEDURE)

PM

TOELICHTING OP BIJLAGE 7

(PROCEDURE VOOR IIB-DIENSTEN)

PM

TOELICHTING OP BIJLAGE 8

(PROCEDURE VOOR EEN COMPLEX SOCIALE WONINGEN)

PM

TOELICHTING OP BIJLAGE 9

(PROCEDURE BINNEN EEN RAAMOVEREENKOMST MET EEN ONDERNEMER)

*Concept 18 april 2008, achtergrondinformatie bij de
wetsbehandeling door EK*

PM

TOELICHTING OP BIJLAGE 10

*(PROCEDURE BINNEN EEN RAAMOVEREENKOMST MET MEERDERE
ONDERNEMERS)*

PM

TOELICHTING OP BIJLAGE 11

VERVALLEN

TOELICHTING OP BIJLAGE 12

(PROCEDURE VOOR CONCESSIEOVEREENKOMSTEN VOOR WERKEN)

PM

TOELICHTING OP BIJLAGE 13

(PROCEDURE VOOR CONCESSIEOVEREENKOMSTEN VOOR DIENSTEN)

PM

TOELICHTING OP BIJLAGE 14

(PROCEDURE VAN EEN PRIJSVRAAG)

PM

De Minister van Economische Zaken,

De Minister van Justitie,